

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Mart 2016
Sayı: 6
Fiyatı: 6 TL

Edebiyat - Sokak

Nejat İşler
İsmail Saymaz
Mabel Matiz
Necati Tosuner
Hüsnü Arkan
Arkadaş Zekai Özger
Cengiz Bozkurt
küçük İskender
Yüksel Aksu
Fulsen Türker
Berkay Ateş
Hakan Vreskala
Alev Karaduman
Haydar Ergülen
Selda Tokat
Ethem Onur Bilgiç
Gizem Çıtak
Barış İnce
Meltem Yılmaz
Celil Oker
Ayşen Aksakal
Ali Lıdar
Elif Tanverdi
Alper Gencer
Fatih Pınar
Hacer Foggo
Ali Mendilloğlu
Emrah Polat
Ahmet Büke
Esra Tanrıbilir
Hakan Demir
Hande Gündüz
Erk Acarer
Kemal Can Kayar
Önder Abay

BAKA KALIRIM
GİDEN GEMİNİN ARDINDAN
ATAMAM KENDİMİ DENİZE
DÜNYA GÜZEL ;
SERDE ERKEKLİK VAR,
AĞLAYAMAM.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akgömeşefasi

BU ALEM YANLIŞI SEVMEZ!

Babaların bA BAsI

İMAGİNATİVE YAKARAKIN BABASI MENKURİSİ SAMANCIKAR ALLIŞIRMELLİ AYHAN YAS BURAK SAKIHOV İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AHDİN YILITRAKAN HANIS BASAR İMEL BEÇİ FERRA ÇINIOĞLU EMRE KENTMENDEKİ AYŞİN ELİZİLLİ

YAKARAKIN BABASI MENKURİSİ SAMANCIKAR ALLIŞIRMELLİ AYHAN YAS BURAK SAKIHOV İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AHDİN YILITRAKAN HANIS BASAR İMEL BEÇİ FERRA ÇINIOĞLU EMRE KENTMENDEKİ AYŞİN ELİZİLLİ

YAKARAKIN BABASI MENKURİSİ SAMANCIKAR ALLIŞIRMELLİ AYHAN YAS BURAK SAKIHOV İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AHDİN YILITRAKAN HANIS BASAR İMEL BEÇİ FERRA ÇINIOĞLU EMRE KENTMENDEKİ AYŞİN ELİZİLLİ

YAKARAKIN BABASI MENKURİSİ SAMANCIKAR ALLIŞIRMELLİ AYHAN YAS BURAK SAKIHOV İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AHDİN YILITRAKAN HANIS BASAR İMEL BEÇİ FERRA ÇINIOĞLU EMRE KENTMENDEKİ AYŞİN ELİZİLLİ

YAKARAKIN BABASI MENKURİSİ SAMANCIKAR ALLIŞIRMELLİ AYHAN YAS BURAK SAKIHOV İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AHDİN YILITRAKAN HANIS BASAR İMEL BEÇİ FERRA ÇINIOĞLU EMRE KENTMENDEKİ AYŞİN ELİZİLLİ

YAKARAKIN BABASI MENKURİSİ SAMANCIKAR ALLIŞIRMELLİ AYHAN YAS BURAK SAKIHOV İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AHDİN YILITRAKAN HANIS BASAR İMEL BEÇİ FERRA ÇINIOĞLU EMRE KENTMENDEKİ AYŞİN ELİZİLLİ

YAKARAKIN BABASI MENKURİSİ SAMANCIKAR ALLIŞIRMELLİ AYHAN YAS BURAK SAKIHOV İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AHDİN YILITRAKAN HANIS BASAR İMEL BEÇİ FERRA ÇINIOĞLU EMRE KENTMENDEKİ AYŞİN ELİZİLLİ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

22 NİSAN'DA SINEMALARDA

Mehmet Ali & Akşamsefası

kinostar

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ATLAS

ÖNDER ABAY

BETON

Tabat vakini kendi belirler. Dünya yerinden oynasna da cennet düşeceği yeri elbet bulur, bahar gelir. Tüm suya, ağaçlar ve toprak selam durur güneşe. Güneşin altında terleyen emek, emeğin hasadını toplayan eler güneşe açılıp yağmuru bekler bir zaman sonra. Geniş sağırlı bir kırsak gibi geçer zaman. Sarsıcı bir gerçeklikle özenli gidenler. Bütün özenler, bütün ayrıklar, bütün kavuşmalar aynı gökyüzünün şahitliğindedir. Yani şairin de dediği gibi, gökyüzü hepimize yetebilir.

Kibir, insanın kanına girip aklını zapteden, bitmeyen bir zehirdir. İnsanın içinde ikinci bir insan inşa eder ve önce hatıraları öldürür, Toprağı unuttur insan. Betondan kulelere içine hapsoldüğü gökyüzüne yaklaştığını zanneder. Oysa hangi kulenin zirvesi toprağa uzanmış bir çocuğun güneşe bakarken gözlerini kistiği an kadar yüksektedir? Bir çiçeğin rengini tanımayan insan, bin bir renkten hangisini yüreğinde büyütebilir? Devletin renginin gri olması boşuna değildir anlayacağınız. Gri, insan kibrinin temsildir.

Yaşar Kemal'in derlediği *Ağtlar* bu toprağın kadim yakarısıdır. Eskiden gelen ancak eskimeyen bir sesi iştisniz kulaklarınızda. Duymaya bile gücümüzün yetmeyeceği acıları yaşayanların bugüne gelen ofkesidir. Ağtlar bir toprağın acısıdır ve Yaşar Kemal, bu toprağın derdini sırtlamış bir destancıdır. Homeros'un okuduğunda bundan 2800 yıl önce yakılan ağtların kendi zamanıyla ne kadar benzeştiğini fark eder. Hektor ve Aşil'den fazlasıdır bir başka destancı Homeros. Anadolu'nun bir başka acısının destanını yazandır ve acı hem evrensel hem de zamansızdır.

Biz zamanları değil, kahramanları hatırlarız. Zaman geçtikçe de bütün tarihi, kahramanlardan ibaret sayarız. Sonraları o kahramanların gerçekliği de yozlaşmış, kendimize eklemeye çıkarmalarla kendi kahramanlarımızı yaratırız. Yani büyüdüğü kendi yaşadığı toprağa bir hafıza biçer insan. Şeyh Bedrettin bir Nazım destanından, Pır Sultan Abdal bir heykelden ibaret oluverir. Yine de her çağ kendi kahramanını yaratır.

Tabii ki bizim çağımızın da kahramanları ve kahramanlıkları var. Ancak bizim büyük davalarıımız, büyük ihtiyaçlarımız yok. Biz, gri beton binaların zorunlu kıldığı süreçte bir arada durup estetik ihtiyacı bile yalnızlık öyküleriyle gideren bir topluma dönüşüyoruz. 140 karakterlik insanlarla kaplı benliğimiz, beğeni sayısından ibaret kabul görmüşlüğümüz var. Biz, geçmişte dahi bunca yazıya kolayca erişebileceğimiz bir dönemde, tarihin tabiatından kopmuş bir zamana aitiz.

**Biz zamanları değil,
kahramanları hatırlarız.
Zaman geçtikçe
de bütün tarihi,
kahramanlardan ibaret
sayarız.**

Tarihinden kopmuş bu zaman da elbet kendi kahramanlarını yaratacaktır. Ancak bizim kahramanlık hikâyelerimiz pek öyle havali olmayacak. Bizim çağımız büyük devrimlerin ve büyük krizlerin zamanı değil. Bizim zamanımızın kahramanlığı, sıradan insanın vicdanı ve cesareti olacak. Konforla bezemmiş bir yaşamın içinde bile, görmediği bir kentin hiç gitmeyeceği sokağında vurulan bir insanın ölümüne isyan eden insanlar takacak kahramanlık nişanı.

Ne acı ki dünyanın bu yaşında bile hâlâ insan olmayı savunmak zorundayız. Ve bir kader gibi sırtımıza yapışan sırtlanlara karşı suyu, toprağı, havayı savunmak zorunda olduğumuz bir çağın insanlarıyız. Böyle zamanlarda daha çok anılıyorrum bu toprağın destancılarını neden bir çağın açısını, bir ağacın yaprak vermesini, bir çeylanın pınara inişini böylesine anlattıklarını. Çünkü bu coğrafyanın kaderini görüp kaderini sırtlayanlar bütün katliamları önüp katliamları önüp katliamlara başladığına binlerce kez şahit olmuşlar.

Tabiat özgürlüktür. Bir suyun kenarında yaşayan tıksırana kadar yiyecek. Tarlasında ekip biçen, bahçesinde meyvesini yetiştiren insana barkod okutamazsınız. Toprağın masumiyetini, güneşin heybetini tanıyan insanı ehlileştirmezsiniz. Kendi kibrinde boğulacak insanların cüdzanlarını şişirmek için birer ada/pafta olarak gördüğü o yerler için birilerinin canını ortaya koyması bu sebeptendir.

Şimdi yiyecek. Tefik Fikret'in dediği gibi aksırana, tıksırana kadar yiyecek. Tabiat ve tabiatın tahtaya kalkan çocuklar gün gelir elbet yediğimizin hesabını soracak. Mezarımızı da derin kazıp üstüne beton dökecekler, kıyamda kadar sevgilinizden ayrılmayın diye.

Unutamadığınız bir dayak var mı?

15 yıl önce öğrencisi olduğumuz İTÜ'nün önünde dört arkadaş dolmuş beklerken; Sanyer'de gazınalari olan bir mafya bozuntusu ve iki silah taşıyan adamından dayak yemiştik. Dayak Ayazga'da başlayıp 4. Levent'te falan bitmişti.

İnandığınız en büyük yalan?

Tarihte okuduğumuz içeriğiyle "devrimler". Sanırım sürekli ve azar azar oluyor, belirgin bir tarihi olmuyor bu işin.

En zararlı alışkanlığınız nedir?

Bazen saçlarını yuluyorum ufak ufak hiç fark etmeden.

Hangi kötü karakter olmak istediniz?

Gogo'lün *Ölü Canlar* romanından Çiçekov dünyanın en itici karakteri. Romana bir tiyatro projesi için müzik yaparken uzun süre içi dışı olduğumda bu karakter nefret/hayranlık hissi uyandırmıştı.

Bir suç işleyecek olsanız hangisi olurdu?

Emlakçı kaçırıp fidye istemek. Biri beni emlakçılara karşı beslediğim hisler konusunda sakinleştirir.

En sık gördüğünüz kâbus nedir?

Ben kurek çektiğçe altımda giderek küçülen bir kayık.

En sevdiğiniz şehir ve sokak?

Stockholm, Nytorget.

Dalga geçtiğiniz bir özelliğiniz var mı?

Aynada kendime bakarken verdiğim pozlar.

Değiştirmek istediğiniz önyargılarınız var mı?

Birçok... Bayağı çok.

Hayatınızın en zor anı hangisiydi?

Kendimi işveçer stand up yapmaya zorladığım sahneye çıkmadan önceki dakikalar...

Şans oyunları oynar mısınız?

Bir kere Black Jack'de 400 euro kaybettim bir daha asla.

Sizce bir insan ne zaman tehlikeli olur?

Uzun müddet sevgisizliğe maruz kaldığında.

Kendinizi deşarj etmek için ne yaparsınız?
En çok şarjlam.

YURTSUZ DUYAN

Bu bir bahar masalıydı.

Mehmed Fazıl çipil çipil gözleriyle gökyüzüne bakarken anası anlatmıştı ona.

Çöl büyük ayaklarıyla bizde gezinirmiş eskiden.

Tuzlu, çatlak topraklarıyla dans edip bu kocaman boşluğa çokup kalkarmış. Çöl hep bizim eteğimizize birakmış kendini.

Çöl bize armağanmış oğlum. Ona kötü söz söylemeyesin.

Mehmed Fazıl anlar gibi gülümsemişti. Daha süttten yeni kesilmişti oysa. Huysuz ve açtı. Bugday özünü suda yumuşatmıştı nenesi. Tükürüp ağlamıştı. Şimdi anasına bakıp gözlerini deviriyordu.

Bir gün padişahın kızı, melekleri bile kuskapdınrmış güzelliğiyle, çöle çıplak dizleriyle çokup avuçlamış kumunu. Uzun uzun bakmış parmakları arasından akana. Koklamış.

"Bu bize yakışır toprak değildir," demiş.

"Bize layık değildir. Gözlerimizin gördüğü yerde yakut ormanlar, inci göller, tekne boyunda mersin balıklarının yaşıyıp öldüğü, gümüş vücutlu erkeklerin göğüs geçirdiği düzlükler ve tepelikler nerede? Bu kokmaz ve bulaşmaz uzun sessizliği mi layık gördü Yaradan?"

Mehmed Fazıl yerdeki kıl örtünür üzerinden doğrulup anasına baktı tam burada. Ağlıyor muydu? Bu sözleri çöl duymuş mu?

Çöl her şeyi duyar oğlum.

Çünkü çöl Huda'dan el almıştır ve Semîdir.

Mehmed Fazıl'ın anası durdu. Yutkundu. Gitti büyük güğünden su aldı.

Bak bu suyun hakkı için söylüyorum ki, sen çöle sakın böyle deme.

Çöl alınmış bu sözlerle. Küsmüş ve kalkıp gitmiş.

O gün bugündür bu büyük boşluk kalmış bize. Acı

duman ve baykuş öter sesler doldurmuş her yeri.

Mehmed Fazıl'ın annesi ve nenesi o masalın anlatıldığı günün ertesinde eşyalarını toplayıp yaşlı katırın koştuğu arabaya yüklediler.

Çölün boşluğunu, kayıp kokusunu bıraktılar arkada.

Memleketi kara bir barut kokusu dolduruyordu ve yukarıda Mehmed

Fazıl'ın anlamadığı kara uçaklar uçuyordu.

Yolda önce katır öldü. Eşyaları bırakıp bir çuval darı ve yarım torba bulgur ile devam ettiler.

Büyük kalabalıklara karıştılar.

Mehmed Fazıl yeniden memeye sarıldı. Çünkü onu doyurmanın en kolay yolu buydu. Oğlan çok mutluysa. Yine o ılıkliği ve tarıfsız kokuya kavuşmuştu.

Ne üzerlerine arada yağdan yağmur umurundaydı ne de yollarını kesen mayınllı zeytinlikler. Hatta nenesini yıkılmış bir evin bahçe

duvarının dibine gömerlerken bile gözleri anasının koynundaydı.

Bahar yazın sıcağına döndüğünde başka yerdeydi.

Başka bitek ve kahverengi topraklar. Hatta uzun kamyon ve dârkutlulu otobüs saatlerinden sonra o memleketin derinlerine de gittiler.

Kalabalık bir evin kalabalık odasında sırtını mindere dayayan anası, oğluna baktı.

Artık benden kesilmelişin. Yoksa büyüyemezsin.

Boy atacaksın, insan olacaksın, ekmeğin peşinde koşacaksın daha.

Sonra yine çölün hikâyesini anlattı kadını.

Çölün bıraktığı topraklarda padişahın güzel kızı güzel yaşanmamış. Mutsuz ve çileli bir hayatı

olmuş; mutlu akmayan her gün zorludur. Genç yaşta kirpiklerini dökme dökme ölmüş. Lakin esas gün, çöl için

doğmuş. Bizden kalkıp giden çöl, "Bu ne güzel dünyadır. Nereye konsams mis kokular, hoş saçlı kadınlar, yuvarlak omuzlu erkekler var. Ne güzelmış gezmek," demiş. İşte halkımızın kaderi böylece çizilmiş oğlum.

İşte onların yazısı bu olmuş.

Durmadan çölleriinin peşinde

gezer olmuşlar.

Mehmed Fazıl yürümeye başlayınca anasının memesini iyice unuttu. Kendinden küçük çocukları tokatlamayı öğrendi. Bırkaç kere ondan büyüklerden dayak yiyince bunu da bıraktı. Kumruları ve güvercinleri ırkıttı. Saat Kulesi'nin yerini, dilenmeyi, arkadaşlarıyla gündüz gidip akşam eve sağ salım dönmeyi de çabuk öğrendi.

Şimdi Mehmed Fazıl'ın anası iş buldu. Uzak bir sanayi sitesinde mobilya boyası kokan kapılardan giriyor ama hep bir aşağıdaki kata iniyorlar. Ağır inen preslerin arasında büyük ve orta boy kara kauçuk botlar yatıyorlar.

Kara, kaçak deniz botu.

Çölün peşinden gitmek için şu tuzlu ve hırçın denizi aşmak şart.

Mehmed Fazıl sen sen ol oğlum, çölün gönlünü kırma. Onu bulduğumuzda kötü söz söyleme. Çöl bin yıllık evimiz bizim. Bin bir yıldır ona kavuşamadık. Belki senin damın olacak yıldızları.

Mehmed Fazıl anlar gibi gülüyordu anasına. Beraber dua ediyorlar sonra uyumadan.

Bir Semî diyorlar; onları ve bütün yurtsuzları duysun diye.

ADI GÜZEL PANAYIR

Sona eren gün bitmeden aramızda buz grisi yalnızlık, -sen orda ben burda!
Dokunsan bu, dokunmasan...

Biraz geç kalmış gibiydim. Sanki her şey. Tümöyle her şeye biraz geç kalmış gibiydim sanki. Öyle -biraz bile olsa- geç kalmışlığın özünü veren bir yanı vardı elbet. Hem de nasıllı. Ama insanı delirten bir gücü yoktu. Biraz geçtikte, insanın içinde bir burukluk bırakmaya başlayan bir özün oluyordu. Dahası, sevilesi bir özünce bile benziyordu sanki. Böyle algılamaya başlamakla, kendini avutmaya kalkışmak için kendini -kendine karşı kendini- yüreklendirmeye çabalamış oluyorsun.

Yok, hiç de önemsiz değil!
Niçin önemsiz olsun ki, bunun da bir önemi var. Ölümlü ölçekli de olsa bir üçüncü öylesine yaşamış olmaktan, içinde o yer tutmuş burukluğu ayırmamanın -atılmaz, satılmaz da olsa- o kendine özgülüğü ilk bakışta görülen -hiç de çekinmeden kendisini hemen belli eden- bir önemi var elbet. Bunu yadsımak sanki neye yarayacak ki?... Pişmanlıklar yaşatacak geç kalmış olma korkusunu bir anlığına yasıyıp, geç kalmış sayılmazlığını görerek: Kendine -sözde- hiç çaktırmadan şöyle hemen uzanılabilir bir sevinç işte kolay ulaşılır yerde gizliden yasadırarak. Yaşamak denilen mozaikte -bakılınca, evet özel olarak bakılınca- seçilen ve sanki hemen unutulmaya kendinden hazır renkte bir küçük taş gibi duran özünün karşısında.

Ama hiç de belli etmeden orada yerini -orada, o şaşmaz yerini- hemen almış ve kendine -tartışmaz- yer tutmuş olan bir sevinç,

Tuttuğu yerl beğenmiş de olan.

Yaşlanmış, yıpranmış, ucu kaçmış, ucu çoktan kaçmış sevinçlerle birliktymiş gibi görünse bile, yerini ve varlığını beğenmiş de olan.

Hani ne diyelim, yaşlılar panayırına gitmişiz sanki. İkimiz. Daha kuşluktan hemen sonra gitmişiz. Çünkü ben özel olarak erkenden kalkmışım. Sen beni aramışsın. Telefon hemen açılınca şaşırmışsın:

"Sen kalkar mıydın böyle erken erken?.." demişsin.

Biraz gülermiş gibi olmuş sesin.

Günlerden bir günmüş işte.

Günlerden bir günmüş, beklete beklete, özlete

özlete gelmiş.

İmrendirerek.

Olsun.

Olsun, panayırdaysız işte. Güz panayırını. Canlı renklerine solgunluk vurmuş panayırın. Yorgunluğu görünür olmuş bir çokunluk dolayış kalmış ortalıkta ama o bile çok bizim için. Geçmiş özlemler düşünülürse hele...

Durup çevreye bakınıyoruz seninle. İkimiz. Adı güzel panayır kucaklıyor bizi. Bakışıyoruz. Sen ve ben. Yine seviyoruz bakışmayı, -panayırdı.

Ah ki ahl!

Yaramaz bir kız bakıyoruz haşarı bir çocuk için.

Yaramaz bir kızı haşarı bir çocuk ya da...

Kendi başına saklambaç oynarsan olmuyor.

Var mıdır aklımın yaşlılar panayırını diye bir şey!

Var mıdır?..

Adı güzel panayır...

Nerdedir?..

Gelsin gerçekler!

Düşleri yadsımak gerekmez ama gelsin gerçekler...

Aldığın gerçeği aldığın yere

bırak. Öyle yap. Ben öyle

yapıyorum artık. Öyle yap ve

kurtul aramaktan gerçeği.

Düşlediğin gerçeği. Kurtul.

O hep düşlediğin...

Yaşamaktan yorula yorula artmış bir yorgunlukla. Değeri biline biline. Öyle küçük büyük ayırmadan değil, değeri tam bilinen

bir yorgunluklar

toplamlarıyla.

Olduğu yerde

sessiz sessiz duran

bir yorgunluklar

toplamların, kendini

öne çıkarmaya

hiç de çalışmayan,

kendini gerçekleştirmiş o

yorgun varlığıyla. Yoğun

biçimde övünç içeren

bir yorgunluğu kendi

varlığıyla kavuştuğu bir

kahve içimi sevinçle. Az

şekerli bir kahve içimi.

Falı da güzel çıkacak olan,

-dahası, falının güzel

çıkması kaçınılmaz

olan- artık kaçınılmaz

olan o kahve içimi bir

sevinçle.

Sona eren gün

bitmeden aramızda buz

grisi yalnızlık, -sen orda ben

burda!

Dokunsan bu, dokunmasan...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

GRAMOFON BABA

Kapalıçarşı'nın o tarifsiz hengamesinin içinde, Lütfullah Kapısı'ndan Bakırcılar Sokakına girişte küçük bir dükkân. Taşı toprağı aslında tarih olan bu koca şehirden bir de tarihin sadık bekçileri var. Babasından bayrağı devralarak hayatını gramofona adayan bir çınar Mehmet Öztekin. Bize hem sesin yolculuğunu hem de kendi mesleğini anlattı.

"Gramofonun icadı Thomas Edison ile başladı"

"1877 Thomas Edison sesin ilk kaydını yapmıştır. O zamana kadar ses kaydı diye bir olay yokmuş. Bugünkü CD, DVD, MP3, makara teyplerin, kasetçaların, pikapların hepsinin ilk halini buluyor Edison. Daha sonra fonograf icat eder, silindiri şekillendirir, verimli değildir. Gramofonun icadına kanal oluşturmuştur. İlk deneme miksaajda, gergin ince bir zarin üzerine bir iğne tutturmuş, bu iğnenin ucunu da isle kaplı bir camın üzerine koymuştur, gergin zarin üzerine konduğu vakit ses kanalları oluşmuştur. Gramofon, fonografin gelişimsi versiyonudur.

"Münir Nurettin, Müzeyyen Senar, Zeki Müren doğal seslerdi"

Sesin kaydını üç dönem vardır. Mekanik dönem, elektronik dönem, dijital dönem. Mekanik dönem gramofon dönem.

Hiçbir katkısı, beslemesi, dopingi yoktur. Ses sanatçısıysan, sesin güzelle sanatçısıdır. Ne okursan aynı gelir. Sonra elektronik dönem. Pikaplar, makara teypler, kasetçalarlar... Ufak ufak oynamalar başlamıştır. Yine de şimdiki çağdan daha doğaldır. Belli bir mesafeden sesini duyururdun ve yadolurdun. O yüzden Müzeyyen Senar, Münir Nurettin Selçuk, Zeki Müren gerçek sanatçılardır. O zamanlar herkes sanatçı olamıyordu işte.

"Taş plak sadece bir deyimdir"

Taş plak diye bir şey yoktur. Bu yalnızca bir benzetmedir. Taş plak, kumla ziftten yapılan iki tarafında da ses sinyalleri kaydedilen, çok kırılğan olması nedeni ile kullanımı dikkat isteyen bir plak türüdür. Aslında tüm plakların yapımı aynıdır. Plastik plak var mesela onun da 25 tanesi bir araya

Mehmet Ali & Akşamsefası

geldiğinde taş gibi ağırlaşır o yüzden böyle denir. 1917'ye kadar yurtdışında üretim vardı. Plak ilgi ister. Her çağdığında da iğnenin değişmesi şarttır. İğneye plak arasında bir sürtünme söz konusudur. Bu sürtünme sırasında bir şeyin aşınması gerekir. Placı aşınır yapamazlardı, pahalyıld. İğneyi aşınır yaptılar. Plak o dönemde 5 liraya bir kutu iğne 1 kuruştu verimli kullanmak da önemlidir. Plak o kadar da zahmetli: Zembereğine dikkat edeceksin, bakımını yapacaksın, sıcağın, tozdan uzak tutacaksın, iğnesini sürekli değiştireceksin.

"Eskiden saygı vardı, mesleğe"

Sevdiğin bir işi yaptığın zaman pişmanlık duymazdın. Zaman değişti, sadece müşteri yapısı değil, her şey değişti. Esnafın, ustanın yerini şirketler, holdingler almayla başladı. Dükkânına sabah gelip besleme çekip işine başlayan dükkânların yerini AVM'ler aldı. İnsanlar egoistleşti, dertler büyüdü. Ne zanaatkarlar ne ustalar kaldı. Eskiden üç domates ekerdin, üç adam vardı yeterdi.

Adam sayısı 300'e çıkınca 300 domates gerekti. Seri üretim başladı. Kalite düştü. Her şeyde oldu bu. Yetiştirdiğin iki çirağın var ama artık bu işten para kazanılmaz.

"Siz ne yazık ki şanssız bir nesilsiniz"

Gramofon sevmeyen olamaz. Çünkü içinde ihtiva ettiği müzik vardır. Ve müzik insanın ruhu için gereklidir. Afrika'daki en ıptidai toplumlar bile iki tahtayı birbirine vurarak müziğini yapar. Müziksiz yaşamak saf duyguların kirlenmesine izin vermemektir. İhtihara sürüklenmektedir. İnsanı kirlitecek şartlar yoktu ki eskiden. Talebin kalitesi bozulunca arz da bozuldu."

Biz çaylanımızı yudumlarken, Gramofon Baba duygularını en iyi anlatan placı takıyor. Zeki Müren'in o tatlı sesi "Ben kışkıkım felege, paytak kalabalığına karşıyorum.

Gün olur, başıma kadar mavi;
Gün olur başıma kadar güneş;
Gün olur, deli gibi...

İstanbul'un orta yeri sinema
Garipliğim, mahzunluğum duyurmayın anama

BİLYALİ

Çocukken benim hiç bisikletim olmadı.

Oysa en büyük hayalim, mavi bisiklete binip kedimi Rize Kalesi'nin bulunduğu yokuştan aşağı bırakmaktı. Yol kenarındaki böğürtlenler ve yeşil mandalinaların arasından "Kara Şimşek" gibi geçecektim. Mahallenin tekimlî tomurcuk memeli kızları camlara dökülecek, bana bakacak, "Çilli geçiyor," diye başınsacaktır.

Gel gör ki, gücümüz yetmedi. Ne benim bisikletim oldu, ne de kızlar...

Böyle olunca, ben de "bilyali"mi, yani kendi tahta arabamı yaptım. Evimizin aşağısındaki kereste atölyesinden, bir buçuk metre uzunlukta bir tahta ve yarımşar metrelik iki tahta parçasını aşırmağa başladım. Dün gibi aklımdadır: Atölyenin avlusunda yığılı kütüklerin arasına saklanmışım. Gıysilerim talaş tozuna bulanmıştı. Soluğumu tuta tuta atölyeye sızmışım. İrice tahta parçalarını sırtlanış halde, bir kütükten diğerine sıçırırken, acısımla çığlık attığımdı, babamın kucagında

Rüyamda, Mayklı Nayt'ın Kara Şimşek'le konuşması gibi ben de "bilyali" ile konuşuyordum. "Bilyali" bana "Aferun ula Çilli" diyordu, "Aferun!"

Kırkçı Muzaffer'in karşısına çıkarıldığımı hatırlıyorum. Kırkçı Muzaffer kolumu alçaya aldıktan sonra, "Bi daha kırasan o kolini keseceğüm," diye gözümü korkuttu. Esasen ben, kolum kırıldığı için değil, Kırkçı Muzaffer'in tehdidinden hiç değil, cama çıkan tomurcuk memeli kızları üzerine güldürdüğüm için üzgündüm.

Haftalar sonra alçım çıkarılınca ilk olarak, yarım kalan işimi tamamladım. Kerestecilerin evlerine dağıldığı bir akşam, kütüklerin arasında kalan tahtaları alıp eve döndüm. Evimizin bodrumunda, uzun tahtanın iki ucuna iki küçük tahtayı yatay şekilde çaktım. Küçük tahtaların uçlarını, bilyeleri geçirecek olduğum için kırıkla yonttum. Geriye sadece bilyeleri bulmak kalmıştı.

Kale Mahallesi'ndeki eski sanayi sitesini altını üstüne getirdiğim halde hiçbir oto tımaricisi ve yedek parçacı bilye vermedi. Günler sonra bir tımaricinin çöplüğünde çeliği parıldayan bilyeleri gördüm. Bilyeleri alıp gocuğumun içine soktum. Hızla bahçeye atladığım sırada, arkamda kalan tımarici çırağının, "Getur ula oni geri!" diye bağırdığını duyuyordum.

Gözümü açtığımda, babamın kucagında, başımdan topuğuma kadar kan revan bir halde sağlıklı ocağın

götürülüyordum. Tımarici çırağı bir başka bilyeyi fırlatıp kafamı yarmıştı. Yaramı pansuman eden hemşire, "Ne oldi ula, arsuuz!" diye sorunca sesimi çıkarmadım. Elimle gocuğumdaki bilyelerimi yodaklım. Evet, yerli yerinde duruyorlardı. Kafam sarğılı halde eve dönerken, tomurcuk memeli kızlar "Çilli geçiyor," diye gülüşüyordu.

Dişlerimi sıkarak geldiğim evde, gecenin sonunda "bilyali"yi bitirdim. Dört bilyeyi tahtanın uçlarındaki küçük tahtalara geçirdim. Bilyeler yerlerinden çıkmasını diye önlerine ikiye çiviyi çaktım. Sürücü mahallî diye düşündüğüm uçtaki küçük tahtanın iki yanına dikey şekilde iki küçük tahta daha çakararak, fren

pedalı yaptım. Yokuş aşağı inerken

karşıma araç çıkması halinde pedalları yere sürterek, "bilyali"yi durduracaktım. En son kalın bir ipi öndeki tahtanın iki ucuna bağlayarak direksiyon yaptım. Bir de kornam olsa, bütün mahalleyi ayağa kaldırabilirdim, tomurcuk memeli kızları kendime aşık edebilirdim. "Bilyali"nin gövdesini oluşturan tahtaya işleri harflerle "Kara Şimşek" diye yazıp eserimi seyrettim. Bu heyecanla yuvarla daldım. Rüyamda, Mayklı Nayt'ın Kara Şimşek'le konuşması gibi ben de "bilyali" ile konuşuyordum. "Bilyali" bana: "Aferun ula Çilli," diyordu, "Aferun!"

Ertesi gün müthiş bir gururla evden çıkıp "bilyali"yi çöke çöke kale yokuşuna çıktım. Besmele getirip kendimi yokuş aşağı bıraktım. Bırazdan bisikletli çocukları sollayacak, tomurcuk memeli kızların bulunduğu cama göz ucuyla bakıp "Kara Şimşek" gibi süratle düzliğe varacaktım ki, karşıma, içi çay boşağıyla yüklü bir kamyon çıktı. Kamyon, egzosundan dumanları savurup horultular çıkarakak yokuşu tırmayıyordu. Ben değil, mahalleyi ayağa kaldıran o olmuştu. Tomurcuk memeli kızlar kamyonun korkunç sesiyle cama çıkmıştı. Ben, herkesin camda olduğu o an, fren pedallarını yerinden koptuğu için kamyonun altına girdim.

Babam beni kamyonun altından çıkarırken, tomurcuk memeli kızların ağladığını gördüm. Neyse ki, kamyonun dingilleri yerden yükseltti ve ben sıyrılarak kurtulmuşum. Babamın kucagında eve giderken, hiç değilse, kızların dikkatini çektiğime seviniyordum. En azından gülmüyordular.

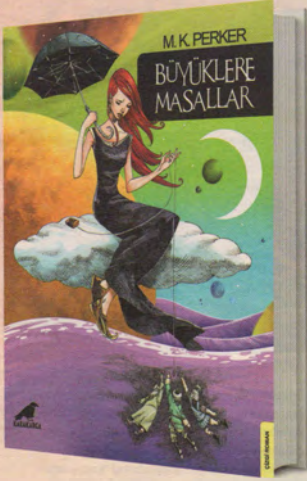
Kömür sobasının yanına serilen döşeye beni yatırdılar. "Bilyali"mi baltayla kırıp sobada yakan babam, ağlamayayım diye, "Sana pisiklet alacağım," dedi.

Yalan!

Çocukken benim hiç bisikletim olmadı.

Çizgi roman dünyasının kült isimleri KARAKARGA'da!

Dokunduğu insanların 5-10 dakikalık geçmişini gören paşa çayı süper kahramanlar, yaşlı ve zengin kadınların 'kalbini' çalan kalpazanlar, başkaları şampiyon olabilsin diye mağlup olarak hayatını kazanan boksörler, kafasında sıkıntıdan boynuz endam eden kâtipler, annelerin ördüğü berelere göz deliği açarak banka soyan haydutlar... Usta çizgi romancı M.K. Perker'in kaleminden acayıp öyküler!

"Perker, sadece ülkemizde değil dünyadaki en önemli çizgi romancılardan biri. Onun çizgilerinde sadece mizah, sadece ironi yok, aynı zamanda hem edebiyat, hem de sinema var. Onun kalem, bizlere hayatın ve sanatın derinliklerinde benzersiz bir yolculuk vaat ediyor."

- Ahmet Ümit

Amerikalı ünlü çizgi romancı Daniel Clowes'un sinemaya uyarlanan ve Oscar adayı olan ünlü çizgi romanı.

"İlk defa bir çizgi romanda insanlar, gerçekte konuşup hareket ettiği gibi yer alıyor."

- Washington Post

"Daniel Clowes'un hikâyeleri çizgi roman sanatının potansiyeline inanan herkese heyecan verici edebi imkânlar sunuyor."

- Time

"Bir çizgi roman klasiği."

- i-D Magazine

"Muhteşem, melankolik bir çizgi roman."

- Newsweek

KANGAL

"Alo n'aber Nejat?"
 "İyidir, senden n'aber?"
 "Sen köpekten korkar mısın?"
 "Hayır, korkmam."
 "Peki, Kangal'dan korkar mısın?"

Yumurta filmi bu diyalogla başladı.

Semih Kaplanoğlu'yla Şehnaz Tango'dan beri tanışırız. Kendisi Şehnaz Tango'nun yönetmeniydi ve ben de bir yan rolde oynuyordum. Yıllar boyu beraber bir film yapmayı konuşurduk. Nihayet vuslat gerçekleşecek. Senaryo güzel, konsantrasyon şahane, çok güzel bir kadınla oynayacağım ve çok iyi arkadaşlarım var ekipte. Tamam da, "Kangal" da neyin nesiy?

Efendim, hikâyenin sonuna doğru, kahramanımız, yıllar evvel terk ettiği köyüne yaptığı uzunlu ziyaret sona erince, kente doğru yola çıkar. Ve fakat, vahşi doğayı temsil eden "Kangal", kahramanımıza izin vermez, daha doğrusu onu ikna eder...

Okuma provaları yapıyoruz, kostümler falan konuşuluyor, çaylar-kurabiyeler ve yine o soru: "Köpekten korkuyorsun değil mi?"

Tire'ye geldik, çekmeye başlamışız, akşam iş bittikten sonra otelin lobbiesinde laflıyoruz: "Moruk, Kangallar diğer köpeklerle benzemezmiş, eğitimi falan yok yanı..."

Geziyoruz, çekiyoruz, eğleniyoruz, bazı aksaklıklar çıkıyor, sıkılıyor, araba bozuluyor mesela, tamircideyiz: "Sahibinden başkasını tanımazmış Kangal..."

Artık, Kangallı sahne yaklaştı. Herkes bir acayip. Sanki son günlerini yaşayan birine davranır gibiler bana karşı. Tatlılar, kokoreçler, meyhaneler derken, "Neco, Kangal'ı bulduk. Türkiye'nin en büyük ikinci hayvanı..."

Sahneyi çekeceğimiz mekâna doğru gidiyoruz. Arabada ölüm sessizliği. Artık dayanamadım: "Korkmuyorum lan, korkmuyorum. Tek bir soru soracağım. Karakterin korkması lazım değil mi, ya inanırsa hayvan korktuğuma, kötü mü oynayayım güzelim sahneyi, korkmuş 'gibi' mi yapayım?"

Kangal geldi, tanıştık. Gerçekten çok büyüktü. Ben 1.80'im, ayağa kalkınca beni geçiyordu, inanmayan filme baksın. Yalnız, ilaç mı vermişler, çok mu dayak yiyor sahibinden bilmem, miy miy bir şey. İtiyorlar, kakiyorlar; gıki çıkıyor.

Neyse, sahneyi çektik. Ben biraz da "gelişine" ağıladım. Kangal da benimle ağıladı. Kafamı göğsüne dayadım, kafasıyla sevdi beni. Şahane oldu her şey. Sabaha karşı, bir koyun sürüsü belirdi biraz ilerden, o uysal Kangal, tam bir canavara dönüştü.

Filmle biraz gezdik, en çok o sahne konuşuldu festival toplantılarında. Genelde, nefeslerin tutulduğu bir sessizlikle seyredilen sahnede, herhalde gösterime girdiği bütün dünya sinemalarında, bir tek kişi güldü o an. Eski bir...

"Korkmuyorum lan, korkmuyorum. Tek bir soru soracağım. Karakterin korkması lazım değil mi, ya inanırsa hayvan korktuğuma, kötü mü oynayayım güzelim sahneyi, korkmuş 'gibi' mi yapayım?"

GÜVERCİNLER

Bütün güvercinleri gömün
 Cökyüzü sizin olur
 Cizre'de bir akşam var
 Kül saatlerinde günün

Artık her bahçe tarumar
 Ve güller ki yalan dolan
 Hiç kokmamışlar

Hiç görülmemiş bir deniz
 Uygularda bile hiç
 Hadi gidelim deseniz
 Kılmız kıpırdamaz

Onlar hak etti sanıyorsunuz bu karanlığı
 Hayır,
 Hak eden biziz.

Islattım ellerimi ıspanağın yaprağından sızan suyla

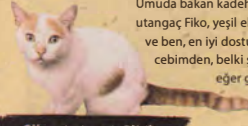
N e çetin kis geçtil Kardan, damladan değil de yalnızlıktan. Hem de yapayalnızlıktan benimiksi. Her allahın günü sokaklarda, gözlerimi kırpmadan, sora sora, dura dura, bazı düşe kalka, az biraz susa susa. Kara kis dedikleri güneşin açmaması değil de açan güneşi gözün görmemişimsi. Bostanın yanından geçerken karpuzun kara çekirdeği fısıldadı kulağıma sulu sulu. Vakti gelmemişti onun da benim gibi karakışı güneşe bakmaya. Sokakta yatana gece uyku haramdır, yola koyulduğumda öğle, sabah şavkından günü devalmış, yağmur bulutların üstünde uykuya dalmış, Yedikule omzundaki yüklerle aylımaya çalışıyordu. Cumartesinin ertesi pazarın dinginliğiydi vakit. Bugünün yeri belliymiş sevdiğim kadının gözlerini bulmam için. Bir tuhaf oldum yine gözlerini illediğim için! Eladan maviye, gümrüsten nefteye uzanır gözlerinin cambebekleri...

Yine bir heyecan geldi kırpıklarime ve birdenbire ıslattım ellerimi ıspanağın yaprağından sızan suyla, nazıkçe sürdüm saçima her sabah olduğu gibi soldan sağa ve ince bileklerim heyecanlı surların içine daldığında, savaş kazanan Theodosius'un ziyafete koşmasını hatırlattı. Yedikule kapısında ölen asker amcalar. Yavaştan kokusu gelmişti palamutların, masasında altın zincirli fasulye pilakısı olan, merdivenlerinden seher vakti dalgalga koşulan Samatya'ya iniyordu kibirsiz ellerim. Vakitsiz horoz arkada kalmış, belki bugündür o gün dediğimi işiten zambaklar meyhanelerin camlarında salınmaya başlamışlardı. Geldim meydana, her gün olduğu gibi ayaklarım omuz hizasında, kollarım kucak olmanın telaşında ve sırtımda gözyaşı terleri, bağırđım avazdan daha az bir gayretle: "Sevgin burada, sen

neredesin turnam?" İstasyona doğru yol aldı nefesindeki merak, aşk ve keder.

Manav Rıza, pembe maşrapadan suyu fırlattı havaya, yorgun meyhaneci Adnan çevirdi kadehlerin ağzını umuda ve bir kedi çevirdi boynunu soldan, masmavi gözleriyle baktı tüpü san ortası delik şapkama, ve ortak oldu hemen yağmuru tepemde hissettiğimdeki mutluluğuma, o da hatırladı Varna da yuttuğu aynı göğün dolu tanelerini, kırptı gözlerini ve çınarların gölgesinde, "Ağlama, kaç suyun aynasında el bağlama!" diye düşündü, bir ben duydum bir de evren ve saymadık ölüp ölüp dirilttiklerimizi. Çan çan çan çan çaldı! Kafamı önüme eğdim, ayaklarım çarpık duruyordu bugün, bağımsız, özgür ve birbirine bakiyorda olduğu yerde. Ve elinde rokası olan bir kadın ağlamaya başladı görünce ayaklarımı, yünü, san örgü çoraplarını ıslatarak geldi baktı yüzüme. "Gazeteyi yırtmışsın alıp üstünden, hem de kalemini alıp ayağa kalkmışsın, ayaklarının duruşundan tanıdım," dedi, kediye, Rıza'ya, Adnan abiyi baktım, tam ortasındaym Samatya'nın... "Ben," dedim, "Sevdiğimi arıyorum avuçlarımla 1509 gündür." Kadın durdu ve "1509, Eylül'ün on beşi demektir, senin doğduğun gündür Ahparç," dedi. Beyaz bir güvercin şarkı söylemeye başladı o an. Bir sevda türküsüydü. "Ölenlerin adını unutma, türkülerin, meydanların..."

Sevdiğimi düşündüm o da duyuyoru mu diye, sadece doğum gününde çaldığım mızıkamı çıkarttım yırtık ceketimim sol cebinden ve melodi kattım güvercinin gagasından süzülen türküyü... Ve Kedi, suya vura vura, "Karamasın yeter ki sol memenin altındaki cevahir" diye bağırırken, halk kadın, "Kusura kalma oğlum, aklım gelip gidiyor, ben seni başka biryle karıştırdım," diye güldü, gülerken yürüdü. Umuda bakan kadeh beyazlara büründü, utangaç Fiko, yeşil elma doğramaya başlamıştı ve ben, en iyi dostum tebeşirimi çıkarttım cebimden, belki şu an burada değilse bile eğer geçerse sevdiğim onu aradığını bilsin diye turna çizdim her kısı eşliğine, deliğine, üstüne hem de akşam ayazı öğleden sonra güneşi çalana kadar.

**Şiir sokakta değildir,
zaten sokaklar birer
şiiirdir.**

Şimdi bütün Samatya'nın kapılarında turna kanadına tutunduğum sevdam çizilirdi. Şiir sokakta değildir, zaten sokaklar birer şiiirdir. Sarı tüyümü çıkarttım şapkamdan bugünü bitirdim; eve giden kese kâğıtlarına bakarak, abaküslerin sesini duyarak açamı ettim. Sevgi almadan veremektir. Merdivende oturuyorum, tabak sesleri geliyor halkların kardeşliğini yaşadığı sayfiye semtinden, yeşil elmalar, pilakiler ve Müzeeyni yattı rakının koynuna. Güvercin teyze evinde ömrüyle baş başa. Sevdiğim... Yürüyorum, yeni bir güne, yeni bir yere, yeniden...

GECEKONDULARIN ROBİN HOOD'LARI

Eylül diktatörlüğünün tankları daha ekmek fiyannlarının önüne park etmemiştir. Biz de senin gibi dünyaya gelmemiş çocukların devrime doğmasını umut ediyorduk. Ülke sallanan bir vazo gibi ne tarafa düşeceğine bir türlü karar veremiyorduk. Bir dönüm noktasıydı, kahramanlara ihtiyaç vardı ve gözümüzü karaydı.

İstanbul paraya saygı duyan bir şehir olarak yeniden doğuyordu. Köyler hızla terk edilmiş, köylerini terk edenler İstanbul'un kenarlarına bir bir gecekondu mahalleleri kurmaya başlamıştı. Bu gecekondu mahallerinin bazılarını evlerin inşaatından, kanalizasyon sistemlerine kadar bizim gibi devrimciler planlamıştı. Gecekondular adı gibi bir gecede inşa ediliyor, ertesi sabah yıkılıyor, arta kalan malzemelerle yeni gecekonduları yıkıldıkları yerde bitiyordu. Bir tek devrimcilerin "kurtarılmış mahalleleri" adı gibi bu yıkımlardan kurtuluyordu.

Demirel hükümeti tarafından 24 Ocak kararları alındıktan sonra, tüm ülkede IMF Zamlarını Protesto Kampanyası başlatıldı. Cüretkar bir muhalefet verdi.

Bu kampanyanın en etkili eylemleri hâlâ hizmet veren bir süpermarket arabalarının kaçırılıp içindekilerin yoksul halka dağıtılmasıydı. Bu arabalar şimdiki gibi AVM'lerin olmadığı dönemlerde insanların ayakta cıvacalı ürünler getirirdi. Yoksul mahallelerde uğradıklarıdan insanlar her şeyin fiyatını sorar hiçbir şey almaz, sonra kalabalığı zengin bir mahalle tüccarı yararak havasını atardı. Halkın gözünde bir simge gibiymiş bu araçlar. Belki de eylemlerle bile simgeleştirilirdi ama eylem Arjantin'deki Tupamarolar'dan esinlenilmişti. Tam Robin Hood tarzı bir eylemdi, önümüzde çocuklar çığlık çığlığa girendik konduların arasına. Kim Robin Hood'ları sevmezdi ki. Kağıthane, Albayköy, Hasköy, Bağcılar, Okmeydanı gibi devrimcilerle sempatiye bakan yerlere götürülen arabalardaki malzeme karşılıksız olarak halka dağıtılıyordu. Ama eylemlerin en büyüğü henüz yapılmamıştı. Bayrampaşa'daki ama depo basılıp buradan çok sayıda araba kaçırılacaktı.

Eyleme gönüllü olmuştuk. Eylem günü arkadaşta kalacağım diye evden çıktım. Kıymadan cebime devrim sevgisiyle ilgili bir iki öfkeli şiir koydum. Edişim arka arkadaşlarımın, yani bir ülkeye inandığımı bildimlerini istiyordum. Gideceğimiz yer hem para tahsilatlarının yapıldığı hem de malların arabalara yüklendiği yerd. Yaklaşık on kişi silahlarla içeriye girip çalışanlara hızla bu eylemin emperyalist tekillere karşı yapıldığını, buradan alınarlının yoksul halka dağıtılacağını, kimseye en ufak bir zarar verilemeyeceğini söyledikten sonra hepsi

araya topladık. Bir ekip dışarda güvenlik alıyordu. Üzerimizi çalışanların giysileriyle değiştirdik. Hiçbiri direnmedi, hatta yardımcı oldular bile denilebilir.

Yalnız bir arkadaş korkudan bayıldı (Aynı arkadaş olayın duruşmasında da bayılmıştı). Bayılan arkadaş ayıltmak için uğraşırken eylem sırasında bir aksilik yaşandı. Devriye saatlerini iyi hesaplayamamıştık. Sıkıyönetim bu eylemlerden çok rahatsız olduğu için arabaların durduğu depolarla sık sık mavi bereli askerler kontrolü gerçekleştireyor, para tahsilatlarına eşlik ediyordu. Asker tahsilat olup olmayacağını sormak için kapıya gelmişti. O sırada arkadaşlar çalışan kılığında arabaları depodan çıkarıyordu. Aramızda silahlı ama davranışlar oldu ama soğukkanlı davranıp askerlerle konuşmaya karar verdik.

Bütün çalışanları sessiz olmaları için uyarıp üzerimizde süpermarket üniformalarıyla dışarı çıktık, askerler bizi şöyle bir süzdükten sonra, "Bugün tahsilat var mı?" diye sordu. Tahsilatın olmadığını söyledik ama askerlerin başı bizi yetkili görmediklerini müdürü çağırmamızı söyledik. Bir tatsızlık olmasını istemiyorduk ama yaptığımız plan bozulmak üzereydi. Daha da önemli bir birçok insanın canı yanabilirdi. Müdürü sakın olmasın için uyarıp, askerleri göndermesini söyledik. Beraber dışarı çıktık. O an her şey için tetikledik. Asker aynı soruyu ona da sordu: "Tahsilat yok mu bugün?" Ama korkulan olmadı. Müdür, "Tahsilat yok komutanım",

sonuçlanmıştı ve yanlış hatırlıyorsam dört araç İstanbul'un gecekondu mahallelerine ulaştırıldı. Deponun içine bizim arkadaşların icat ettiği bomba süslü pankart asıp orayı terk ettik.

Bu eylemden birkaç ay sonra darbe gerçekleşti. Ben yakalandım. Tek tip elbise protestosu yüzünden duruşmalara donla çıkıyorduk. Unutturma, sana günlüğümü okutacağım. Olayın görüldüğü duruşmada tanık olan bir işçi bizi çok güldürmüştü. İlk geldiğinde mahkeme salonunda döneceği yeri bir türlü ayarlayamadı. Önce hâkime, sonra avukatlara, en son bize dönüp mahkeme heyetine arkasını verdi. Biz gülmüne askerler dönmesi gereken yere çevirdiler. Hâkim olayı kimin yaptığını sorunca, bize çekinerek bakmış sonra hâkime dönerek kısık sesle, "Anarşistler yaptı komutanım", demişti. Herkes gülmeye başlayınca hâkim bez dakika gülmeye molası verdi. Kimse bir teşhite bulunmadı. Daha sonra hâkim, "Koskaca Türk askeri kapıya geldiğinde neden söyledimin içinde anarchistlerin olduğunu", diye müdürü azarladı. Depo müdürü, "Sizin de kızmıza silah dayansa siz de söylemezsiniz", demişti.

Biz cezaevine gönderildik. Eyleme katılan ve yakalanmamış arkadaşların çoğu yine o kenar mahallelerde saklandılar. Askeri cuntanın korkusu, devrimcilerle sahip kıymak konusunda insanları tereddüt ettirdi. O günleri görmek istemeyiz. İspyonculuk zehri dolayla kondu mahallerinin sokaklarında. Sonra bir bir "teslim ol" sesleri yükseldi o mahallelerden. Otomatik tüfeklerin teslim olmasını beklemek komikti, onlar da şarjör şarjör güldüler.

MELTEM YILMAZ

Evsiz bir ressamın yok olan bir hayatın ardından çığlığı:

"ONU BEN ÖLDÜRMEDİM"

Bir kaza, cinayet ya da dolandırma vakası yeterlidir hayatınızın paramparça olmasına. O güne kadar ellerinizle ördüğünüz duvar sarsılarak yıkılırken siz sadece izlemekle yetinirsiniz. Gelecek bu yüzden umut vermez bazılarını.

İsmail Eniş, eli dokuz yaşında bir evsiz. Parklarda, bahçelerde, sokaklarda kaldıktan sonra Evisler Ev'ne sığınan onlarca evsizden biri. Onu farklı kılsa, karısının katli olduğu suçlamasıyla karşı karşıya kalması. İsmail Bey, "Karımı ben öldürmedim," diyor. "Ona hâlâ şiiirler yazıyorum. Ama bu lanet bir ömür boyu peşimi bırakmadı. Bütün hayatım göz göre göre yok oldu."

Sizi tanıyabilir miyiz?

Ben ressamım. 1980'de Türkiye'den iltica ettim ve ağırlıklı olarak Fransa'da yaşadım. Orda bir yandan radyo programcılığı yaptım, aynı zamanda İlticacılar Komitesi başkanındım. Arada da resim sergileri açıyor, bir yandan da Fransızca öğreniyordum.

Anladığım, bu kesitin sizin hayatınızın hatırlamak istediğiniz bölümü olduğu. Ama ben en baştan başlamamı istiyorum. Nasıl bir çocukluktan geçirdiniz?

Erzincanlıyız. İki yaşında annemi kaybettim. Annem köyde doktor olmadıyığı için öldü. Bu yüzden, üç yaşında İstanbul'a babamın yanına gönderildim. Otobüsten indığım gün üstümde fiistan varmış, saç tıraşım yokmuş ve Türkiye bilmiyordum. Babam beni görünce, "Bu ne ya?" demiş, hemen beni bir berbere götürüp üstüme başıma erkek kıyafetleri almış. Velhasıl, babamın yanına Kartal'a yerleştik ablamla beraber. Babam iki dönemler çok iyiydi ama analığım gelince çok değişti. Analığımız evde her gün ablamla beni dövüyordu. Bu yüzden benim tek beklediğim ablamı evlendirip o evden gitmekti. Zaten değişim gibi de yaptım, ablam evlendigi gün evden ayrıldım. On iki yaşındaydım.

Ne yaptınız o yaşta evden ayrılıp?

O güne kadar mahalledeki devrimci bilere takılıyordum zaten. Evden ayrılınca onlarla yaşamaya başladım. Gece afişe çıkıyorduk, sabah bir sıcak ekmeğe, birkaç zeytin bize dünyalara bedeldi. 15-16 Haziran olaylarına da katıldım o dönem.

Sonra? Direksiyon nerde yanlış yöne kuvrıldı?

Mahallelerden bir kızı aşk oldum... Ailemin çok karşı kısmasına benim evlendim. O da partizan sempatiyanıyla ama benim gibi aktif değildi. Bir akşam bir arkadaşım bana silah verdi denemem için. Çıktım boş bir yerde denedim silahı sonradan

gittim, akşam masanın üzerine koydum. Sonra da yattım uyudum, bu arada bakmadım kaç mermi harcadığıma. Neyse... Sabah eşim kahvaltılığı hazırlamış, kaldırı ben. Üstümde pijamalar vardı. O sırada eşim silahı eline aldı ve şakasına silahı bana doğrulttu. "Sıkayım mı sana," diye şaka yapıyordu. Ben de bir tuhaf oldum, huylandım. Yaklaştım. Bir kaza olmasın diye silahı elinden almak istedim. Ama o şakalaşmaya devam ediyordu. O sırada geri geri gittiğim, koltuğum üstüne düştü. O sırada silah benim elimdeydi, patladı birden, nasıl oldu ben de anlayamadım. Bir baktım ki eşimin kafasından kan akıyor. Hemen ambulans çağırđım, hastaneye kaldırdım. Üç gün üç gece hastanede yattı, sonunda öldü.

Sonra?

Türkiye'de on ay cezaevinde kaldım. Ama benden kayınpederim, kayınpalidem dahil kimse şikâyetçi olmayınca, çünkü onlar da karımı öldürdüğüme inanmıyordu, serbest bırakıldım. Ama bu olay beni o kadar yıprattı ki Türkiye'de daha fazla yaşamak istemedim, Fransa'ya iltica ettim. O sırada örgüt üyeliğinden de aranamaya başlamıştım. Kırmızı Bülten'le aranan elli iki kişiden biriydim. Bu nedenle Türkiye beni Fransa'dan istedi ama Fransa vermedi. Bunun üzerine Türkiye, siyasi gerekçeyle alamayınca, eşimin davasından bana tekrar ceza verdi, yirmi

ilademi onayladı. Orada birçok avukatla görüştüm onlar da artık yapacak bir şey yok dediler. Ben yine de itiraz ettim, bir ay açlık grevi yaptım ve olaya Uluslararası Af Örgütü el koydu. Kendime bir savunma hazırladım. Ama umudum yoktu. Neyse,

cezama bir ay kala, itirazıma dair bir yazı geldi. Gelen yazı Fransa'da kalabileceğim ancak yurtdışına çıkmamam yönündeydi. Ama ben çok büyük bir hata yaptım ve sergi için Belçika'ya gittim. Sınırdan memur pasaportumu aldı. Beklerken birden arkamdan kafama çuval geçirip polise götürdüler. Oradan

da cezaevine. Eşimin katli olarak aranmak zaten dünyayı yıkmıştı. Artık yorulmuştum, itiraz etmedim, Türkiye'ye dönmeyi kabul ettim. Türkiye'de 1996 yılında cezaevine girdim, 2001 yılında çıktım. Fransa'daki cezaevi koşullarından sonra Türkiye cehennem gibiydi. Orada bir koştura üç kişi yatar. Her gün iyi yemek çıkar. Sporun düzenlidir. Herkesin özel doktoru, psikologu vardı, insan gibiydik. Burada ise tam tersi.

Çıktıktan sonra ne yaptınız? Bu olay çevrenizin size bakışını nasıl etkiledi?

Beni tanıyan insanların bana bakışları değişmedi ama tanımayanlara anlatamıyordum tabii. Türkiye gibi kadına şiddetin bu kadar yaygın olduğu bir ülkede bu adam kanısını vurmuştur diyorlar. Çıktıktan sonra tekrar Avrupa'nın yolunu tuttum. Pasaport çıkarttıp Yunanistan'a girdim. Oradan Avusturya'ya geçmeyi

YOLUN BAŞI

planlıyordum. O sırada 11 Eylül oldu. Geri Türkiye'ye dönmek zorunda kaldım.

Eşinizi özlüyor musunuz?

Hem de çok. Bakın, onu ben öldürmedim. Ona hâlâ şirler yazıyorum. Ama bu lanet peşimi bırakmadı. Bütün hayatım göz göre göre yok oldu.

Onca şeyden sonra burada bir hayat kurabildiniz mi?

Kurdum. Altnoluk'ta bir resim atölyesi ve lokanta açtım. Hayatım çok güzel gidiyordu. Ama işte açgözlülük mü dersiniz... Beni bir arkadaşım borsaya soktu. Bu işlerden anlamadığım için tüm imza yetkisini, ticari yetkiyi ona vermiştim. Derken, beş-altı ay sonra bir bakarsın ki adam kayıp. Kaçmış. Sonra banka geldi, atölyeme ve lokantama el koydu. Belediyeden alacağım vardı, vermiyordu, hayatım tepetaklak olmuştu.

Borçlarım nedeniyle evden de çıkmak zorunda kaldım. Kimseden yardım isteyemedim. Üç ay sokaklarda kaldım. Akşamları kuytu bir köşede kalyordum. Sabah olduğunda sanki işe gidiyormuş gibi davranıyordum. Zamanında lokantama gelen zavallı insanlar vardı, kolonya içmesin diye onlara raki verirdim. Onların yanında kalmaya başladım. Param yoktu, çadırım yoktu, yiyecek bile bulamıyordum. Onlarla sahip çıktık birbirimize. O sırada dağa çıkmayı istiyordum.

Sonunda Kaç Dağları'nda bir iş buldum. Tercümanlık yapıyor, çadırda kalyordum, tam istediğim gibi bir işti yani. Ama çalıştığım şirket ne sigortamı yaptı ne de paramı verdi. Bir de adam Dev-Sol'cuydu, düşünün, ona rağmen. Yine de o dönem doğaya çıkarak rahatladım, zira öncesinde sokakta yaşadığım için ağır bir bunalımdaydım.

Sokakta yaşamak ne anlama geliyor? Sokak insana ne öğretiyor?

İnsan sokakta oturunun en çok aşağılandığı olaylara ve durumlara şahit oluyor.

Peki hayat size neyi gösterdi?

Hayat bana en çok ego denen şeyin insanları nasıl bozduğunu öğretti. Cezaevinde o kadar yıl kaldıktan sonra, çıkınca gördüm ki geçmişimde kalan insanlar insanlığından kopmuş. Benim servetim onurum ve haysetimdir. Bu yüzden aç ve açtık kaldım yine de gayrimişru kovalamadım. İstesem yapardım, yurtdışı bağlantım çoktu. Ama benim için yastığa başımı koyduğumda rahat uyumam önemli.

Bundan sonrası için hayaliniz ne?

Tek hayalim var, hayatımın kitabını yazmak. Yazıyorum da zaten.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Her fırsatta ikiye üçe beşe ayrılabilen insanlığı, şu tutum bağlamında da ikiye ayırabiliriz: Bir hedef için yola çıkanlar ve yola çıkanlar.

Bir hedef için yola çıkanların aklında final destinasyon vardır. Onlerine çıkan sapaklara, ağaçların arasından merak uyandıran patikalara sapmazlar. Onlar için yol bitmesi gereken bir araçtır. Yolda geçirelen zaman ne kadar azsa o kadar iyidir hatta.

Hedef saplantısıyla yola çıkanlar onları hedeften sapıracak her türlü yeni ve bilinmeze kapılar kendilerini. Gidecekleri yere önce onlar varırlar ama yolculuğun tadını da pek çıkarmazlar. Onlerinde tek bir olasılık vardır, o da hedefledikleri son duraktır. Sürprizler iyi veya kötü olabilir evet, onlar riske girmezler.

Yola çıkanlar farklıdır. Onların da gözünün önünde bir hedef, varılacak bir yer vardır belki ama bu hedefe takıntıları değildir. Yolum onları götürdüğü yere gidebilirler. Yolda fazla zaman geçirmek onlar için olumsuz bir durum değildir asla. Bilinmeyen sapaklar, hedeflerinden daha güzel, keşfedilmemiş yeni yollara ve destinasyonlara çıkabilir çünkü. Yola çıkanlar daha yavaş yürürler, çiçekleri koklamak ya da gün batımını izlemek için mola verirler, gidecekleri yere geç varsalar ya da bambaşka bir yerde de bulsalar kendilerini iyi vakit geçirmişlerdir nasılsa, önemli olan da budur.

Onlar varmayı değil yolda olmayı severler aslında, sürekli değişen şartlar, iyi ya da kötü sürprizler, yolu bir araç olmaktan çıkıp deneyim haline getirir.

Çünkü kendini şartlamadığın zaman yol sonsuz olanaklara açılır bir kapıdır.

Geriye dönüp hayatıma baktığımda, beni ben yapan, şu an bulunduğum yerde olmamı sağlayan kararlarımda ortak nokta şu: Ben hep yola çıkmışım. Aklında güzel bir resim ve bir yönle, takıntı haline gelmiş bir hedef belirlemeden, eninde sonunda resimdeki gibi bir yere varacağımı bilerek ara sokaklara sapsımışım. Ne iyi etmişim. Tutturacak hedefe takıntılı olmayınca hayatın benim için benden daha iyi planlar yaptığını da böyle anladım.

**Kendini
şartlamadığın
zaman yol sonsuz
olanaklara açılan
bir kapıdır.**

Peki bunca lafı niye anlattım?

Aynı sayfaları paylaşmaktan gurur duyduğum yazarların müthiş yazılarıyla dolu Bavul'da artık ben de varım.

Çıktığım yolları, tırmadığım yokuşları, soluklandığım düzlükleri, kaybolduğum sokakları, yolumun keşittiği yoldaşları, vardığım manzaraları, elimde, içinde birkaç parça eşya bir bavula evimden ailemden arkadaşlarımdan uzakta kendi içimde daldığım maceraları, aşkılar, umutları, uçan kuşları, gövdesine sarıldığım ağaçları, piknik yaptığım parkları, sonsuz eğlendiğim festivalleri, bambaşka hayatları en çok da "yola çıkma" state of mind'ini yazacağım.

Avrupa'dan, Asya'dan, Latin ve Kuzey Amerika'dan Afrika'dan kısa kısa anılar ve yol hikâyeleri okumak, başka coğrafyalarda bambaşka hayatlara, kültürlere şahit olmak için ileriki sayılarda bu sayfalarda bekliyorum.

ANA RAHMİNDEN MAHLUK DOĞAR!

Fulsen her sabah beş ile sekiz buçuk arasında bir saatte uyanıyor. Yataktan kalkar kalkmaz bir sigara sarıp içiyor ve kafasında uçuşan tozlar dibe çökene kadar sabırla bekliyor. Kahve makinesinin işi bitine dek çocukların yemeklerini veriyor. Evvelsi gecenin musallat olan rüyalar iki dakika susma lütfunu gösterirse kuşların sesini bile duyuyor. O anda yeniden çocuk olmuş gibi seviniyor. Kahvesinin birincisi bitine kadar duvarda kilitlendiği bir noktaya deliksiz bakıyor. İkinci fincanı yudumlamaya başladığında telefon ekranını yukarı kaydırı kaydırı haber başlıklarına hızlıca göz atıyor. Eskiden böyle değildi Fulsen, artık haber değeri on üzerinden sekiz ve üzeri olmayan hiçbir haberin başlığında ötesini okumuyor.

Dua etmeye başladı üç ay önce. Herhangi bir dine mensup olmasa da üçüncü kahvesi bitene kadar kendisinin kaleme aldığı duaları tekrar tekrar okuyarak kalbini huzura açıyor. Bu esnada üç dört tane sigara sarıp içmiş oluyor. Kendini hazır hissettiği anda ayaklanıp evi süpürüyor. İki kedi, bir köpek ve yıllar sonra saçlarını uzatmaya karar vermiş Fulsen'in paylaştığı bir artı bir dairenin en kıymetli eşyası, elektrikli süpürge. İki üç günde bir yerleri sıksı suyla siliyor ama hiç aksatmadan her gün evin her köşesini adaçayını ile tutsuluyor. Yıllıklık içeri, kötülükler dışarı, âmin. Temizlik yapmayı seviyor Fulsen, büyük şeyhlerde yaşıyan arkaşadamların nasıl antidepresan hapları varsa onun da çamaşır suyu şişesi var. Yedi hafta önce de bir yoga sınıfına katıldı. Yogini olmak gibi bir iddiası yok ama çevresinde olan bitenin karşısında bu denli aciz hissederken kendini, en azından bir şeye, bedene söz geçirmek istiyor.

Kasabanın sevgilisi olan köpeğiyle sahil boyunca yürüyor. Yürümeyi çok seviyor Fulsen, her adımda yapılacak işler, görülecek insanlar, yazılacak cümleler düşüyor aklına. Eve dönünce bir tas çorba içiyor kahvaltı niyetine, bazen iki yumurta kırıyor ama çoğu zaman bir tas çorba içiyor. Yapılacak tüm işleri bitiriyor, görülecek insanlardan tek tek vazgeçiyor, yazılacak cümleler yavaşça zihninden siliniyor. Her gün ama istisnasız her gün saat on ikiyi yirmi geçte tüm yaşam enerjisi kaybediyor. Kanepeye uzanmak, battaniyeyi kafasına kadar çekmek, sadece ve sadece yatmak istiyor. Sürdürmesi gereken bir hayat var, yatamıyor lakin kalkamıyord a, Fulsen duruyor.

Mutfak bankosunun önünde, yemek masasının köşesinde, çalınması masasının sandalyesinde, kanepenin kenarında duruyor. Dergi ya da kitap sayfalarını karşısında, bir diz ya da film karşısında, boş bir Word belgesinin karşısında, eşin dostun karşısında, bazen de sakı gibi durduğu

yerde duruyor, duruyor, duruyor, .. Fulsen her akşam on ile sabaha karşı üç arası bir saatte durmak yorgun düşüp, "Yarın yeni bir gün," diyerek yatağa geçiyor. Bu ne kadardır böyle devam ediyor?

Teacrübeyle sabit, depresyonda değil Fulsen; olsaydı bilirdik.

Yaz geldi mi tatil beldelerinde sürekli elektrik kesilir. Beş bin nüfus için inşa edilmiş altyapı tatilcilerle yirmi bini bulan geçici nüfusun serinleme ihtiyacının altından kalkamaz ve çöker. Trafonun kapaklarını açıp önünde vantilatör çalıştırdıklarına şahit olunmuştur. Fulsen kendini tatil beldesindeki elektrik trafosu gibi hissediyor.

İnsanlık, insan kelimesinden türemiş olamaz.

Kendine tahammülü yok artık, Mutsuz bir insan olmak için yaratılmamış o. Gülmeyi sever. Güzel bir haber aldığında nefesi tükenece kadar sokaklarda koşar, ziyenaya girecek

bir film için bile heyecanlanır, kedilere şarkı söyler, sevdiği bir yazarın yeni kitabı çıkacağını öğrendiğinde evin içinde deliler gibi kendi kendine dans eder. Böyle bir kadın Fulsen. Biz bu ruhsuz, duygusuz Fulsen'i sevmedik. Biz mi? Evet, belki Birinci çoğul şahıstan üçüncü teklî şahsa ne zaman düştük?

"İnsanlık, insan kelimesinden türemiş olamaz," dedi Fulsen ve ekledi: "Ya da insan kelimesine yüklediğimiz anlamların doğada karşılığı yok."

Bir kadın öldürüldü, bir kadın daha, bir kadın daha... Bir kadına tecavüz ediliyor, bir kadına daha, bir kadına daha... Bir kız çocuğuna tecavüz ediliyor, bir erkek çocuğuna tecavüz ediliyor, kediyi, köpeği, kaza taşıyıcıyı öldürüyor. Tam su anda, ben bu cümleyi yazarken ya da sen bu cümleyi okurken, bir insana

ya da hayvana daha tecavüz ediliyor. Sokağa çıkma yaşığında kaçınıcı gündeydi? Kaç şehit? Kaç ölü? Kaç çocuk daha öldü? Cınnet geçiren kaç adam kaç kişiyi öldürdü? Bugün kim mahkemeye çıkıyor? Kaç tane dava takip ediyorduk? Mültecilerin umutları bu kez hangi denizin sularına gömüldü? Bu sefer hangi şehrin hangi belediyesi sokak köpeklerini zehirleyerek öldürdü? Kaç kedi tekmelelenerek öldürüldü ya da tecavüz edilecek? Unutmadan bu arada, paragrafın başından sonuna kadar geldikmiş şu kısacası arada, bir kadın daha öldürüldü!

Hepsinin karşısında aciz seyircileriz. Sosyal medya mastürbasyon arcaclarını kullanarak, değiştirilen bir fotoğraf, yazılan iki feryat, üzerine tıklanan üç 'imzala' butonu ile görevini yaptığını sanacak kadar saf olanlarımız bile var. Oysaki eli kolu bağlı seyircileriz. Normalimiz bu oldu. Oysaki hepimiz akıl hastasıyız. Yas tutmaya vaktimiz yok; çünkü her acı için en çok iki gün bazense sadece iki saat müsaade ediyorlar. Fazlasına zaman yok, sıradaiki geliyor.

Bir tecavüz haberini okurken kasırlarına saplanan bıçak, birkaç dakika sonra boğazımı kesiyor. Hayvanlara yapılan işkence fotoğrafları, videoları karşısında yaşlarımı tutamayı çocuklara koşuyorum, işi gücü bırakıp onlara sarılıyorum dakikalarca. Bazı günler sokakta yürürken ya da bir arkadaşla selamlaşırken kazara gülümseyeceğim diye korkuyorum. Artık mutlu bir haberi kutlamaya çekiniyorum. Güzel bir şiiri paylaşmaya utanıyorum. Sevinmeye yüzümüz, üzümeye vaktimiz yok.

"UNUTMA! UNUTMA! UNUTMA!" diye bağıırıyorlar. Unutmuyorum, unutamıyorum; *Memento* (Akıl DeFTERi) filmindeki Leonard'ın vücuduna döndü beynim sonunda... "ONA ÖZÜLDÜN, BUNA DA ÖZÜL" diye çekıştiriyorlar her yanından, ben zaten çarımca gerilmişim onun halâ açılan birbiri ile

ANNE KOKUSU

"Bu gece, bu gece de göndermeyeceğim," sayıklamalarıyla annesinin rakı, sigara kokan göğsüne iyice sokulup yeniden uykuya dalyor.

Kadir, geceyi, uykuya yenik düşmemek için gözlerini kapatmamakta direnerek geçirdi. Göz kapakları Kadir'i esir alsa da, o bu gece de annesini karanlığa göndermeye ve birlikte yatma savaşını yeniden kazanmayı aklına koydu.

Kadir çocukluğunun en güzel beşinde, Kadir'in gözleri annesine kilitli, annesinin yüzü aynaya. Annesinin odadaki varlığına kanıt, aynadaki koyu kırmızı dudaklarından dökülen Spiderman hikâyesi.

Bir taraftan da elinde bir pamukla, taşan ruj izlerini silmekle meşgul. Kadir uzandıgı yer yatağından annesini, annesi her gece uyumamakta direnen oğlunun kurduğu oyunun bıkınlığı ile aynadan onu izleyerek Spiderman'ı duvarlara tirmandırıyor atlatıyor, zıplatıyor, kötüleri kovalıyor...

Uyumamakta direnmiyor Kadir... Gözlerini açmakta zorlanısa da yer yatağından göz ucuyla annesini izliyor.

Spiderman annesini yanındaki yatağa uzandırmakta kararlı...

Çatılara, duvarlara tırmana tırmana Spiderman sonunda yorgunluktan yer yatağına uzanıyor Kadir'in rüyasında...

Anne hızlıca sandalyenin üzerine bıraktığı yarım bardak kırmızı şarabı hızlıca içip birilerinin isimlerini zikrederek küfür ediyor.

Bir sigara yakıp bir taraftan da kendisini uykuya teslim eden oğlunu eğilip öpüyor.

"Her gece aynı oyun velet."

Oğlunun yanağında kalan ruj izini silmeden kapiya yöneliyor...

Duvardaki askıdan indirdiği siyah, parlak, deri montunu üzerine geçiriyor. Dönüp bir kez daha aynaya bakıyor, bir kez daha oğluna, ışığı söndürmeden kapiyı kapatıp karanlıkta kayboluyor. Kadir ertesi gün uyandıgında yanı başında uzanan annesini görürce, yüzünde

kahraman Spiderman edası ile annesinin üzerindeki yorgani kaldırıp usulca annesinin yanına uzanıyor.

"Seni göndermedim, bu gece, bu gece de gitmeyeceksin..."

Annesi derin bir uykuda...

Annesinin saçlarını, parmaklarını ile karıştırıyor, yüzüne dokunuyor, gözünün altındaki boyaları siliyor, göz altında ortaya çıkan morluğu öpüyor, bir kolunu alıp kendi bedenine sarıyor.

"Bu gece, bu gece de göndermeyeceğim" sayıklamalarıyla annesinin rakı, sigara kokan göğsüne iyice sokulup yeniden uykuya dalyor.

Geçenlerde Kadir'e rastladım bir köşe başında geleni geçeni gözliyordu...Uyuyup kaldığı bir gece annesi dışarı çıkmış, bir adam öldürmüş şimdi cezaevindeymiş.

Sonra yanından ayrılarak köşebaşında yüksek bir bahçe duvarının yanında duran son model bir arabaya koşarak gitti Kadir...Etrafı kolaçan edip bir şeyler sıkıştırdı sürücüsünün eline... Uzaktan gelen siren sesi ile hızlıca duvara tırmandı Spiderman on beşinde hayatının en güzel gençliğinde...

Tarlabacı 2009-2016

yarıştırıyorlar. Midem bulanıyor, trafo patlıyor sonunda.

Sonra bir gün, evde otururken salonun ortasında bir adam belirliyor. Üstü başı bilyacılığımıza kazınmış aksakallı dedelelere, yüzü ise filmlerden aşına olduğumuz Uzakdoğu dövüş sanatları ustalarına benziyor. Bir elinde şemsiyeyi baston yapmış, diğer elinde pembe bir yelpaze... Beyaz geceliğin boynundan içeri kendini yelliyor. Evin içinde yoktan var olan dede resmi kayıtlara geçsin lütfen: Delirdik.

"Derdin ne, söyle bana?"

"İnsan..."

"Ana rahminden mahluk çıkar evladım, insan değil."

"Peki insan?"

"İnsan gönlünden doğar."

"O zaman ben bu kadar mahlukun arasında yaşamaya nasıl devam edeceğim? Ben nasıl insan olacağım?"

"Her iş yalnız başına olur da yalnız başına insan olunmaz. Mahlукun gönlündeki insan da karşısında bir insan görünmeden uyanmaz. Sen dışarı çıkacaksın kızım. Sohbet edeceksin, dinleyeceksin, okuyacaksın, güzel bir şey gördün mü paylaşacaksın, fikrini soran olursa öğrendiğin kadarnı anlatacaksın... Fikrini soran olmazsa kendini ortalara atmayacaksın. Ama bak... Sakin ha bir gün yanılıp 'Ben oldum, insan oldum' demeye kalkma. Bir şey olduğunı zannedenler çıkarttı bu dünyanın çivisini. Sen aldığın her nefese şükret ve her gün insan olmak için uğraşmaya devam et... Elinden ne gelir senin?"

"İki cümleyi yan yana koyabilirim."

"Oturdugun yerden itiraz etme o vakit, elinden geleni yap. Sen yaz, bir kişi okusa کافی..."

Biz Fulsen, sabahları kimin canı kaçta isterse o vakitte uyanırız. Renkli ve çoğul kişiliğimiz var. Ama şarkı söylemeyi, dans etmeyi ve yazmayı hepimiz seviyoruz. Aramızda bazılarının insana inancı var, diğerlerine laf anlatmaya çalışıyorlar. Üçüncü tekil şahıs Fulsen'i bile bastık bağrımıza, onu da yavaş yavaş iyleştiriyoruz. Kendimiz gibilerle buluşuyoruz, sokaklarda, kahve muhabbetlerinde, rakı sofralarında ve dergi sayfalarında. Çocuklara şiir okuyoruz, gülümseyen fotoğraflar çekiyoruz, bol ağzıdan kahkahalar atıyoruz. Aşık oluyoruz, seviyoruz, sevişiyoruz. Mademki geldik bu dünyaya, mademki girdik bir vicdan yoluna, biz de elimizden ne gelirse onu yapıyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefasi

KADINIM BEN

Kadınım ben!

Nedir bir adamdan farkım?

Bedenim biraz daha kavisi, göğüslerim belirgin, kalçalarım az daha dolgun.

Bir de işte malum, genital organ, bir başka türlü, öbürü ile tamamlayıcı. Aslen bütün fark bu.

Ama nendese şu binlerce yıllık ataerkil sistem, yasaklar koymaya doymadı bana.

Geceleri sokakları arşınladı adamlar, koca koca kahkahaları seylan çınlattı, sarhoş olup kaldırımlarda sızdılar.

Ben de seviyordum o'lum geceleri, benim de yağmur altında kendimle baş başa kalıp gezem vardı. Şarkı filan da söyledim kendi kendime, ben de ısıklı türkü çığırabiliyordum neticede?

Seveceksem ama ölümüne sevecektim, çünkü geceler ve sokaklar adamlarındı. Çıkma'yıver dediniz, gezmeyiver... Gündüzler neyime yetmiyordü?

Kadınım ben!

Tarihler, dinler, efanseler, mitler hep toprakla özdeşleştirdi beni. Bedenim bereketli ya, ondan belki.

Ama toprağı adamlar sahiplendi. Onlar ormanda piknik yaptı, üstleri çıplak çimenlere yattı, yalın ayak göle girdi, nehirde yüzdü.

Bana pikniğin buluşğı kaldı.

Ben de ağaca çıkaktım o'lum?

Ben de sıncaş sevecektim, kertenkele yakalayacaktım.

Odunları bana kestirirken iyiydü? Oysa orman

havasında azıcık yürüyüp gelecektim.

Seveceksen ölümüne sev dediler.

Toprak gibisin, topraktan geldin dediler, sonra bir şeyler oldu; bluzum ıslandı, ayağım ufaktı derken içleri gıcıklandı, seytana uyuvurdiler, cansız bedenimi bulunmasın diye toprağa sakladılar.

"Soluma'yıversen orman havasını o zaman, ne işi varmış bir başına oralarda?" dediler.

Kadınım ben!

Adamlar işlerine gelince, aşkılar tutunca saçları

şilirler yazdı, yüzlerce sayfada bakışımı anlattı, kırıpkırlarına güfteler, besteleryaptı, filmimi çekti hatta.

Ben severim o'lum övölme'yı. Kim sevmeyi ki?

Kendimi sevmeyi de çok isterim ben. Kırmızı ruj

sürünce mesela beğenirim kendimi.

O çiçekli, uçşan etekler çok ferahtr, topuklu ayakkabılar da iyi hissettirir kendimi.

Hepsini kendine yonttu adamlar,

tüm güzelliğimi alıp tahrik

indirimine yazardılar.

Kadın gibi kadın olalım derken,

ölümüne kadın oldum.

"Gıymeyiverseydi o zaman, sürme'yıverseydi o ruj?" dediler.

Kadınım ben!

İcatlar yapmışım, kimyalar okumuşum, kanunlar yazmışım, hekimlik etmişim.

Hepsini de önce birer devrimle süslemişim.

Bileğimin hakkı ile kazanmışım.

Üretmeyi severim ben o'lum, kendi paramı kendim kazanmayı da.

Ağırık da kaldırabilirim, araba da kullanırım otobüs de, iş makinesi bile hatta.

Bin yıllardır ev yönetmişim, ülke de yönetirim, vicdanımı kuşanıp oturdüğüm makam koltuklarına da çok yakışırım aslında.

O zaman ama adamlar diyor ki, istihdamın dengesini bozuyormuşşum ben.

Hem bız kocalar çocuk istiyor, devletler de. Yapsan da olmu'yur, yapmasan da.

Çocuklar başlarında anaları, işverenler ise işin başında duran adanları istiyor.

Çalışacakşın; ölümüne çalış dediler, boynuma evde bekleyen çocukların vicdanı yükünü de verdiler.

Bir adamla aynı parayı alabilmek için iki kati çalıştırıldılar.

Sigortasız çalıştığım evlerin camlarından düşerek, fabrikalarda düşük yaparken kan kayıbdan giderek, arımdan dedikodu çıkartıldığında vurulmak

pahasına, hamile kalırsam işsiz de kalabileceğimi bile

Ne zaman ses etsem. Çalışma'yıver o zaman. Yuvarını yapan kuş oluver, mutfağ masrafından artırıp gram alınlar aliver, kocanı hoş, aileni bir arada tutuver dediler.

Kadınım ben!

Aşık olurum. Çok sevesim gelebilir, çok sevişesim de.

Ama adamların hata yapma hakkı, bir daha deneme hakkı, kendine hakim olamama hakkı yerilmez bana.

Bana, "Seveceksen ölümüne sev!" derler.

Yanlış adamı seversen ölürsün, adamı artık sevmeyen ölürsün, ikinciye seversen ölürsün.

Vazgeçişsiz olmalı kararlarım. Ölümüne.

"Olma'yıver o zaman aşık. Aşk karnı doyurmuyor ya?" dediler.

Oysa çok sevesim vardı be o'lum; hayat öyle daha bir güzel olacaktı, güzel edecektim. Yaşayabilsedim.

Adamlar güzel güzel içti, bazen çakırkeşif bazen zurna gibi gezdi. Muhabbetleri anlatı anlatı bitmedi.

Bana bir kadehte vesika çıkardılar giyaben.

O üzümleri kim fermante etti? O rakıları kim imbikledi, o arpaları kim mayaladı o'lum? Bin yıllardır ben!

Ama içecekse ölümüne iç dediler.

Taksi plakaları aldım, dolmuşlarda sona kalmayayım diye masarılardan ilk ben kalktım, şarjım biterse öldürdüm.

Nefesim içki kokarsa, öldüğümle kaldım ben.

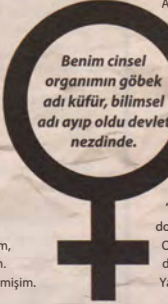
Kadınım ben!

"Yapma'yıver ve olma'yıver" lerin sonu gelmedi.

Benim cinsel organımın göbeğ adı küfür, bilimsel adı ayıp oldu devlet nezdinde.

Kadın bile diyemediler de, hanımlarla, bayanlarla hafiflettiler adımı.

Bir ağız dolusu "kadın" bile olamadıktan sonra; E olma'yıvereyim o zaman ben?

MESLEKLER VE MEMLEKETLER

Çatalzeytinli Mermerciler

İnsanın temel ihtiyaçlarından biridir barınma. Karşılamaya çabaları sonucunda ortaya çıkan mimari eserler, zaman içerisinde var olduğu bölgeye özgü karakteristik özellikler edinir. Bu özellikleri edinmesindeki en önemli unsur ise üzerinde bulunduğu coğrafyadır. Çünkü, iklim yapılarının temel malzemelerini coğrafya belirler. Bulunduğu yere göre taş, ağaç, bitki ya da toprak gibi tabiatta bulabildikleri birincil malzemeleri kullanan insanlar, mimari geleneklerine ister istemez yön tayin eder.

İlk çağlardan bu yana kullanılan yapı malzemelerinden biri de taştır. Taşın işlenmeye başlamasıyla beraber farklı taş çeşitlerine yönelen insanlar, mermeri keşfedip oymaya başladılar. Beyaz ve pürüzsüz olan, aynı zamanda da bolca bulunabilen bu taş, zaman içinde ustaların ellerinde yontularak mimarının ve süsleme sanatının önde gelen malzemelerinden biri olur.

Uygarlıklar, gelecek nesillere bıraktıkları alamelî/farika eserlerde mermerden faydalanır. Mermerle beraber, mermercilik, taş ustalığı, oymacılık gibi sanatlar da gelişir. Günümüzde de mermercilik geleneği devam ediyor. İstanbul'da bu sanat devam ettirenler ise Kastamonu, Çatalzeytinliler. Biz de bu mesleği, Edirnekapı'da, dükkânına misafir olduğumuz Çatalzeytinli mermer ustası Öztekin Karaoğuz'dan dinledik.

Uzun süre tutunamayacağı

"Bu işi evvelde İstanbul'da Ermeniler yaparmış. Sanata yakın olan Ermeniler birbirlerine öğreterek mermerciliği uzun yıllar devam ettirmiş. Fakat sonraları, kazancı daha yüksek ve daha az yorucu işlere yönelip bu meslekten yavaş yavaş çekilmişler. Burada da tesadüfen Çatalzeytinliler devreye girmiş. Vakti zamanında Çatalzeytin'den İstanbul'a göçen

biri bu mesleği icra etmeye başlamış. Sonra da yavaş yavaş hısmalarını, akrabalarını İstanbul'a getirip onlara bu mesleği öğretmiş. Benim babamın ustası da Ermeni idi. Ermenilerin bu meslekten çekilmesi 1960'lı 70'li yıllara rastlar. Yani yakın zamana kadar Ermeniler bu alanda bir numaraydı. Onlar çekilince mermer işi biz Çatalzeytinlilere kaldı. İstanbul'da Çatalzeytinlilerin çalıştığı bin beş yüz civarı mermer atölyesi var. Bunun yanında, Sinop'un Ayancık ilçesinde göçenler de mermer işi yapıyor ama sektörde Çatalzeytinliler daha baskındır.

Fabrikaların basmakalıp işleri zamana yenilirken ustaların mermerleri baki kalacak.

Artık çırak bulamıyoruz. Gençler bu işi yapmak istemiyor çünkü ağır, yorucu ve zahmetli bir iş. Benim iki çocuğum da atölyeye girmiyor. Hem bu atölyelerin de pek geleceği kalmadı artık. Fabrikalar atölyeleri öldürüyor. Eskiden fabrikalar pahalı olduğu için müşteri atölyeleri tercih ederdi.

Ama artık durum tersine döndü. Hal böyle olunca da vatandaş bizi değil, fabrikaları tercih etmeye başladı. Şimdilerde atölyeler yavaş yavaş kapanıyor ve oradaki ustalar fabrikalara geçiyor. Hala daha fabrikalar karşısında direnebilmemiz sebebi ise el işçiliği. İnce işçilik yaptığımız için fabrikalardan bir adım öndeyiz ancak uzun süre tutunamayacağız." Öztekin Usta bunları söyledikten sonra başını sadece yenilmişlerin bildiği bir hüzünlü öne eğiyor.

İnce yontulmuş beyaz mermerlerin arasından geçerek atölyeden çıkarken mermer tozundan bembeyaz olmuş ustalara veda ediyoruz. Biliyoruz ki, bir gün bu ustalar atölyesiz kalacak. Büyük sermayeye karşı direnmeye çalışan atölyeler bir gün kapanacak. Fakat, fabrikaların basmakalıp işleri zamana yenilirken ustaların tek aktığı mermerler baki kalacak.

"yapmayiver, etmeyiver, olmayiver"lerini ciddiye almadık ki hiçbir zaman. Korku sadece ölümdendi. Ona bile binlerce yıldır kadın cesaretle direndi. Çünkü biz kadın olmayı kanla öğrendik o'lum! Senin çükün ortamlarda övülür, törenle kesilir, altınlarla kutsanırken, donumuzdaki iki damla kanda, bizim yanımıza patlayan tokatti kadınlık.

Grevin gözcüsü, evdeki çocuğun sözcüsü, savaşın beyaz bayrak tutanı, aşkların kahramanı, bedenlerimizin tek sahibiydik hep. Ömrümüz adamları, adamlarla dolu iktidarlara, adamların başını çektiği toplumlara ıslah ile geçti.

Kadın asla pes etmedi. Direnerek umutla bekledi.

Sonunda kemik n dedi bilimin insanları, "Kadının kemininden sperm ürettiği, kadın kendi kendine hamile kalabilecekti. Ama bu yöntemle ancak ve sadece kız çocuk doğurabilecek."

Şimdi o ataerlik düzenini, yüzüne boyalarla dayak yemiş makaya yapılmış posterlerini, yapmacık duyarını, sadaka niyetine verdiği haklarını, vazife kıldığın anı rutinesini, tahrik indirimlerini, iyi hal gözetimlerini al, ister katla ister rulo yap; koy kenara.

Yokludum bakar bakar ağlarsın. Senden hiçbir zaman bana acımamı isteyen olmadı, her talebin insani bir hakta. Bilimle kazandım, doğa beni seçti.

Yani artık yanımdaysan; bilenin ki tek manası, sadece sevdiğimden; yeniden kendini sevdirebilirsen.

Yoksa hiç ihtiyacım yok sana hele de bana kadın olma hakkı tanıdıktan sonra.

Ey sen ataerkillik, kuyrüğünü kıstırıp giderken son defa, a'fadersin ama sırf bunca yıl ne çektiğimi anlayasın diye, kulağına üfleyp, dik dik kuşına bakacağım.

Bir de afiili laf savuracağım ardından. Sen de afiili güzel göt olmayıverseydin n'apalım?

Sonrası Kalır III

Yağmurun aksilikle bir alakası olmalı. Bütün gün okulda tez hocamı bekledikten sonra odasına olmadığını öğrenmem, sinirden içtiğim sigaranın atkımı yaması, sonra Bakan'ın evinin önünde bekleyiş, eylem, gürültü, kendimi eve gidiince iyi olacağımı inandırılmam, o sırada gelen telefon, aniden peyda olan dedemlere gitme zorunluluğu. Ah yağmur...

Dedemle anneannemin senelik hac ziyaretleri(!) Her sene HYH'nin yıl dönümünde Cizre'ye gitmeseler olmuyor. En son tanıklık yaptıkları HYM davası 2030'daydı, aradan geçen on üç senedir hiç aksatmadılar annaları, şimdi de benim gidip valiz hazırlamalara yardım etmem gerekiyordu. Demek ki kendilerine o günleri hatırlatacak bir sebep bulmaları gerekiyor diye düşünüyorum bazen, ya da diyorum, gerçekten hatırlamak için mi yoksa orada görüldüleri hürmete istinaden mi, bilinmez...

Evlerine vardığımda onları özledimi fark ettim. Daha kapının eşiğindenkey, yağmurdan ıslanmış halimi tepeden tırnağa bir süzüşleri vardı ki; onlar bana doğduğum günden beri hep böyle baktılar. Bir pirantaya bakar gibi heyecanlı, hevesli ama bir biçareye bakar gibi şefkatli, hüzünlü... Dedem bir yandan kuru çorap getiriyor, anneannem kalfama havlu sanyor, iki lafandan bir de, "Nerede islandın bu kadar?" "Sonunda, "Keyfinden değil herhalde, eylemde üç saat bekledik" dedim de sustular. Dedem sessizliği şitem ederek bozdu. "Duyduk, duyduk, Recep bakanlığın aracını zimmetine geçirmiş diyordur", dedi. Anneannem geri kalır mı, o da, "Kendi üzerine bile geçirmemiş; Evlendiği adamın üzerine yapmış diyordur", diyerdek dedi kodusunu yapmış oldu. İkisinden de açıklama bekler gözlerini fark edince durumu anlatmak bana kaldı. "Doğru düymüşsunuz. Hatta Recep Şefik o yüzden uzun süre Orhan Kınay'la olan ilişkisini gizli tutmuş evlenmemiş, yolsuzluk ortaya çıkmasını diye. Kınay'ın evliliği esindirdiği malları incelemeyi yeni akıl etmiş gazetecilerimiz. Bu sabah ortaya çıktı işte, ortak bayağı karıştı. On iki tane bekanlık ve sekiz partiden istifa çağrısı yapıldı. Buraya gelirken yolda duydum, yarım saat önce de istifasını vermiş."

Dedem ve anneannemin çok çık, vah tüh sesleri eşliğinde kurulamaya devam ederken anneannemin dalan gözlerini fark ettim. O zaman böyle uzaklara dalsa, ben onun pe diyeceğini çok iyi bilirim. Ama söylemek istediklerinin bir tanesi bile yoktur söylediklerinin arasında. Utanç dolu bir tahrin, bir zamanlar hiç bitmeyecekmiş gibi duran günlerini hatırlar; o günlerin acılarını, çaresizliklerini... Ama ağzından cikanlar hep bugüne dairdir, konuşamaz istese de, anlatamaz. Anneannemin o halini dedem de fark etti ve her

zamanki gibi onun söyleyemediklerini söylemek için lafi devraldı.

"Bu adam bir de Adalet Bakanı, bünyesinde HYM'ler var; Haksızlıklarla Yüzleşme Mahkemeleri! Dalga geçer gibi... Tamam 2022 Yüzleşme Devrimi çok şeyi değiştirdi bu ülkede, sonrasındaki 1. 2. ve 3. HYH'ler çok şeyi değiştirdiler, bir zahmet değiştirsinler adı üstünde, Haksızlıklarla Yüzleşme Hükümetleri. Ama böylelerini görünce anlayıyorm; bu ülkede her yıl bir 2022 devrimi, her hükümet bir HYH olmalı. Binlerce sabıkası olan eski mahkum gibiyiz çünkü ve HYH'lerin ve HYM'lerin misyonları da o sabıkaların tamamı tarih sahneden çekilince ve demokrasi kültürü tam oturuncaya kadar mümkün olmayacak."

Dedem ne zaman bu kadar didaktik konuşsa bende bir ciddiyetsizlik başlı olur. Yine kendimi tutamadım ve gayet lauballî, "Yok yere gireliyorsun be dede, gay bakın var ülkede ve bir araba yüzünden istifa etmiş, daha ne istiyorsun?" dedim ve tabii ki dememle pişman olmam bir oldu. Dedem onu kuzdirmek için böyle konuştuğumu bilse de kendine hüküm olamadan sinirli sinirli devam etti, "Oğlum saçma sapan konuşma! Bu ülkenin insanları, bu toprakların halkları böyle şeyler yaşıyorlar ki, öyle bedeller ödediler ki, önceki kokuşmuşluğun bir damlasına bile kimsenin tahammülü yok, kalmadı. 1. Yüzleşme Hükümeti kolay mı kuruldu sahiyorsun sen? Yüzleşme mahkemelerinde o kadar insan boşuna mı yargılandı? En basiti, kendinden başla... Başka ülkede olsa burun kıvrırsın; ama sen tüm öncüllüklü hayatın boyunca Özöğütimler Arası Değişim Programı'nda boşuna mı çalıştın? Bu

nasıl inşa edildiğini unutmasin, birbirlerini unutmasin, tarihi unutmasin ve tarih aritk sadece tarih olan diye değil mi? Biz, "Son Yıkım, 2016 Göçü" aileleri olarak bunca senedir hâlâ neyi korumaya ve hatırlatmaya çalışıyoruz? Her sene Cizre'ye Sur'a Silvan'a anmaya gitemek, Bodrum

Müzeleri'ni görmek kolay mı bizim için? Kendinden başla oğlum, doğduğun yerden..." dedikten sonra sesi titredi dedemin, mahzun mahzun sustu. Dayanamayıp yanına gittim. İslak saçlarını yanaklarına değdi, gözyaşları görünmez oldu.

Dedemin anlattıkları hayatım boyunca kalda öğrendiğim şeylerden farklı değildi. Evet, zor olmuştur, bedel dedemiştir. Ben, o bedelin çocuğuydum; o çaresizlikle o vahşete doğmuştum. Ama tüm bunlar dedemle ve anneannemle konuştüğuma tarih olmanın çıkıyordu; bizim tarih diye okuduğumuz onların hayat diye yaşamak zorunda kalışları bir dakika bile aklımdan çıkmıyordu.

Dedem yere düşmek üzere olan havluyu alıp başına sardı tekrar. O sırada Bz zım konuştuklarımızı duymaya tahammülü olmadığı için mutfağa kaçmış anneannem elinde çay tepsi ile geri döndü. Bizi birbirimizden ayırıp koltuklara yönlendirirken, "Hadi bırakın sırtınmay, daha valizleri yapacağız çok iş var!" dedi. Ellerimizde çaylarımız, aramızdaki derin boşluğa dalışken anneannem sekeri uzattı. Biliyordum; sessizliğe de, 'öncesine' dair herhangi bir hikâyeye de dayanamıyordum. "Bekes, oğlum hadi çayını iç... Soğutma!" dedi. Biz çaylarımızı içtikten, yağmur, dinmek üzereydi.

UÇAN İSKEMLE

Yolcu taşıyan ilk asansör Versailles Sarayı'nda Kral XV. Louis'in ikinci kattaki sevgilisi Bayan Chateauroux'un yanına kolayca çıkabilmesi için tasarlandı. Bu asansör Uçan İskele diye adlandırıldı. 19. yüzyılın başında maden ocakları ve fabrikalarda yük taşımak için kullanılan asansörler, aynı yüzyılın ortalarında ABD'deki beyaz yakalıların yüksek gökdelenlere taşınmaya başladı. Asansörün yaygınlaşmasıyla, başta New York olmak üzere, ekonominin kalbi olan tüm metropollerde beş katlı binaların yerini yüksek gökdelenler aldı. Gökdelenlerle yapılan gökyüzü istilasının en büyük müsebbibi asansördür. Asansör sayesinde o zamana dek yatay büyüyen şehirler, dikey istilaya başladı. İstanbul silüetini bozan Gökkafes; asansör icat olmasaydı masum 5 katlı bir binacık olarak boğaz manzarasında kaybolup gidecekti belki de. Asansörler sayesinde dikey büyümeye başlayan şehirler, yüksek plazalarda kendi dikey hiyerarşilerini çok daha görünür hale getirdi. Yönetim kurulu ya da genel müdürlerin bulunduğu ofisler, plazaların göğe en yakın yerinde bulunan ölümsüzler katında yer alır. Ve buraya çıkmak uzun bir asansör yolculuğu ya da yönetim kuruluyla sağlam bir kan bağı gerektirir.

Kariyerin basamakları tırmanılmaz; oraya asansörle çıkılır. Bunu plazanın tozunu yutmuş her beyaz yaka daha ilk günden öğrenir.

Büyük bir kozmetik firmasından aldığım iş teklifini biraz nazlanarak kabul ettim. Uzun yıllarını vermiştin ayıldığını şirkete. Senenin Mario Gomez'den sonraki en büyük transferi olduğuma ikna olmuşlardı. Üstelik benim bonservisimi yüksek tuttular. Yeni ofisim; gökyüzü istilacı bir plazanın 16. katındaydı. Eski işimde 12. katta çalıştığım için nerden baksanız kariyerimde iyi bir sıçrama yapmış sayılırdım. Asansörde geçireceğim zaman daha fazlaydı ve ölümsüzler katına biraz daha yakındım artık.

Çalışacağınız arkadaşları tanımak için asansörden daha iyi bir yer düşünülemez. Yeni işimin ilk günü asansöre bindiğimde alışık olduğum karışık parfüm kokusu çarptı burnuma. Yurt dışına çıkan iş arkadaşlarına duytu freedom ismarlanmış ve bu sayede 500 TL yerine 450 TL ödemiş tasarruflu beyaz yaka parfümleri. Her asansörde birbirinin parfüm kokusuna iltifat eden iki beyaz yaka mutlaka bulunur. Asansör muhabbetini başlatmak için en klşe konu budur. Parfüm muhabbetini hafta sonu yapılmış Çeşme ya da Uludağ kaçamağı takip eder. Parfüm kokusu muhabbetini bu asansör yolculuğunda da yakaladım, ama hafta sonu kaçamağı anlatanları bu sefer ıskaladım. Kismetse sonraki pazartesiye artık.

Her plaza asansöründe karşılaşabileceğiniz bir diğer yaygın tip ise, iş yoğunluğu sebebiyle bir türlü görülemeyen ve sadece asansörde karşılaşıp öğle yemeği için sözleşen iş arkadaşlarıdır. Gün içinde görüşme fırsatı bulamayan çoğu beyaz yaka, öğle yemeğinde suşi yemek için sözleşir. Çünkü Kayseri'nin mantısı, İzmir'in kumrusu, plazalarında suşisi meşhurdur ve suşi uzun süreli görülemeyen dostları kaynaştırır yemektir. Anne eli değmiş gibi yapılan suşiler; plaza çalışanlarının bağlarını güçlendirir. Ekmeke arası patates yiyerek üniversite hayatını tamamlayan parlak gençler; yosuna sarılmış rulolara çok hızlı adapte olurlar. Bu yüzden ki dikilen her plazanın yakınına hemen bir uzak doğu restoranı açılır.

Asansörler sadece sosyalleşmek için değil, kariyerinizde yükselmek için de önemli fırsatlar sunar size. Bugün pek çok şirketin üst düzey yöneticisi bulunduğu mevkiiyi doğru zamanda,

doğru kata giden asansöre binmesine borçludur. Asansörde üst düzey bir yöneticinin size ismiyle hitap etmesi büyük süksa yaratır. Hayata geçirmek istediğiniz projeyi asansörde karşılaştığınız genel müdürle anlatmak ve takviminden zaman almak için 3-5 katlık zaman vardır. Kısacası iş hayatında akıldla kalmanın yolu asansörden geçer.

13. kata geldiğimizde asansör durdu. İçeriye önce yıllarca emek emek yapılmış bir göbek, ardından emektar sahibi girdi. Asansörde derin bir sessizlik oldu ve göbekli adamın tombul elleri ölümsüzler katının numaraları olan 22'ye dokundu. Asansörün kapısı kapanmadığı gibi, tiz bir sesi kat numaralarının üzerinde yanıp sönen "overload" ikazı takip etti. Böyle durumlarda asansöre son binenin inmesi genel bir görgü kuralıdır. Şayet söz konusu

kişi ölümsüzler katına çıkıyorsa görgü kuralları rafa kalkar. Kendisini feda edecek daha kudem siz bir beyaz yaka aranır. Kapiya en yakın duran kişi olarak bu fedallığı yapma şansını bu sefer bendeydi.

Nazıfcek gülümsedim, selam

verdim ve asansörden indim. Göbekli olduğu kadar ölümsüz olan adam bana karşı çıkacak oldu ama izin vermedim. Dışında kaldığım asansörün kapısı kapanırken işin ilk günü karşılaştığım genel müdürüm bana mahcup mahcup gülümsüyordu. Adımı bilmiyordu ama artık yüzüm aklımdaydı. Dedim ya, asansör, plazalarda akıldla kalmanızı sağlayacak bir fırsat yuvasıdır.

Bugün pek çok şirketin üst düzey yöneticisi bulunduğu mevkiiyi doğru zamanda, doğru kata giden asansöre binmesine borçludur.

Hayatın
gülümsemeler arasındaki
dintenmelerle
demlensin.

Başlığın da
bir başlığuna gelir
seri hatırlar.

SLOGANIMISI

Gördüğün bir sahneyi daha önce
gördüğünü sanırsın ya, sadece beyindeki
bir aşinalık sinyalinin yanıltmasıdır.
Gelecekte görmeyi umut ettiklerin var
ya, önceden gördüklerinin birer
yansımasıdır. Hakikat ya da
delice bir sanrı... Geçmişin
yakamızı bırakmadıkları...
Her şey, geçmişte
gördüklerimizin eksikliği ya
da fazlasıyla eğer, anıları
sıfırlamak da paraları sıfırlamak
kadar kolay değilse yani... Geçmişe
direnelim sloganımsı bir akşamüzüri...
Mâzinin izleri, yıldırılmaz bizleri!

Mâzinin izleri,
yıldırılmaz
bizleri!

Yaşadığın acının en hakiki keder
olduğunu sanırsın ya, sadece
mevcudiyetinin egoların tarafından
abartılmasdır. En yüce gönüllü sensin
ya, acıların arasına bile bir yarış
koyarsın ya, koşturtursun
ya... Başlatma acılarına...
Adamın, kadının canı gitmiş
ya... Yamukların varaklı
koltuk hırsları için çocuğu
gitmiş. Yapma... Müsterektir
acıların da umutların da...
Anadolu'nun bütün ağırları
birleşin, ayırtı edici hiçbir şeyiniz yok
şüphelerinizden başka!

İlelebet kazık çakacağını sanırsın ya
hayata, sadece içindeki unutulma
korkusunun bir parçasıdır. Herkesin
en kıvanç duyduğu an, kendi kalabalık
cenaze töreninin hayalini kurduğu
zamandır. Oysa en itibarlı olduğunu
sandığı o an, poposunda pamuk
taşıkmaktadır. Cenazesini uzaktan
izleyebileceğini sananlar yalnız değildir.
Unutuluş yok tek başına... Ya hep
beraber ya hiçbirimiz.

Zenginleştikçe konuşman yavaşlar da
yoksullaştıkça hızlanır ya, sadece zamanı
elinde tutanlarla yakalayamayanların
bir çatışmasıdır. Dikkat et bak...
Zenginlerin konuşmaları uzun, yavaş
ve tek düze ses tonundadır. Yoksulların
kişise kısa cümlelerle, farklı tonlarda ve
hızlıdır. Zenginlin parası değil hovardaca
kullandığı zamanı zügürdün çenesini
yorar. Mutluluk paradan değil, parayla
satın alınan zamandır. Ve elbette
bir gün... Zaman direnen zügürtlerin
olacaktır.

Her aşkın başında en mükemmeli
olduğunu sanırsın ya, sadece maziye
araştırma evresine geçtiğin ana kadardır.
Çok mutlu ve mesutsun ya acaba onun
daha mutlu ve mesut olduğu bir an
var mıdır? Bu soruların geçici varlığı
mutsuzluğun kaynağıdır. Sevginin
çoşkun yaşadığı bir an yoktur ki içinde
şüpheli ve korkuyu barındırmasın.
Sarılmalrın yoktur ki o an kafanın içinde
gizli bir rekabet yaşanmasın... Ama
aşkın onuru yanıtları yenecek. Ve sorma;
sordukça yeni sorular gelecek...

OTELİN BİRİ

Ben becerirsem ne âlâ, beceremezsem ilmi derin bir abimiz bu hikâye ve karakterlerin romanını yazmalı.

Başlığa bakıp da aldanmayasınız! Aklınıza turistik gezilerde ya da günübirlik iş seyahatlerinde kalman oteller gelmesin. Bu yazıda bahsi geçen yer kendinden başka gidecek hiçbir yeri olmayanların kaldığı otellerden birisidir.

Müdavimleri bir kenara bırakırsak ilk müşterilerimiz gece ikide doğru gelen bir çift. Resepsiyona yaklaşıyorlar. Erkek olan kimliğini veriyor, kadının kimliği yok. Bu arada bilmeyenlerinizi için otellerde kalan herkesin otelde kaydı yapılır yapılmaz, bilgisayar sistemi üzerinden kimlik bilgileri polise ulaşır. Resepsiyon görevlisi arkadaşım kimlik olmadan otele kayıt yapılamayacağını söylüyor. Erkeğin ısrarlı çabaları sonucu kalınca gift otelden ayrılmak zorunda kalıyor. Arkadaşıma niye kayıt yapmadığını soruyorum. Otele kalandan önce çoğu hayat kadını, en nihayetinde ne olacak ki...

-Abi öyle deme, neler gördüm ben! Bir gün gene orta yaşlı bir adam geldi yanında küçük bir çocuk. Adam yanındaki çocuğu kimliği yanında değil oğlum diye tanıttı. Hiç şüphelenmeden girişlerini yaptım, on dakika geçmedi polis bastı odayı...

Aklına takılan bir soruyu sormadan edemiyorum. Diyecek yoklama kaçacağın ve otele kalıyorsun, gelip alıyorsun. Ifade vermemişsin vs. gene öyle. Ama seks işçileri kalıyor ve birçoğu yabancı uyruklu. Nasıl oluyor da polis buna müsaade ediyor? Verilen cevap öyle manidar ki...

-Serbest piyasa ekonomisi, sen bu işleri benden daha iyi bilirsin abi!

PEKMEZ BU İŞ DE YARIYORMUŞ!

Erzurumlu bir hayat kadını. Yer yer Erzurum şivesine kayan konuşmasıyla yanınıza gelip tedirgince soruyor. Telefon gelmiş, "Üç kişiyimşiler, çağırılır gidim mi? Villi üç kişi napılır ki?" Gittime

diyoruz. (Ne tuhaf, bir hayat kadını senden fikir alıyor ve diymiyorsun ki tek olsa da gitmel iki çocuğu, yaşlı bir annesi ve cezaevinde abisi olduğu gerçeği boğazına çiğnenmemiş bir lokma gibi takılıyor.)

Ve sonra onu başka erkeklere satan, yanından kaçtığı eski kocasını anmaya başlıyor en tutumraklı küfürlerle...

--Sapıkçı sapık, bir keresinde nereden gördüyse pekmez sürmüş şeyine.... Dayanamayıp gülmeye başlıyoruz. (Biliyorum bir çoğunuz böyle bir durumda güldüğümüz için bize kızabiliriz hatta nefret edebilirsiniz ama inanın olağandışlığın rutine dönüştüğü mekânları ve toplumsal ilişkileri içerisinde hayat bir şekilde başka formlarda akışına devam ediyor.)

-Kremasını, ...nı (Marka ismi anmayalım, anlayan anlamıştır!) duyduk da, pekmez ne yahu! Yerli malı haftası mı bu? Adam batının teknolojisini almış ama ahlakını almamış. Hâlâ geleneksel yöntemleri kullanıyor. Bize hep bu anlatıldı çocukken. Demek kastettileri kalkınma modeli böyle bir şeymiş.

KADINIM BEN KADINI

-Orta yaşı hayli geçkin bir gay. Öğlen 12.00'de odayı boşaltması lazım. Ama her zaman olduğu gibi o saatte uyandırmak mümkün olmuyor. Daha önceleri idare ediliyor ama otelin patronu çalışana kesin talimat veriyor. Bundan sonra odayı on ikide boşaltacak. Çalışan odanın kapısını çalıyor, içeriden cevap yok. İsrarla çalmaya devam ediyor hâlâ cevap yok. Otel çalışanı kapıyı yumruklamaktan yorulmuş vaziyette umutsuzca sesleniyor.

-T. Bey kalkar mısınız artık?

Onca gürlüğüye uyanmayan T. bir hisimla fırlayıp dışarı çıkıyor!

-Bey değilim, gay değilim. Kadınım ben kadınım!

ATIMA BİR KOLA!

M. hikâyeleri ile bir efsanedir. En büyük derti ve takıntısı dökülen saçlarıdır. Her gün ayna karşısında saatlerce dökülen saçlarını izler. Tek bir elbisesi vardır ve aynı elbiseyi her gün doksan derece kaynar suda yıkayıp giyer. Başka bir elbise giydirmezsiniz. Tuvalette gittiğinde hacet görürken pantolonunu sıyrmaz, anadan üryan soyunur. Bu huylarını marazadan saymazsak aslında mülayimdir, lakin bazen bir tel kopuverir kafasında...

İşte öyle günlerden birinde, muhtemel bir Çingene'den yürüttüğü atın sırtına atlar M! Şehrin en işlek caddesinde, insanların şaşkın bakışlarına aldırmadan mağrur bir kovboy edasıyla atını sürmeye devam eder. Mc Donald's'ın önünde atından iner, yularını tutarak kasaya doğru ilerler ve kasiyere şöyle der.

-Bana bir hamburger, atma da bir kola...

SİYASİYİMİŞ BE ABİ!

Resepsiyonist arkadaşım en üzüldüğü anısını şöyle anlatıyor. Bir gün bir genç sabaha doğru gelip kaydını yaptırdı. Buranın müşterilerine hiç benzemiyordu. Polisler gelip kelepçeleyerek götürdüler. Halbuki durumunu bana söylese, ya da ben ayıkaysaydım hiç kaptırır mıydım. Çocuk bizimkilerdenmiş siyasiymiş be abi!

Yurt bulunamadığı için belediye tarafından otele yerleştirilen hem prostatlı hem Parkinson hastası yaşlı amcanın çoğu zaman başarısızlıkla sonuçlanan, titreye titreye her on dakikada bir tuvalete ulaşma çabasıyla, gurbetçi işçileriyle, dünyanın bütün işçilerinin birleşebildiği (ne güzel bir ütopyamızdır). Henüz tek işkolu olan seks işçileriyle, gay'lar ile, bir gün önce kafasında içki şişesi kırılmış adamın, öbür gün merdivenlerden yuvarlayarak oteli uyandırdığı dansöz sevgilisi ile henüz keşfedilmemiş bir gezegen gibi duran Palaş'tan ayırdığımda kendi kendime karar veriyorum. Ben becerirsem ne âlâ, beceremezsem ilmi derin bir abimiz bu hikâye ve karakterlerin romanını yazmalı.

GÜLİZAR GÜZELLEMEŞİ

bak bu benim kara tahtam
bunlar miyop gözlerim
uzağı seçemem ki soru sor aklım bulsun.
çocukken ve tek kuşları uçar sanırken
durdum denize karşı, çağrılı iyi huylu
deniz ki, sınırlı sonsuzu suyun
hayata karşı, bilmem kaç boyutlu.
...
ne diyorum ki değil mi böyle ben
boşver sen,
rakı varsa içelim yoksa sevişiriz...

elazığlı fedaî'nin kıızı gezerken bir vakitler
yani dişe dokunur niteliğim buyken
oturduğum pavyona karşı, korkak sorgulu
pavyon ki parlayan adilik ışık ışık
hayata karşı, bilmem kaç neonlu kaç spotlu
...
dur anlatıyım bari madem ki bağladım
dinleme sen
varsa sar öldürelim yoksa kalkar gideriz.

her aşam aynı yoldan evime dönerken ben
yani elazığlı fedaî'nin kıızıyken
şöyle bağırırdı arkamdan adam
erdem hazza götürmezse köle ed düzene
uyudum uyandım
çok düşündüm duraklarda servis beklerken
mısaflarına çay demlerken
pastal attım kumaş kestim masalarda
su içtim orgazm ettim kendimi
ve kekeleye kekeleye son bir kez
eteğime dolanmış
ılık kıızı kasiğimde duydum o cümleyi
aktı boynumdan şalım
dolandı boynuna öldürdü döl erimi
şamırdım evin yolunu
gördüm elazığlı fedaî'yi gülizarı doğurdum
...
bitti tamam sustum
anlat sen.
hayır hayır!
varsa şarap içelim yoksa öleceğim.

Mehmet Ali & Akşamsefası

"Beni merak etme, iyiyim"

"..Madam Anahit akordeonu, Balık Pazarı'nı, dört kocasını, dört kedisini sevdi.
Dünya o zaman kısır değildi, kırk yapraklı bir güldü.
Akordeonu Büyükkada'da daha dondurmasını yiye yiye giden bir çocukken gördü.
İçinden bir günbatımı geçmiş gibi duydu..."

İlhan Berk

İyi adamlar gitti... Güzel kadınlar sonra... Belki de yaşadığımız bu kâbus onların boşluğudur. Ah İstanbul akşamlarında, tadımız tuzumuz yerindeymiş meğer... Birbirimize "İyiyim", "Beni merak etme" demeden önce ne kadar hayal kurmuş, ne kadar masal gibi gerçek duymuşuz. Geceleri arşınlarken ve Balık Pazarı'na doğru ellerimiz cebimizde ararken... Etrafta kestane kokusu, kalabalık... Sinema afişlerinin önünden geçerken... Münir Özkul'un bir repligi gibi; "Bu filmler hayatımızı kurtardı bizi!"

Kesericiyan'ın terzihanesinde en façalı takım elbise dikiliyor. Sideris'in mağazasından çıkan palto kışa zarif bir şekilde başkaldırıyor. Schmauer'in fırından yayınlan francala kokusu, baştanbaşa Pera'yı sarıyor. Yorgo'nun Yerinde küflekli oluncaya kadar içliyor. Acemyan'ın dükkânından alınan tütün, meyhaneyi sarı bir sisle kaplıyor.

Önce Naum Tiyatrosu, ardından Cite de Pera ya da Hristaki'nin pasajı... Yirmi dört dükkânın üzerine On sekiz lüks daire. Sonra 1917 Devrimi... Çarlığın çöküşü... Aristokratların kaçışı; Kiminin İstanbul'a sığınması... Yeşil gözlü, beyaz tenli çiçek gibi "asil" kızlarının 'pasajda' çiçekçiliğe başlaması...

Çiçek Pasajı işte... Madam Anahit büyük gözlekleri, hüznünlü gözleri, kırık akordeonu ve hafiften dağılmış rujuyla gülümseyiyor. Pasajın renkli simalarından. Çiçek Pasajı'na uğrayıp da onun caldığı akordeonun sesini duymayan yok gibi... 2003 yılında, kanatlanıp öte tarafa uçtuğunda, İstiklal Caddesi'nde kırık bir ezgi ve boynu bükük kediler kalıyor. O gününce pasajın bir tarafı da yıkılıyor.

İlhan Berk'in dizeleri arasında gülümseyen Madam Anahit hiç şüphesiz Çiçek Pasajı'nın unutulmaz yüzlerinden biri, solgun bir güle benzeyen simgesi... "..Madam Anahit akordeonu, Balık Pazarı'nı, dört kocasını, dört kedisini sevdi.
Dünya o zaman kısır değildi, kırk yapraklı bir güldü.

yiye giden bir çocukken gördü.
İçinden bir günbatımı geçmiş gibi duydu..."

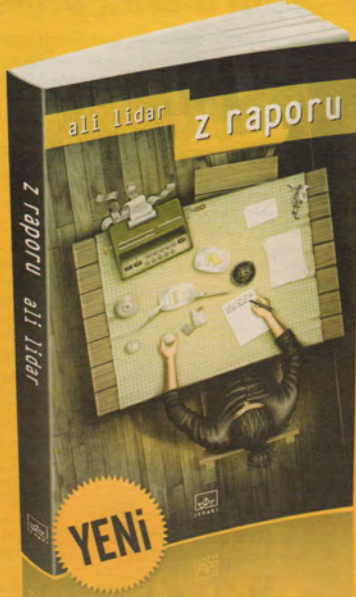
İstanbul nere Hollywood nere. Ama hikâye bu ya işte... Johnny Weismuller 1920'li yılların efsane yüzücüsü. Yüzme ve sputop dallarında rekor üzerine rekor kırıp bunları madalyalarla süslüyor. Çok çeşmeden film endüstrisi tarafından keşfediliyor. On iki serilik *Tarzan*'ın tamamında o oynuyor. Bir fenomen olup çıkıyor. Ormanda vahşi bir hayat yaşayan iyi kalpli ve masum bir kişiliği canlandırıp milyonlara kişinin gönlünde taht kuruyor.

Tarzan filmleri İstanbul'a da geliyor. Madam Anahit küçük dünyasında *Tarzan* filmlerine ve daha çok da *Tarzan* Johnny Weismuller'a hasta. Ekmek parası ama... Gidecek zaman mı var! İçinde ukde kalıyor. Derken dünya aslında Anahit'in yüreği kadar küçük oluncası... Günün birinde Johnny Weismuller'ın yolu da tıpkı filmleri gibi İstanbul'a düşüyor. Gelip Çiçek Pasajı'na oturuyor.

O gece... Anahit akordeonunu çalarken kalbi yerinden çıkacak gibi oluyor. Sonra aktör; ona yaklaşıyor! Bir adım, bir adım daha... Anahit'i elinden tutup dansa kaldırıyor. Artık Anahit Pera'nın ortasında bir başka dünyada yaşıyor. Nam-ı diğer *Tarzan* ve Akordeoncu Madam Anahit Çiçek Pasajı'nın ortasında dans edip gazetelere manşet oluyor...

İyi adamlar gitti... Güzel kadınlar sonra... Belki de yaşadığımız bu kâbus onların boşluğudur... "Her şeye rağmen iyiyim ben!" Ne olursa olsun, bu filmler hayatımızı kurtardı bizi. Bu hayaller, bu gerçek gibi masallar hayatımızı kurtaracak bizim! Evle, akordeon sesini duyacaksınız!

Bir şeyi gerçekten çok seviyorsan
başka çaren yoktur da ondan seviyorsundur.

ali lidar'ın son kitabı
z raporu
tüm kitapçılarda...

ORHAN VELİ BİZİM NEYİMİZ OLUR?

Ne tuhaf, hepi topu otuz altı, insanın yazmaya eli, söylemeye dili bile varmıyor ama işte o kadarlık olup olacağı otuz altı yılcık bu dünyada kalmış bir adam. Ah ki ah vah ki vah! Fakat size de öyle gelmiyor mu, bana geliyor doğrusu şu öyle dediğim şey, 'Bizim Orhan', biri böyle demiş miydi, ne bileyim Melih (Anday), Oktay (Rifat) filan, iyice yaşar oldu, sanki aramızda gezer oldu. Yaşiyor. Hem de nasıl yaşıyor? Cemal Süreya'nın "Üvercinka" şiirindeki "Ben böyle canlı saç görmedim ömrümde/Her telinin içinde ayrı bir kalp çarpıyor" dizesindeki söyleyişe benzer bir biçimde yaşıyor. Ben böyle canlı şiir görmedim, her dizesinin içinde ayrı bir deniz coşuyor...

Bana mı öyle geliyor, bu karanlığın ortasında, bu kötülük kuyusunda, acaba şairler daha mı görünür oldu yoksa? Belki de onlara daha çok gereksinim duyduğumuzdan daha çok okunmaya, anılmaya başladılar. Fena mı oldu demeyeceğim, ebette hiç der miydi? Şiirin zarar şaire, iyiliği başkasından. Yani size, bana, toplumdaki iyiliği, özgürlüğe, barışa, vicdana, merhamete filandır. Bkz. işbu yazının örneşi, yükleme, her şeyi olan Orhan Veli, aşk şiirlerinin unutulmaz şairi olan Cemal Süreya, ve onsuz yarım, öksüz, yetim kalacak olan şiirimizi ve memleketimizi ve fikirimizi onurlandıran adam Nazım Hikmet ve bir nice...

Adı Garip'ti önce, İkinci Yeni'den sonra Garip yeniledi, Birinci Yeni oldu, ama orada da kalmadı, şimdi yenisinin de yenisini bir şiir olarak okunuyor, her okunuştaki yenisini yenisini ki, "böyle bir sevmek görülmemiştir". Şairi şairlerin yaşadığı doğrudur ama, sanırım bu kez gençler, öğrenciler de şiirin de bir direniş biçimi olduğunu herkese göstererek şairlerine sahip çıkıyor ve birincisi, ikincisi, yenisini, eskisi derken şiir okuyorlar, paylaşıyorlar, şairleri yaşıyorlar.

Evet Orhan Veli otuz altı yaşında dünyayı kendi haline bırakıp gitti. Onun gittiği yıllarda sözüm ona 'yeni bir dünya' kuruluyordu, "hür dünya". Soğuk bir dünya. Savaşların da soğduğu, sicağı vardı; katliamlar, kıyımlar, kıymalar, iç savaşlar hepsi sıcak gibi görünüyordu ama buz gibi de bir gerçektir vardı. Bireyleşme çağına girdiğimiz süyentsiye ve süyentsiyeleşme çağına bireyleşme, bencillik ideolojisi pompalanıyor, övülüyor, yaygınlaşıyor, doğrudur. Bizse şairin de, şiirin de, şarkının da, insanın da sicağına alışkındık, başka türlü olduğunu düşünemedik bile.

O yüzden gitgende eskileri daha çok arar olduk, şiir sicağına insan sicağıyla buluşturan ve yalnızca şiirlerini değil aynı zamanda hayatlarını, öykülerini, efsanelerini sevdiğimiz şairleri de daha çok benimsemeye başladık. Kimi sanki mahalleden bir ağabey gibi oldu bizim için, kimi bizi ilkokula giderken ödevlerimize yardım eden komşunun kızı iyi yürekli abla, kimi de onun gibi olmak istediğimiz yürekli, korkusuz, rüzgârlı bir adam.

Peki Orhan Veli bizim neyimiz oldu? Benim için ya tek ya da küçük amca, dayı sayılabilir. Öyle küçük dayı ya da küçük amca olabilecek bir çocukluğu taşıdığı için, insan aileyle, büyüklerle paylaşamadığı sorunları, sıkıntıları, gizleri, sevinçleri, onunla paylaşabilmiş hissi veren biri oldu. Öyleyse Orhan Veli benim 'sırdas'ım olur diyebiliriz. Ne güzel, böylece kendime bir akraba daha bulmuş da olurum.

Sonra da merak ettim arkadaşlarıma sordum. Kaddıköy'de Yaziev'i'nde bir şiir atölyesi yürütüyorum, atölye katılımcısı arkadaşlarıma da sordum, hem de hiç aklıma yapmadın, doğrudan: "Orhan Veli neyiniz olur?" Meğer neyimiz olamazmış ki! Her şeyimizi! Abbas Eysel şöyle diyor: "Orhan Veli bana şiiri sevdiren bir şair. Her insanın içindeki saklı şiiri dışarı çıkartan bir arkadaş, bir dost. Şiirlerini okurken dertleşiyoruz adeta. Kolay, sade bir dille yazıyor anlatmak istediğini. Çocuğu yönünü ortaya çıkarmasına da sevirorum. Orhan Veli benim çocukluğum, gençliğim gibi. Bazen hüznün, bazen şaka ama ille de aşk." Demek ki Orhan Veli, Abbas Eysel'in 'gençliği' oluyor.

Sevgin Yenal ise Orhan Veli sevgisini şöyle anlatıyor: "Orhan Veli benim serüvenim, ilhamım olur. Ben de böyle bir havada yazarmış şiirlerimi, bu havada aşk olur, bu havada içim dost muhabbetiyle sunulan kadehten. Her kadeh bir mısra, her mısra bir ilham olur dibine kadar şiir olan. Sonra yeniden bekleriz o havaları." Orhan Veli, Sevgin Yenal'ın 'serüveni' oluyor öyleyse.

Muhammed Abdullah bir üniversite öğrencisi, onun

asıyında oturduğu kurtuluş bankı olur. Tamı tamına çizilemeyecek bir bakış hizasına dahil olmadan ve çoğu kez örtülmüş akıl ile pek de önemsemeden dertleştiğimiz dostumuz olur. Dost diyorsam, şöyle incecek reveranslar karşılması ile değil, bol dokümlü ceketinden çekistirecek! Allahım ne kadar da yakışıklı olmuşsun, bak kuşak şairi olmak, manifestolarla şiir kurmak ne de güzel gelmiş sana" diye, çoğunlukla taşralı bir alayla yanına oturduğum olur. Unutmadın, bizler hep kuzeyliyiz ve fakat Kore'nin sınırını çizen biz değiliz, deyip ekliyor. "Orhan Veli bizim Koremiz olur."

Orhan Veli bizim 'güzel havalar'ımız olur. Buenos Airesimiz. Arjantinimiz bile olur.

Füsun Çetinel, "Uzun ince surati, denizin mavisine değen martı baksılır, beyaz gömleği, ceket, pantolonu, kahvede oturduğu, kavlariyi, kalbime düşen kelimeleri, büyümeyen çocukluğu ile şiirin en saf hali olur. Hayatın ekleşildiği deniz şekerim, canım sıklıklağında pırıpırım olur. Seç deseler, en sevdiğim şiirini seç Uzun uzun düşünürüm. Ne ağaçlardan, ne hürriyetten, ne denizden. Hiçbirinden vazgeçmem," dedikten sonra, "Orhan Veli benim imkânsızım olur," diye bir nevi aşk tanımı yapıyor. Ceylan Aksel diyor ki: "Veli'nin avareliği yadigar bana. Fikirce kapalı gözlerle dinlediğim İstanbul sadeligi onunki. İlhamının yaşam askılığı oluşundaki gün alıp başımı gitmek de hep Veli'den. Delilikten değil bu gün avareliği Garip-likten." Veli, Ceylan Aksel'in 'avareliği' oluyor öyleyse.

Ayşe Can Kurtay daha ilk cümlesinde söylüyor: "Orhan Veli benim babam olur. Yanında çocuk kaldığım. Tutar elimden bul boyu. İnce, uzun, yalın gölgesi usulca üzerine düşer. Taşarım, sığısamam. Elimdeki şekerler, takılarım, ayarı bozuk saatlerim, eteklerimin uc, kafamdaki kargaşa dışarda kalır. Elini tutarım, babamın güneyi dolu elini tuttuğum gibi. Gözüme kapam denge bulmaya çalışırım."

Çiyil Kurtuluş'un da benim gibi 'sırdas' Orhan Veli. "Vel'im olur, şair Vel'im. Bir güzel havada kedeler kederli yürürüm. Ah bu güzel havalarda derim, beni de derim, beni de. Ben anlatımın o dinler, o anlatır ben dinlerim. Bakmışım bir kez kaderi aşmış güzel güzel yarlanmış yüzü, yine de güzel dünyai," diyor. Öyleyse diyoruz. Orhan Veli bizim 'güzel havalar'ımız olur. Buenos Airesimiz. Arjantinimiz bile olur.

KANIKSADIĞIMIZ ORHAN VELİ

Şeref Özsoy, Türkiye'de Orhan Veli ile ilgili en büyük koleksiyona sahip birkaç kişiden biri. İlk kez çocukluğunda ilkököl öğretmeninin verdiği kitapla tanışmış Orhan Veli ile. Şu an kütüphanesinde ilk baskı Orhan Veli kitapları, yaptığı çeviriler, yazdığı ve çıkarttığı dergiler, onun hakkında yazılanlardan oluşan kitaplar, şiirlerinden bestelenen şarkıların yer aldığı plaklar oldukça büyük bir yer kaplıyor. Bunun yanı sıra Özsoy, Orhan Veli hakkında kitap yazmış ve büyük bir özveriyle şiir evi açmış. Tüm araştırmalarının ardından, "Orhan Veli'de beni şaşırtan ya da üzen hiçbir yön olmadı," diyecek kadar da Orhan Veli'yi kanıksamış.

Biz de Orhan Veli'yi bir de ondan dinlemek için Beyoğlu'ndaki sahafına gidiyoruz. Şeref Özsoy bizim için Orhan Veli'yi anlatmaya başlıyor.

Orhan Veli'nin aruz ve hece ölçüsünü reddetmesinin sebebi sizce nedir, bunun, onun hayata bakışına bir ilgisiz var mıdır?

Orhan Veli, aruzu da hece ölçüsünü de iyi bilirdi. Bunu şu hikâyeyle anlatabilirim:

Çiçek Pasajı'nda bir masada arkadaşlarıyla içmekteydi Orhan Veli. Karşı masada oturan bir adam uzun uzun onları izledikten sonra kalkar masalarına gelir. Orhan Veli'ye, şiirden anlamadıkları, ölçü yanlış bildedikleri için böyle saçma sapan şeyleri şiir diye yazdıklarını söyler. Kendisinin de şair olduğunu söyledikten sonra uzun bir şiirini okur. Amacı Orhan Veli'nin ölçü bildiğini kanıtlamak olur, "9. ve 11. dizelerde ölçü hatası yapmışsınız," yanıtı karşısında sinirlenir. Kağıt kalem alırlar, şiiri kağıda dökerler ve Orhan Veli söylediği dizelerdeki hataları gösterir.

Garip'in ikinci baskısı için yazdığı önsözde, ilk baskıda yazdıkları için şöyle der Orhan Veli: "Şiirdeki garip mefhumu üzerinde bugün bir yazı yazmaya kalksam herhalde aynı şeyleri yazmam. Ama bundan dolayı kim beni haksız bulabilir?

Onları beş sene evvel yazmıştım. Beş sene sonra da aynı şeyleri söyleyecek olduktan sonra ne diye yaşıyordum? O günden ölseymdim olmaz mıydı? 1941 senesinde söylediklerim, 1616 senesinde elli iki yaşında iken ölen Shakespeare'in, üç yüz yetmiş yedi yaşında söyleneceği lakaz gelen sözlerdi. Aynı şekilde, bundan yüz sene sonra yaşayacak bir şairin sözleri de benim yüz otuz bir yaşında düşünceğim şeyleri anlatırmadı."

Kısaca Orhan Veli hep bir gelişmeden, değişimden, yenilikten yanadır.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Şiire getirdiği yenilikler sebebiyle edebiyat çevresinde dışlanan hatta küçümsenen Orhan Veli'nin bu duruma karşı tavrı nasıldı?

Orhan Veli ve arkadaşlarının yeni şiiri, söylediğini gibi "Sizi bu hayasızlığın suratına tükürmeye davet ediyorum" gibi eleştirileri alakası olmayan tepkilerle, hakaretlerle karşılandı. Galiba Oktay Akbal'a söylediği şu söz, tavrını en iyi şekilde açıklıyor: "Aleyhimde yazılan yazıların, lehimdekilerden fazla olması beni memnun eder." Bir de alay edildi yeni şiirle. Özellikle edebiyat dergilerinden daha çok satan mizah dergilerinde pek çok karikatür çıktı.

Edebiyat çevreleriyle arası nasıldı?

Orhan Veli hümanist biriydi. Sıf edebiyat çevreleriyle değil; balkılar, garsonlar, Çingeneler gibi sokak insanlarıyla da çok yakın dosttu. Herkesle iyi geçinir, çok çabuk ilişki kurardı. Yakın çevresinde edebiyatçıların kimler vardı diyorsanız, Melih Cevdet ve Oktay Rifat evlendikleri için daha sonra en yakın arkadaşları bence Sait Faik olmuştu. Tabii ki burada onlarca isim daha sayılabilir ancak küstüğü tek kişi söyleyebilirim, Nurullah Ataç. Daha doğrusu Ataç ona küsmüştür.

Orhan Veli komik bir adamdır; yaptığı bir şaka sonrası Nurullah Ataç ona küser. Ancak ölümünün ardından şunu söylemekten de geri durmaz: "Bunca yıldır yazıyorum, bana, 'En çok ne ile övünürsün?' diye sorarsa, 'Orhan Veli gibi iki üç şairi kimsenin beğenmediği sıralarda anlayıp beğenmiş olmamla övünürüm,' derim."

Veli'nin şiirlerinde aşk ve cinsellik temalarının rastlıyoruz. Orhan Veli nasıl bir âşıktı?

Orhan Veli, kur yapmayı çok sever. Bunu, yazdığı bir mektubun cümlelerinin ilk harflerini, kur yaptığı kadının isminin ilk harfleri başlatarak yapıyor örneğin. "Bu mektubun bütün cümleleri tesadüfen, B ile başladı. Belki de Bella B ile başladığı için" diye de bitiririver mektubunu. Yahut da imzaladığı kitaplara çok özel şeyler yazır: "İmzanın üstüne gelecek yazıyı üç beş satıra şifrelemek imkânsız. Onları aynı ciltler halinde takdim ederim" gibi.

Karakteristik özellikleri nelerdi? Mesela Orhan Veli nasıl bir arkadaştı?

Orhan Veli dost canlısı bir insandı. Çevresindekileri

güldürmek için enva'çesit baharat, balık adını sayardı.

Bir zamanlar Sait Faik ile her akşam Balık Pazarı'nda buluşurlarmış. Ellerinde Cumhuriyet gazetesi, içmek üzere oturduklarında hemen gazetesinin bulmacasını okur ve yarıştırmış. Bir ay boyunca hep Orhan Veli kazanmış, Sait Faik'in payına da hep hesabı ödemek düşmüş. Sonunda Sait Faik isyan etmiş: "Kabul ediyorum, bu konuda çok iyisin ama bir aydır hep sen kazanıyorsun. Bir kere bile kazanamadım!" Orhan Veli yanıtlamış: "Sait, senin kazanmana imkân yok. Cumhuriyet'in bulmacalarını ben hazırlıyorum, nasıl senden önce bitirmeyeyim!"

İşin aslı, bulmacaları hazırlayan Orhan Veli değildir, sadece Sait'i üzmemek için o an böyle bir yalan uydurmuştur.

Mehmet Ali Sel takma adını kullandığını biliyoruz. Bu ismin bir hikâyesi var mıdır?

Mehmet Ali Sel, Orhan Veli'nin takma adıdır... Oktay Rifat bu ad için "Galiba yirtmaya kıyamadığı şiirlerini bu adla çıkarırdı" derken, Baki Süha Ediboğlu'nun bu konudaki sorusunu şöyle yanıtlar Orhan Veli: "O zamanlar çok şiir yayınılıyordum. Adımın her zaman görünmesi hem benim için hem de dergi için doğru değildi. Bir de şu var; Mehmet Ali Sel, benim bazı tecrübelerime alet olmuş bir isimdir."

ama, görmüyorsunuz. Burada görünce şaşırma'yın' gibi bir uyan mıdır? Belki de ikisi birdendir.

Diğer şair ise, Garip'in ikinci baskısıyla aynı günlerde yayımlanan Vazgeçemediğim kitabındadır. Ne büyük rastlantıdır ki o da kitabın ilk şiiridir, tamamı büyük harflerle ve gene italik olarak dizilmiştir.

Sait Faik öykücüdür deriz ama az da olsa güzel şiirleri vardır. Orhan Veli için de şairdir deriz ancak az da olsa güzel öyküleri vardır.

**DELİ EDER İNSANI BU DÜNYA;
BU GECE, BU YILDIZLAR, BU KOKU,
BU TEPEDEN TIRNAĞA ÇİÇEK AÇMIŞ AĞAÇ**

Bence bu şiirin ismi de kitabın ismidir, yani Vazgeçemediğim. Orhan Veli'nin vazgeçemediğinin resmini Fahrünnisa Zeyd kapağa çizmiştir. Evet, şairin ismiyle kitabın ismi arasına konan resim, aynı zamanda kitabın ilk şiirinde anlatılan 'dünya'dır; İstanbul Boğazı'dır...

Vazgeçemediğim'deki bir başka şiir olan İstanbul Türküsü'nde

Boğazı'nı, Urumelihsarı'nı kendisine mesken eden Orhan Veli, bir de 'İstanbul'un orta yer'i'nden bahseder. Haydi size bir de oranın neresi olduğunu, Oktay Akbal'ın Yaşamı Yeniden Kurmak kitabındaki şu alıntıyla tarif edeyim:

"Şehzadebaşı... İstanbul'un ortası sayılırmış bir zamanlar. Tiyatrolar, sinemalar, kiraathaneler, bilyardo salonları, muhalebiciler, pastacılar, dondurmacılar... Eski adıyla Direklerarası."

Orhan Veli'nin az sayıda ama çok güzel öyküleri var, sizce neden şiirin dışına çıkmamaya gayret etti?

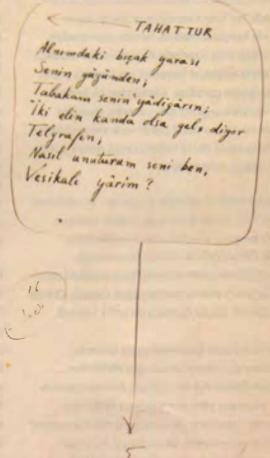
Orhan Veli'nin ilk tutkusunu tiyatrodur. Daha on altı-on yedi yaşlarındayken Dr. İhsan adlı bir piyes yazar, arkadaşlarıyla Beykoz'daki evlerinin bahçesinde komşularına oynarlar. Daha sonraları da sahneyle olan ilişkisi sürer. Buradan da anlaşılacağı üzere çok yönlü bir yazardır Orhan Veli, yani şiirin dışına da çıkmıştır. Ancak şöyle söyleyebilirim, Sait Faik öykücüdür deriz ama az da olsa güzel şiirleri vardır. Orhan Veli için de şairdir deriz ama az da olsa güzel öyküleri vardır.

Orhan Veli'nin Türk şiiri için öneminden bahsedebilir misiniz?

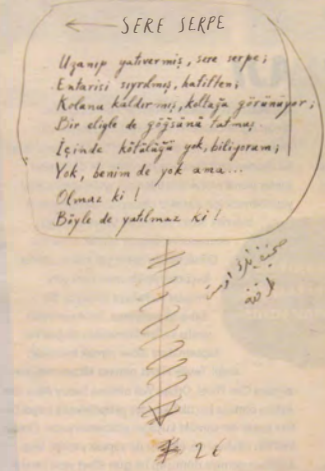
Sırf Orhan Veli'nin şiirinden değil, genel olarak şiirden söz etmek benim haddim değildir. Ancak

şiirde bir devrim yapmıştır, seveni de sevmeyeni de çoktur diyebilirim kendimce. Bununla birlikte bir yazısında Oktay Rifat'ın kendi şiir okulunu kurabildiğini yazan Vedat Günyol'a bir gün, "Bu kadar kısa olmasaydı yaşamı, Orhan Veli de kendi okulunu kurabilirdi miydi?"

diye sormuştum. Yanıtı: "Yüzde yüz kurardı tabii ki. Ömrü yetmedi. O temeli, o şiir zekâsı vardı Orhan Veli'nin. Hem Orhan Veli şiire çok yenilik getirdi. Şairaneliği bir yana bırakarak günlük yaşamı kaleme aldı," demişti. Sonuçta, Orhan Veli olmasaydı İkinci Yeni olmayabileceği gibi, günümüz şiiri de bu kadar çeşitli olmayabilirdi.

El yazmaları Şeref Özsoy'un koleksiyonundan alınmış orijinalleri Füruzan Yolyapan'a aittir.

de kullanır ki bu takma adı, askerliğinin geçtiği yerlerden birisi Adil Han olduğu için almıştır...

Bir İstanbul şairi olarak tanımlanan Orhan Veli'nin İstanbul ile ilişkisini nasıl tanımlarsınız? Orhan Veli İstanbul'un en çok neyini, hangi semtlerini severdi?

Orhan Veli'nin ömrünün büyük kısmı Ankara'da geçtiyse de İstanbul vazgeçemediği yerdirdi ki bunu bir kitabının isminde de gizlemiştir.

Orhan Veli'nin iki şiirinin ismiyoktur. Daha doğrusu olmadığı zannedilir. Bunlardan ilki, Garip'in ikinci basımındaki Garip İçin Önsöz ve Garip Manifestosu'ndan sonra gelen, büyük harflerle dizilmiş NETICE yazılı sayfadan sonraki şiiridir:

*Gemlige doğru
Denizi göreceksin;
Sakın şaşırma.*

Tamamı italik dizilerek diğer şiirlerden ayrılan bu şiirin adı Netice olabilir mi? Yoksa 'Netice' uyarısındaki gibi "Bunca yazıyla anlatmaya çalıştığım şiir anlayışımı, şu şiirlerle daha rahat anlayacaksınız. Aslında bunlar her zaman gözünüzün önündedir."

ORHAN VELİ İÇİN HÜZÜN KOLAJI

Bir den bire ortaya çıkan üç genç, şairanelik denen iktidarı tepetaklak ettiklerini ilan eder; sadeliği bile bir üslup gören bu şairler konuşma dilini şiirlerine yerleştirme hususunda kusursuzdur. İmparatorluktan cumhuriyete geçişine geçmiştir de halkın kendi devrimi, rejim değişikliği bünyeye ağır gelmiş, hazmı zor yeniliklerle hem yapılıp hem de olana bitene seyirci kalmayı Osmanlı adabı saymışlardır. Adap derken, yüzyıllara dayanan çekinceler, ürkemler, 'dur bakalım - ne oluyor - daha neler olacak' dedikoduları. Evet, başta Nâzım ve ardı sıra 40 Kuşuğu, sokaktaki insanın savunucusudur ama iş içinde her an kellenin gidebileceği yahut uzun tutkulluklarla neticelenebilecek ideolojik labirentler de vardır. Oysa bu üç genç, politikalarını mahalleye indirmiş, esnafla-eşrafla şakalaşmış / hüzünlennmiş, onun efkârına tercüman olacak bir sıra 'anadil'leri kabul etmişlerdir. Garip böyle bir ortamda kurgulanmadan, hesabı yapmadan, planlanmadan ama üzerinde düşündüğü olduğu açık bir tavırla edebiyat hayatına ani bir giriş yapar. Onlar ar tık 'bizim çocuklar, ailemizden birleridir'. Çünkü anlayabileceğimiz gibi yazmalar, siyasi bir taşlama da olsa nasır dahil derdimize meşguldürler, sevdalarımızı süslü püslü laflarla değil, dobra dobra anlatırlar. Sokak, onları sever.

Her ne kadar Melih Cevdet'te sosyalizm ve anlatımcı (narrative) iş, Oktay Rıfat'ta da politik duruşun hikmeti ve imgesel şiir ufak kımıldamaya başlasa da Orhan Veli'nin ironiyi önemseyiş, olağanın doğadan gelen büyüü konusundaki ikna yeteneği üçünün asla ayrılmamasını sağladı. Orhan Veli'nin halkçılık çizgisi üçünün de ortak yanındı çünkü. O dönemde kafaları karıştıran ya da birilerini rahatsız eden en önemli unsur, ağır eleştirilere maruz kalan Orhan Veli'nin aslında onları yapmak istediğini yapması, yani şiiri topluma indirmeyi başarmasıdır. 'İnsanlara şiir diye bunu okutturuyorlar' feryatları kâretmemekte, okur devasa bir divan edebiyatı, cumhuriyet erken dönemi edebiyatı ve cepheleşme yanlısı politik edebiyattan çıkıp nefes alabildiği Orhan Veli şiirine doğru akın etmektedir. Yıkıcı yanlarına yapıcı unsurları da ekleyen Garipçiler, Orhan Veli hayranlığının gidişatından memnun değillerdir fikrimce. Çünkü böyle bir atmosferde asıl mesele, asıl ayar gözden kaçıyor. Yeni bir şiir teziyle çıkılan yolda Orhan Veli'nin ister istemez

yıldızlaşması, varlığının şiirinin de önüne çıkması Garip'i tikama ihtimalini taşıyordu. Kötü bir benzetmeyle, bir rock müzik grubunda vokalistin parlayarak arkadaki müzisyenlerin ışığını söndürmesi diyebiliriz buna. Büyük olasılık, bu durumdan Orhan Veli de hoşnut sayılmazdı. Ama rivayet odur ki, göre ilgi çekmek için, çok inandırıcı olmasa da Boğaz'da bindiği sandalı yine kendi devrimi ve ölümünden döndüğünü haber yaptırmıştır. Ahmet Haşim'in 'göllerde bu dem bir kâmiş olsam' mısrasını 'rakı şişesinde balık olсам' devesiren bir şairin zaman zaman kendisiyle de eğlenmesini haklı bulanların tarafındayım. Orhan Veli bir tutku adamıdır; çünkü tutkularından başka inanç taşımaz, kendine yakıştırmaz. Ağır, zor bir hayatın ona sunduğu, getirip önüne bıraktığı bir kadın taran. Nahit. İsmi sakladığı, ismini edebiyat tarihçilerine emanet ettiği, "sade kadın değil, insan" diye tanımladığı bu yasadı tutkunun esiri olmayı bile seçer. 'Ayrıca sana son derece hasretim. Birkaç gün olsun yanında kalmak ihtiyacıydım' diyebilece kadar masumdur. Nahit Hanım evlilirdi ama Orhan'a saygı, sevgi, hayranlık duymakta ve en önemlisi mutsuzluğundan çıkış ihtimalinde umut beslediği bir tutku büyüttü. Orhan İstanbul'da beş parasız, Nahit Ankara'da bir evde dayatılan hayata mahkumdur. Buluşmaları güc, kavuşmaları ise neredeyse imkânsızdır.

İlk dönemlerindeki eski şiire yakın duran ürünler, o çizgiyi bırakıp daha yalın yazmaya tercih etmesi, Orhan Veli'nin kendi şiirinde her zaman devrim yapabileceğinin işareti sayılabilir kimilerine. Peki, o dönüşüm gerçekleşseydi ve Orhan Veli, bildiğimiz şiirini de değiştirip geliştireydi bugün onun hâlâ seven, okuyan insanların gözünde nerede duracaktı? O da bir şekilde İkinci Yeni yönelimine mi kapılacak, imgenin tozu dumanına gömülen Nâhit Dalgacı Mahmut'un elinden alınıp gerçeküstücülerin himayesi altına mı girecekti? O zaman Nahit Hanım yine gözyaşlarıyla mı anaaktı Orhan'ını?

Orhan Veli'nin erken ölümü şiirinin korunması ve yaşaması için (ne yazık ki) vesile olmuştur; kültürelmesi, sahihliğini-içtenliğini kaybetmemesi, daima genç görümesi bu yüzden. Doğal olanın

sayılması trajedisi tetikleyici bir unsurdur. Bir tıp öğrencisinin ilerde hayat kurtarmak için kadavra ihtiyacı, yani bir ölüye mahkumiyeti nasil bir modernizm ilkesi ise, her dilde de döneşel şairler ironik olarak öncüllerinin, ardılarının tahhıl yapabilmeyi için fedakâr olmayı en baştan kabul ederler. Başta şiir olmak üzere edebiyat açamızıdır; öyle de olmak zorunda. Günümüzde geçmişte kalmış şairleri küçümseyerek anan kimi yeni imzalar şu hataya düşüyor: Biz daha iyi yazıyoruz. Anakronizmin yanlış kullanılmasından doğan bu sapmalarla itibar etmek mümkün değil. Tefvîk Fikret olmasa Nâzım, Neyzen olmasa Can Yücel, Orhan Veli olmasa Sunay Akın, Ece Ayhan olmasa küçük İskender yetişebilecek miydi? Her kuşak bir sonraki kuşağın alfabesi yazor. Orhan Veli'nin alfabesi de, elifbasi da yaprak yaprak olup kâğıttan gemiye dönüşüp bir gün elbet yeni rotalar çekecektir Türk şiirinde. Yeter ki hiçbir şair yarım kalmasin.

Her kuşak bir
sonraki kuşağın
alfabesini yazar.

ÜZÜMÜNÜ YE BAĞINI DA SOR

Sadece şarabını içmekle ilgileniyorsanız sıradaki yazıya geçin.

Bağını da soracak olursanız anlatacaklarım var. Şimdi biz oturup sevdiceklerimizle, ister nohut oda bakla soframızda, ister havali, hesabı bol sıfırlı bir lokantada ya da çekyatla makarna tenceresinden ibaret mütevazı öğrenci evimizde pay ettiğimiz şarabı bize neşe katsın diye içerken, en iyi ihtimalle belki de sadece üzümünü soruyoruz.

Oysa bağ çubuğunun önünde toprakla ilk buluşmasıyla başlayan, büyüüp de, meyve verip de, şarap da olup "an"larınıza şölen olabilmesi için geçen zamanda o kadar uzun bir yol var ki...

Ben diyeyim beş yıl siz deyin yedi yıl.

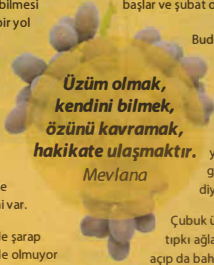
Bağlarda her ayın, günün, gün içindekizaman diliminin ayrı önemi var. Mevsimin nasıl geçtiğinin, yağış miktarının, güneşin, güneşin üstüne düştüğü bağın yönünün bile önemi var.

Var da var anlayacağınız... O sebeple şarap yapmak salt şarap yapmayı bilmekle olmuyor işte...

"Üzüm olmak, kendini bilmek, özünü kavramak, hakikate ulaşmaktır" diyor Mevlana ayrıca, **"Üzüm çubuğu yazdan nasıl hoşlanırsa, onunla nasıl bağdaşmışsa biz de seninle öyle bağdaşmışız, senden öyle hoşlanmaktayız"** sözleriyle Çelebi Hüsameddin ile arasındaki gönül dostluğunu üzüm

çubuğu üzerinden örnek göstermiştir. Sırasıyla bilmek, bulmak ve olmak hallerini tasvir ettiği koruk, üzüm ve şarap sembollerini rubailerinde sıkça kullanıp **"Üzüm çubuğunun verimi, sudan ziyade güneşe ve sıcağa bağlıdır"** diyor Mevlana, haksız olamaz değil mi?

Mevlana'nın sözünün üstüne söz söylemez belki ama yine de size sadece küçük bir zaman diliminin fotoğrafını çekeceğim. Hasat zamanı bitip de üzüm cinsine göre karar verilen budamanın yapılması aşağı yukarı ocak başı başlar ve şubat ortası biter.

**Üzüm olmak,
kendini bilmek,
özünü kavramak,
hakikate ulaşmaktır.**
Mevlana

Budayıp da yeni bağların aşılmasında kullanacağınız bu çubuklar öyle önemlidir ki adeta pamuklara sarmalayıp da saklamanız gerekir. Çünkü şimdiki tam da içinde bulunduğumuz bu ayda aşılama yapıldığı için, arada geçen soğuk kış günlerinde çubuğunuz üşümesin diye...

Çubuk üşür mü demeyin üşür de donar da, tıpkı ağlaması, uyanması, doğurması, çiçek açıp da baharının gelmesi gibi.

Narin bir kadındır aslında üzüm bağı.

İyi bakmanız gerekir görebilmek için. Şımartmanız gerekir coşması için. Öyle uzaktan bakmakla da olmaz, tanıyacaksınız. Neyi sever, neyi sevmek, nelerden hoşlanır, ne kadar hoşlanır ya da neden hoşlanmaz... Her detayı

bilmeniz, öğrenmeniz lazım. Dedim işte narindir diye...

Çok özeldir. Her kadının erkeğine, her erkeğin kadınına özel olması gibidir.

Budadığımız bağların çubuklarını aşılama için geçen bir kış var. Çok soğuk da olabilir, çok yağışlı da.

İşte bu çubukları aşılama için geçen kış günlerinde biz nasıl saklıyoruz biliyor musunuz? Sıkı sıkı hava almayacağı şekilde kapatıyoruz her tarafını, streç filmle sardığımızı düşünün...

Sonra toprağı yaklaşık 1,5 metre kazıyoruz ve hava da almamasını sağladığımız bu çubukları toprağa gömüyoruz, geçen sürenin toprakta olması birkaç sebeple, hem en doğal hem de en ekonomisi.

Ne zaman ki budadığımız yerden gözyaşı akar bağ omcasının, köklerdeki su dallara yürüyor demektir. Böylece aşı zamanı da gelmiş olur.

Toprakta sakladığımız çubukları çıkarınız aşılama için.

İşte yine narin kadın.

Eğer her şey yolunda gitmişse bu süreçte, çubuklarınız aşılama hazır. Yok siz öğrenmediyseniz, hayratdavrandıysanız; çubuk kurur, tıpkı sizi terk eden ve bir daha geri gelmeyecek kadın gibi. Aşılama için bir yıl daha beklemek zorundasınız. Bir yıl, tecrübenizden ders alıp aynı hatayı yapmamak için yeni şansınız var elbet. Bir yıl sonra.

Patrick!.. Üşüyorum beni sarmalar mısın?..

Nihilistpedia

Nihilistpedia, nihilist roman kahramanları rehberi

Mr. Kurtz, Joseph Conrad'ın novellası Karanlığın Yüreği'nin merkezindeki hayali bir karakterdir.

Yaşamı

Mr. Kurtz, Afrika'nın tam yüreğinde Belçikalı bir şirket için çalışan ün salmış bir fildişi taciridir. Çalıştığı şirketin kökeni nedeniyle Belçikalı kabul edilse de, annesi yarı İngiliz, babası da yarı Fransız'dır. Eğitiminin bir bölümünü İngiltere'de tamamladığından iyi derecede İngilizce konuşur, ismi de Almanca "kusa" anlamına gelir. Tüm Avrupa'nın onun oluşumunda bir payı vardır. Mr. Kurtz, karanlık diyarlara ışık götürdüğü iddiasında olan, insan evriminin doruk noktasındaki(?) Batı Medeniyeti'nin adeta küçük bir prototipidir. Bir yandan sanat, edebiyat, bilim ve felsefe alanında çığır açarken, öte yandan da dünyanın geri kalanının değerlerini sömürmekte beis görmeyen yaşlı kıta gibi paradokslarla doludur. Mr. Kurtz'u tanıyan herkes, onun hırsı, karizması, hitabet gücü, olağanüstü beyni ve asıl yüreği ile diğer sıradan insanlardan ayrıldığından emindir. Ayrıca ressam, müzisyen, gazeteci, yazar ve umut verici bir politikacıdır da. Ancak bir o kadar da kibirlidir. "Benim fildişim, benim müstakbel eşim, benim istasyonum, benim nehrim, benim..." Adeta her şey ona aittir. Oadaki bu karanlık kibirin, sonunda acımasız ve kontrolsüz bir güce dönüşmesi kaçınılmazdır.

İngiliz denizci Marlow, Afrika'ya adım atar atmaz, "birinci sınıf bir temsilci" ve "olağanüstü bir adam" olduğunu duymaya başlar, ayrıca kelimeleri kullanma yeteneği de kulaktan kulağa dolmaktadır. Hastalandığına ilişkin söylentiler merkeze ulaşsın, onun, ormanın derinliklerindeki istasyonundan gidip almak için nehrin kaynağına doğru bir yolculuk başlar. Mr. Kurtz, kullandığı teknoloji ile etrafa korku salarak istasyonun çevresindeki kabileleri tıpkı bir yarı tanrı gibi etkisi altına almış ve hiç kimsenin başaramadığı kadar büyük miktarda fildişini toplamayı başarmıştır. İhtiraslarını tatmin etmekte sınır tanımaz; o muhteşem hitabet gücü eksik kaldığı zamanlarda da şiddete başvurmakta kaçınmayarak ibretiâlem olsun diye aslerin kafalarını direklerle geçirir. Ünü her yere ulaşmıştır ulaşmasına ama herkes de onun başarısını kıskanmaktadır. Uzun ve tehlikeli bir yolculuğun sonunda Mr. Kurtz'un bulunduğu istasyona ulaştıkları zaman, onu ateşler içinde, zayıflıkten kemikleri çıkmış bir halde bulurlar. Kurtz çok hasta olmasına rağmen kendisini bir ses olarak sunmaya devam etmekte ve hâlâ etkisini sürdürmektedir. Onu almaya gelenleri engellemeleri için yerlileri üstlerine salmasına rağmen bir şekilde gemiye taşınır ama gemiye getirildikten sonra da kaçma girişiminde bulunur. Marlow onu bulup tekrar gemiye getirir. Durumu birkaç gün sonra iyice ağırlaşan Mr. Kurtz'un son anlarında yanında yine Marlow vardır.

Nihilizm

Mr. Kurtz, bazı açılardan Nietzsche'nin iyyinin ve kötünün ötesinde duran üstinsanını andırsa da tüm değerleri öldüren ama yerine koyacak daha yüksek değerler bulamadığı için nihilizme kapılan insanlara daha yakındır ve dünya ile ilgili kendini aşmasını engellemektedir. İşte karanlığın tam merkezinde bu "olağanüstü" insan durur ve Mr. Kurtz'un temsil ettiği içi boş ve sahte idealler sonunda koskoca bir hiçe dönüşür. Mr. Kurtz'un ölüm döşeginde son anda keşfettiği şey, tüm değerler gibi kendi değerlerinin de içinin boş olduğuudur. Mr. Kurtz tüm yaşamını doymak bilmeyen bir iktidar hırsı ve dizginlenemez bir güç tutkusıyla doldurduğu, delirmek ve ölmek pahasına insanlığın karanlık yüreğine baktığı halde, ancak ölüm anında insan gerçeğiyle yüzleşir. Bu nedenle son sözleri, "Dehşet! Dehşet!" olur. Yaşamın bizzat kendisi, anlamsız olayların nihilist bir karşımı olarak en büyük dehşettir.

Aşk ve Kadınlar

Mr. Kurtz'un hayatında bambaşka dünyaları simgeleyen iki kadın vardır: Onu kendisinden daha iyi tanıyan başka hiç kimse olmadığını iddia eden Avrupalı nişanlı ve götürülmesinin nehir kenarından korkusuzca izleyen göz kamaştırmıcı güzellikteki yerli kadın. Barbarlara özgü kaba süs ve takılar takan, her yanından tuhaf objeler sarkan vahşi ve muhteşem Afrikalı kadın ile siyahları içindeki, solgun yüzlü, san saçlı, kendinden emin ve güven dolu Avrupalı kadın, Kurtz'un bölünmüş kişiliğine de farklı aynalar tutarlar.

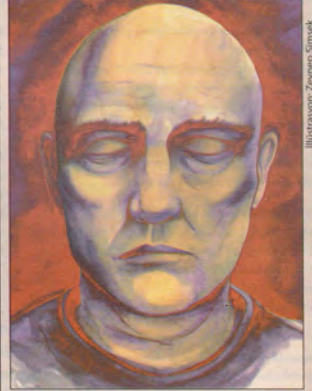
Kaynakça

- Karanlığın Yüreği, Joseph Conrad, Çeviri: Akış Göktürk, İstanbul, Can Yayınları, 2011
- Don Kişot'tan Bugüne Roman, Jale Parla, İletişim yayınları, 2000
- The Hollow Men, T.S. Eliot, 1925
- Kıyamet, Francis Ford Coppola, 1979 (film)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Mr. Kurtz

Illustrasyon: Zeynep Simsek

Karakter Adı

Kitap

Yaratıcısı

Yaş

Meslek

Felsefi Görüş

Etkilendiği kişiler

Etkilediği kişiler

Mr. Kurtz

Karanlığın Yüreği

Joseph Conrad

30'lu yaşlar (tahmini)

Fildişi Tüccarı

İdealist

İskoç romana Robert Louis

Stevenson Leon Rom

(Kongo'da yaptığı vahşi

katliamlarla bilinen Belçikalı

bir asker.)

Marlow, The Harlequin ve

kitaptaki birçok karakter.

T.S.Eliot (The Hollow Men şiiri)

Francis Ford Coppola

(Kıyamet filmi)

Sisli
Mecidiyeköy
Feriköy
KurtulusBavul
Fulya
Nişantaşı

HALKIN ÇOCUĞU SÜPERMEN Nişantaşı'nda

Bazen, Süpermen yerine Batman mı olsaydım, diye düşünüyorum. Malum ya, Batman'ı çağırarak isteyen çkıyör uzunca bir binanın damına, projektörü vuruyor gökyüzüne, anında görüntü. Süpermenlik böyle değil. Bizde tehlikeyi kendin seziyorsun. Ben şimdiye kadar halihazırda sıkıntısı tesicillenmiş mahallelerde dolandığım için çok fark edemedim ama geçen gün kahvaltı yaparken gazetede bir haber gördüm. Türkiye'de yaklaşık sekiz milyon insan antidepresan kullanıyormuş.

Dayanamayıp hemen Önder Abay'ı aradım. "Senin bundan haberin var mıydı?" dedim. İncindi, sesi kırıldı, hüznü telaşlandı bir anda. "Vardi," dedi sesini saklayarak. "Neden bana söylemedin?" dedim. "Korktum Süpermen. Öfkelenirsin diye korktum," dedi. "Kim kullanıyor bu ilaçları? Bana acilen lokasyon bildir," dedim. Whatsapp'tan hemen konum yolladı. Kendisi de Nişantaşı'nda oturduğuy için bölgeyi tanıyor. Baktim ki yürüyerek yarım saat, üç dakika. Hemen pelerinimi giyip çıktım. Bu kadar insan depresyondaysa, mutlaka Süpermen'e ihtiyaç vardır.

Taksim'den yürümeye başlayıp Osmanbey civarında bir mola verdim ve Nişantaşı'na vardım. Bir kere şunu söylemek isterim ki burada benden daha garip giyinen insanlar da var. Kimse kusura bakmasın. Benim şeklim belli. Bu nedir kardeşim ya! Burada bir sorun olduğunu hemen anladım. Sağa sola bakıp bulunduğum mekânı tanımaya çalışırken üç kişi yanıma geldi. Tam selam vereceken uzunca bir sopa çıkarıp yanıma geçtiler. Sitemli şekilde, "Gülsene kardeşim!" diyerek bana tebessüm ettiler. Sonra da selfie çekip gittiler. Kendimi fotoğraf çekildikten sonra farajla şifari atılan gibi kedi hissettim.

Nişantaşı aslında enteresan yer. Fakirlerin en zengini, zenginlerin en fakiri bu muhitte yaşıyor belli ki.

Hava soğuk olduğu için inceden içim ürperdi ve sıraya girdim. Sıra bana gelince kendime bir kahve söyledim. İsme ne yazalım dediler. Süpermen dedim. Sırada da bayağı bir insan vardı. Geçip oturdum. Sırası gelenin ismini zaten bağırlıyorlar. Cep telefonumdan birkaç kedi videosu izleyerek vakit geçirirken benim kahvem hallolmuş. "Süpermen!" diye bir ses geldi.

Tam ben sakince kahvem almak için kalkacakken, "Nerede ulan o zibidi?" diye bir ses güledi. Tam öfkelenip, "Kim ulan o benden zibidi diye bahsedene beyefendi?" diye bağırcağken yanına bir adam geldi.

- Neredesin ulan sen?
- İşimde gücümdeyim kardeşim, sen kimsin?
- Ben "Gereksiz Pahalı, Anlamsız Havalı Gıysiler" mağaza müdürü Sadrettin Lavuk. İki saat erken gelmen gerekiyordu. Ajansı aradık açmadılar. Yürü mağazanın önüne!

Şok oldum. Bir an için kendisinin acilen desteğe ihtiyacı olduğunu ve bu yüzden suçlamadığını düşünüp, "Götür beni gittiğin yere Sadrettin," dedim. Beraber yürümeye başladık. Yaklaşık otuz metre sonra bir mağazanın önünde durduk. Sadrettin içeri girip geldi. Elinde yaklaşık üç yüz adet broşür vardı. Önce Sadrettin'e sonra da broşürlere baktım. Olan bitene anlam veremiyordum. "Gözünü seveyim şunları dağıt hızlıca," dedi. Ben de önüne gelene broşür vermeye başladım. Ben dağıttıkça broşürler yenileniyordu. Yaklaşık iki saat sonra kaşarlı ekmek ve çay getirildiler. Kaşarlı ekmekten iki saat sonra da zarf içine elli lira getirildi. "Bu nedir?" dedim. "Sen bunu hakkettin. Yalnız oğ kalın diye yirmi lira payı kestik Süpermen."

Nişantaşı aslında enteresan yer.
Fakirlerin en zengini, zenginlerin en fakiri bu muhitte yaşıyor belli ki.

Özmeri sert bir keder kaplamıştı. İncinmiş, yıpranmış, büyük şehrin küçük sokaklarında hüznünlere gark olmuşum. Önder Abay'ı aradım.

"Neredesin?" dedi. "Nişantaşı'ndayım, kalbim biraz kırık, içim biraz buruk" dedim. "Dur bekle!" dedi, "Geliyorum". Bana bu semtten neden hiç bahsetmediğini işte şimdi anlıyordum. Önder Abay'ı beklerken bir duvar dibine çöküp İbrahim Tatlıses'ten *Yalnızım Dostlarım* dinliyordum.

Yaklaşık yarım saat sonra Önder abi geldi. Yavaşıca yerimden doğrulup yüzüne baktım. Biz Taksim'e doğru yürürken akşam çökmek üzereydi. Derin bir sessizliğe gömülmüştük. Depresyona girmek üzere olduğumu hissediyordum. Elli lirayı Önder abiye gösterip, "Bana bunu reva gördüler abi," dedim. "Sana broşür mü dağıttırıldılar?" diye sordu. Olan biteni anlattım. Omzumdan tutup, "Olusun koçum!" dedi. Sonra bir tavuk dönerciye girip ikiser yarım

KÜFE

Fotoğrafın öyküsü

Bir hamalın hikâyesini sınıf çelişkisi üzerinden anlatmak için bir bankadan daha ilham verici bir final cümlesi olamazdı!

İnsan fotoğrafı biyografiktir. Fotoğrafın şekillendiği an, fotoğraflanan kişinin tüm geçmişi özettiği andır. O insanın hayatı nasıl yaşadığını belgeler. Fotoğrafçı ile fotoğraflanan arasındaki empatiden doğar. Hissedilen duygunun aktarımıdır. Fotoğrafın hikâyesini en yalın haliyle açık edişinin sırrı, fotoğrafını çektiğiniz insanla kurduğunuz diyalogun samimiyetinde saklıdır. Hikâyesi ne kadar gerçek ise fotoğrafı da o denli etkileyici olur.

2005 yılının bir bahar günü. Semt pazarları üzerine yaptığım bir fotoportajın peşinde Bostancı Pazarı'na geldim. Pazarda karşıma çıkan bu hamala görür görmez âşık oldum. Günün fotoğrafı belli olmuştu. Zaten fotoğraf çekmek için her evden çıkışında besmele çekmek niyetine kendi kendime hep şu öğüdü hatırlardım: "Bir fotoğraf oğlum, bir gün için tek bir fotoğraf lazım sana."

Kısalmış boyu, bükülmüş beli, dökülmüş dişleri ve kamburu çıkmış omzuna asılı küfesiyle bir bedenlin nasıl bir hayat yaşadığını gösteren bir fotoğraf

öylece duruyordu karşımda. Sadece beklemek ve takip etmek gerekiyordu. Çay ocağında durmuş, iş çıkmasını bekliyordu. Bir çay da ben söyledim, sohbet etmeye başladık. İlk görüşte âşık olduğumun farkındaydı. Bundan memnundu. Fotoğrafım duygusal karşılığı bulmuştu.

Birden pazarın orta yerinde birtürkü tutturdu: "Bugün bana dokunmayın, benim beden habirim yok. Tutmuyor elim ayağım, benim beden habirim yok." Ses dudaklarından çıkarken dişlerine hiç değmediği için eşsiz bir ağıta dönüşüyordu. İnanmayanlar buradan dinleyebilir: vimeo.com/115592637 ve hatta, gülümseyen yüz çizgilerinde, bedeninin yaşadığı meşakkatli bir hayatı değil, güleç yüzlü bir hayatı çoğalttığını görebilir.

Aşkımın ilk karşılığı bu gülümseyerek söylediği türkünün fotoğrafı oluyordu. Ama bu aşkın burada bitmeyeceği belli. Müşteri gelince her şey değişti. İkimiz de ciddiyletmişimize koyulduk.

Koca küfe dolana kadar o müşterisinin, ben de onun arkasından dolaştım. Kaç kare fotoğraf çektiğimi hatırlamıyorum bile. İşğin etrafında dönüp duran pervane gibi bir arkasından, bir yanından, bir önünden fotoğraflar çekip duruyordum. Ama kanımda dolaşan adrenalinin tavan yapmamasından henüz asıl fotoğrafı çekmediğimden de farkındaydım.

Alışveriş bitti, küfe doldu ve pazarın dışında, müşterinin evine doğru yürüyüş başladı. Yaşanan, tüm ömrünü bir küfenin ağırlığıyla savaşıp geçen bir bedenlin hikâyesiydi. Bense bir Sait Faik hikâyesinin son cümlesi gibi tek bir cümlemin peşinde sürükleniyordum. Gelip geçenler kadrāja girip çıktığı için doğru cümleyi kuramıyordum. Önüne baktığımda bir bankaya yaklaştığımızı gördüm. Bir hamalın hikâyesini sınıf çelişkisi üzerinden anlatmak için bir bankadan daha ilham verici bir final cümlesi olamazdı! Bu düşünceyle, adrenalinin tavan yapması ve deklanşör sesinin duyulması bir oldu.

Tecrübeyle Sabit

FİĞÜRANLIK

"Oyunculuk beklemek işidir!"

Tiyatronun İsa'dan Önce VII. ve VI yüzyıllarda Atina'da Tanrı Dionysos onuruna yapılan törenlerde doğduğu varsayılır. Dionysos: Doğanın yenileyicisi, yaşamın simgesi ve şarap tanrısıdır. Dionysos törenlerinde bolca şarap içilip şarkılar söylenir sınıf farklılıkları bu törenlerden ortadan kalkar. İşte böyle bir ortamda doğar tiyatro ve hatta dans. Yıllar geçer bu söylenen şarkılar daha şiirsel olmaya başlar, diyalog ortaya çıkar, Aiskhylos, Sophokles, Euripides gibi tiyatro yazarları yetişir. O dönemde yazılan oyunlardan pek azı günümüze kalmıştır. Sophokles'in Antigone'si, "Ben dünyaya kin değil sevgi paylaşıma geldim" der; düşünün bu cümlemin yazıldığı tarih İsa'dan Önce 440. İki bin beş yüz yıldır aynı meseleleri tartışıyoruz, sadece mecralar değişiyor. Sophokles, Antigone'yi yazarken Antigone'nin yüzyıllar sonra tarihteki ilk direnişçi kadın karakter olarak anılacağından hiç haberi yoktu. Daha acayibini söyleyeyim, Yunanlılar bağbozumu törenlerinden hareketle benim *Evli ve Öfkeli* dizisinde figüranlık yapacağımı akıllarından bile geçirmedi.

"Hadi yap bakalım"

Televizyon dizilerinde gördüğümüz sokakta yürüyen insanlar, kafe de arka masada oturan müşteriler, bazen birkaç repliği olan karakterler: Figüranlar. Hem televizyonda gözüküp akrabalara eşe dosta hava atıyorsunuz, hem hayranı olduğunuz oyunculara belki aynı sahneyi paylaşıyorsunuz, fotoğraf çektiğinizorusunuz hem de para kazanıyorsunuz. Herhangi bir dizide veya reklam filminde figüran olabilmek için önce bir cast ajansına kaydolmak gerekiyor, ben de öyle yaptım.

Ajansta önce size bir form veriyorlar. Kişilik bilgileriniz, boyunuz, kilonuz, bedeniniz, göz

renginiz derken her şeyinizi yazıyorsunuz. Formu doldurduktan sonra cast direktörüyle tanışıyorsunuz. Cast direktörü size şive yapıp yapamadığınızı, ilgilendiğiniz spor dallarını ve eğer varsa çalabildiğiniz enstrümanları soruyor. Sakın yalan söylemeyin çünkü benden önce cast direktörüyle görüşen arkadaş "Şive yapılabiliyorum," dedi; cast direktörü bir anda, "Yap bakalım," deyince figüran adayları arkadaş bakakaldı. "Yapıyorum dediysem öyle her zaman da yapamıyorum," gibi bir şey söyledi. Fotoğraf çekiminde ise farklı farklı mimikler yapmanız isteniyor: Sinirli, şaşkın, gülerken, hüzünlü. Gitmeden önce evde ayna karşısında bu mimiklere çalışmakta fayda var. Fotoğraf çekimi de bittikten sonra, kaydedildiğiniz ajansın anlaşmalı olduğu dizilerle figüranları ayardıran cast direktörleriyle tanışıyorsunuz. Onlarla aranızı iyi tutarsanız çok iş yapabilirsiniz. Beni, *Evli ve Öfkeli* dizisine gönderdiler. Buluşma saati olarak bir sonraki gün öğlen 12'de toplanma yerinde olmak üzere ajanstan ayrıldım. Ajans yetkililerinden biri, "Oyunculuk beklemek işidir," gibi bir cümle kullandı. İlk başta ne demek istediğini anlamamıştım. Daha sonra bunun ne demek olduğunu çok iyi anladım.

"Oyunculuk beklemek işidir"

Saat 12'de toplanma yerine gittiğimde bir sürü insan bekliyordu. Kalabalık bir sahne ciklecek herhalde diye düşündüm ama, "Güneşin Kızları ekibi buraya!" diye biri senlenince fark ettim ki çoğu diziye figürasyon buradan geliyormuş. Orada verilen set takvimine gittiğim diziyi günü ve saati yazdım, bir cıvalıp diğer figüranların arasına karıştım. Cemil ve Fatih abi, "Ben yerleş

galıba," dediler. "Evet," dedim. Cemil abi bir anda anlatmaya başladı: Dört yıldır figüranlık yapıyormuş, Türkiye'de tanımadığı oyuncu yokmuş, "Hepsi de kendilerince iyi insanları," diyor. "Şimdi sen bilmezsin, sette yönetmenle, set ekibiyle muhatap olma. Sizi koordine eden ekip başı var, ne sorunun varsa ona söyle. Oyunculuk beklemek işidir, şive yapabiliyor musun?" "Yok yapamıyorum," dedim. "Aa şive yapasan keşke, mesela ben Laz şivesi yapıyorum: *Uy haçan da şive yapamama çok üzüldüm*," gibi bir şeyler söyledi. Tam bu yazdığım gibi söyledi ama. "Anladım abi," dedim. Bu arada Fatih abi, "Geldi seninki," deyip kapıyı gösterdi. Kapıdan içeri gözükülü, şapkalı biri girdi. "Kim abi o?" diye sordum. Cemil abi, "Geçen hafta *Diriliş* dizisinde konuşmalı asker rolü vardı, şimdi bize selam vermez," dedi. Adam gerçekten kimsese selam vermeden gitti bir köşeye oturdu. İçeri başka biri daha geldi. Fatih abi, "O doktorum hoş geldim," diye selamladı. Adam, "Sağol abi, seyrettim ni yaptık bir şeyler," dedi. "İzledim izledim, güzeldi," dedi Fatih abi. Figüranlık yapanlar en son hangi rolü yaptılarla ortamlarda öyle çağırılıyor. Mesela o adam bir bölüm doktoru oynamış bir dizide. Dizileri şeyrediyorlar ama ana cast oyuncuları değil yardımcı oyuncuların şeyrediyorlar.

Bu arada gideceğim sette bir aksaklık olmuş o yüzden saat 2'ye kadar bekledik. 2'de minibüse çekim yapılan yere gittik. Bizim sahnenin öncesinin çekimi bitmişmiydi gittiğimiz yerde de bekledik. En sonunda bizim sahnenin çekimi için çağırıldık. Saat 8'de başladık çekim. Söylenene göre erken bittmiş, bittiğinde aksam saat 9.30'da. Çekim esnasında figürasyon olarak gelenlere, eğer sözlü figürasyon değilse, "Şimdi yürüyün!", "Şimdi durun!" gibi komutlar veriliyor. Set ekibi, kameramanlar, ışıkçılar çok hızlı çalışıyorlar. Bize ne yapacağımızı söyleyen kişi de sanırım yönetmen yardımcısıydı. Yönetmen monitörlerin başında seyrediyor. Figürasyon olarak sokakta yürüyen bir insan oldum. "Oyunculuk beklemek işidir" cümlesini gayet iyi anladım. Günlük kırk lira para kazandım ama ilk çekimin parasını, cast ajansı fotoğraf çekim ücreti olarak rakı alıyormuş, ikinci ve sonraki çekimlerde para kazanmaya ancak başlanıyormuş.

Tecrübe etmekten korkmayın
Gök yüzüne bakmayı unutmayın.

Arkadaş Zekai Özger

Özenli vuruşlarla insan beynini kan dolduran profesyonel faillere karşın yüz bindir Arkadaş!

*Kuvvetli geçit töreninin yakası omzundan düşeni,
köpek küstüren kışın, el örmesi eldiveni.*

Heyecanlı, yanık ve içtenli sesi. Arkadaş, talipleri dışında bilinmeyen bir mirastır.

Ondan haberdar olanlar, bilecekler yükünü; önce kendilerinin.

"Genç yaşta kendini öldüren Can İren'in dokuz şiiri var bu sayıda. Yazık ki İren geç kalmış bir ozan. Yeni Dergi'nin Mart 68 sayısıyla kalıp gidecek. Oysa var olsaydı değişik bir sesi sürdürebilecek gibi geldi bana İren."

Arka daş, Can İren'in ölümünden sonra yüzüstüsünü Yordam Dergisi'nin 1968 yılındaki 19. sayısında bu yazıyı kaleme alarak dile getirmiş, fakat erken ölümüne üzüldüğü İren'in yaşına bile gelemeden henüz yirmi beş yaşındayken yaşamını yitirmişti. Siyasal Bilgiler Yurdu'na kalan toplama üç yüz ilericili öğrenciyse, Niğde Yurdu'ndan bin beş yüzü yakın faşist bir ana saldırmış, devrimci öğrencilerin canını harca mücadele edenler, rağmen,

sayıca üstün olan faşistler yurda girmeyi başarmıştı. Bu baskın sonucu, aralarında Zekai Özger'in de bulunduğu birçok öğrenci ağır yaralanmalarına rağmen gözaltına alınmış, yurttan başlanan işkençe, karakolda da sürmüştü. İşte Arkadaş, 24 Ocak 1971'de başına aldığı bu derine işlemiş eski yaralar neticesinde, 28 Nisan 1973 tarihinde Meşrutiyet Caddesi'nde yürürken

kaldırımın üç metre derine,
yol kenarına düşer. Ertesi sabah
bulunup Numune Hastanesi'ne
kaldırıldıktan günler sonra, 5
Mayıs 1973'te aynı hastanede de
son bulur yaşadı.

Parasız kaldığı günlerde eniştesi Ramiz Bilgin'den telgrafla yardım isterken "Lütfen 50 lira gönderiniz" gibi bir dil kullanılaben benim insan, kurumsallaşmış cinayet şebekelerinin yıllarca yayılan cinayetlerini öldürülmüştür. Evet, Arkadaş öldürülmüştür. Yıl ortasında yığılıp kalmasına neden olan beyin kanamasını iki buçuk yıl önce gördüğü işkence neticesinde geçirmese de öldürdü. Onun saatlerce öldürüldüye day etmek ilk seferde öldürememek seferde öldürülmeyenlerindendir öldürülmeyenlerimiz özümüzle

Muhafazakâr devrimcilerin "günümüzde bile kendilerini kasıp kavuramaları neden olan cins sorunuyla kırk yıl önce karşılaşmış, sağdan "sol"dan gelen onca baskıyı, "Siz bakmayın değişir elbet, güneş ve penise tanı rüzgârın yönü," diyerek karşılamıştır. Arkadaş dönem şartlarının olağan karşılığı olan parti disipliniende şirler keşfi rengini katmış, katıştırmıştır. Toplumcu, politik, neşeli, kırılan Arkadaş, Arkadaş, dönemde henüz farkına varılmamış nitelikli tespiti-tanımı yapılmamış homofobinin-transfobinin karşısında, (çerden bir ses olarak vardı. Homofobi, henüz kendisinin farkında değiken Arkadaş, onun ulaşacağı yerin karşındaydı. Elbette mücadelesi her birimizdeki karşılığı gibi doğaldır, fakat bunları yapmaya da bilirdi. Hem ufacık bir rüzgâr bile yoktu başkisinde.

kurdeşen

cavité

balıkların ve kuşların öldüğü saatlerde
en çok o saatlerde
tekerim kireklerini zamburana kumsallara
teker bir saatlerde⁽¹⁾ canın bir kataburur⁽²⁾
en çok katabururunda
bir sandalyeye merhaba derim kışkin

bir tek sandalımı
 sandalımı benim adımı yazdığ
 görümemi
 bir tek sandalımı
 sandalımı seni kus yazdığ
 görümemi
 gönlü sek izandem ben kusa
 elim kırık bir camı parçası görür
 kimselerim ~~benim~~ bir sandal
 en çok o ~~sandalımı~~
 yosun bir aynalı sandal sekiler
 ve adımı kucurdu
 seni kus
 seni kusum

kışlar hiç güneş gelmez bana
 sandalları ve baskıları da pesteleri sürtüklerler
 sandallara hele baskılara
 hiç bakamıyorum gelbur
 benim bir deniz kuyusu alıyorum
 sarımsında alıyorum karamüründe alıyorum
 en çok karamüründe alıyorum
 hiç en deniz alıyorum
 sık sandallar gözümünde
 ama benim bana kuyusu
 deri kış, yazlık hiç sandalları almadı
 deri kış
 deri kışım

Göktürk ile birlikte çıkardığı "Kent 16" dergisinde yayımladığı ilk şiiri "Niye Kapalı Kapılarınız-Bulamıyoruz"la başlayan serzeniş, "Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası"yla sürüyor, kulaktan kulağa yayılıyordu.

Onu aylarca koltuk değneğine mahkûm eden, sonrasında sağ bacağını kısa bırakan kemik hastalığına, özenli vuruşlarla insan beynini kan dolduran profesyonel faille karşı yüz bindir Arkadaş! Kokusu parklarda, bahçelerde kaldı.

"Belki de Akif, 'Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın' derken elli iki yıl sonra faşist bir yatılı yurt saldırısında bin beş yüz faşiste karşı yurdunu savunan üç yüz yurtsever devrimciden biri olan Arkadaş Zekai'yi kast edecekti."

Arkadaş Zekai Özger sürüyor...

Kaynak: Sakalsız bir Oğlanın Tragedyası / Ve Yayınevi
Sevdadır / Mayıs Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://trantey.org>

Mehmet Ali & Aksamsefas

SUDA YENİ BİR ŞEY DOLAŞIYORDU

Sevgili Dostum,
Gönderdiklerini aldım. Bende emanet. Ne kadar teşekkür etsem az. Buraların havasını, suyunu merak ettigini söylemişsin. Aslında burada olup bitenler haberlerde duyduklarından pek farklı değil. Daha iyi şeyler söylemek isterdim. Bunu biliyorsun. Aynı su gerçeği de bildiğin gibi. Burada her gün insanlar ölüyor. Dinmeyen bir savaş hali. Hava kirli. Haksızlık ve düzensizlik ulaşabileceği her yere ulaşıyor. Yiyecek bulmak zor. İnsanlar, bezgin, yorgun, ve bunu söylemek istemiyorum, yani umudun olmayan halini ağzıma almak istemiyorum, o nedenle o sözcüğü buraya yazmayacağım... Kan kağıbediyoruz. Sanki bir şey bekliyoruz. Dışarıda her şeyi bildiğini sanan dünyattan ayrılıp yeni ve henüz gidilmemiş giden bir yol.

Şikâyet etmek niyetiyle yazıyor değilim aslında. Yaşamı şeyler görünmese de gözlerimizin önünde. Yani durum bundan ibaret değil. Diğer taraftan denizanasıyla ilgili araştırmalar aksız devam ediyor. Ödenek kesilmedi. Her şey yolunda yani. En azından şimdilik. Bunun üzerine düşümlerim değilim. Yeni olan onca zor ve tuhaf insanlık durumuna rağmen ödenegin nasıl halen devam ettiği üzerine. Şimdilik kendimce ulaşabildiğim, akla yakın tek varsayım, araştırmadaki küçük sıçrayışlar ve belirsiz sevinçlere yol açan ilerlemeler. Kısa diyorum çünkü bazen ilerleme sadece yolun ne kadar uzun olduğunu gösteriyor. Belirsiz diyorum çünkü çoğu kez bir yere gittiğimiz yok, sadece gittiğimizi sanıyoruz. Ama dostum, bazen, ufak, ufak bir değişim, yeni bir bilgi, ayrı anda hem gözlerinin önünde hem de gözlerinin göremeyeceği kadar derinde bir yerde yuvalanmış, sana bakıyor, biliyorsun. Sana bakıyor ve onu görmeni diliyor. Bu şimdi bir denizanası. Laboratuvarımda, küçük bir su tankının içinde. Görsen öyle güzel ki... Hayatın uzanabildiğin ilk işaretlerini tüm şeffaflığıyla göstermeye hazır, acelesiz, sudaki salınış güçlü ve dinginlik verici, olanların gördüklerinden ibaret olmadığını sezdiren bir alçakgönüllülüğü de var. Tankın içinden bize bakıyor, dokunabileceğimiz kadar yakın. Durup ona bakmak, bu savaş ve yokluğun, bu karmaşanın içinde...

Denizanasının iki kolunu keseceğimizi sana söylemiştim. Kestik de. Kesilen kolların

boşluklarından inçe, kırık iki çizgi suda işaret bırakarak kayboldu. İstersen kan olarak düşünebilirsin bunları. Hayvan iki kolunu kaybettikten sonra bizden uzaklaşıp tankın öbür ucunda sessiz yaşamına devam etti. Bizse onu izlemeye. Yüzlerce denizanası kolu kestim bugüne kadar dostum. Yüzlerce. Ve hepsi yeni kollar çıkardı. Bunda şaşırarak bir şey yok çünkü denizyıldızları gibi omurgasız bu hayvanlar da. Vücudu, kaybettığı parçanın yerine yenisini yapabiliyor. Sekiz yerine altı kollu oldu artık, kendi içinde sıradan ve sıra dışılığıyla. Bizden ve değil. Yakın ve uzak. Çaresiz ve güçlü. Tankta yüzünü saatlerce izledim. Hiçbir şey beklemiyordum, sadece gözlemlemek, her zaman olduğu gibi, olacakları beklemek... Ama bu mektubun nereye gittiğini artık anladım sanırım. Bambaşka bir şey oldu.

**Bizden ve değil.
Yakın ve uzak.
Çaresiz ve güçlü.**

Yüzlerce kez görmüş bile olsam artık bilinenin dolaşlarına geldiğim ya da bildiğimi sandığım yerlerde dolaşıp, ne yanlış. Gözlerimin önünde yeni bir simetri kurdu. Yeni kol çıkartmak yerine kollarını birbirine eşit mesafede olacak şekilde yeniden yerleştirdi. Daha öncekiler böyle bir şey yapmamıştı. Yüzlerce kez yinelenen sahne değişti gördüğüm artık. Yeni, yepyeni bir şey dolaşıyordu suyun içinde. Yeni bir yol ayrımı. İçerdekileri çağırdım. Hayatın bir penceresi, gözlerimizin önünde, tankın içinde süzülen denizanası kılığına girmiş, camlara yaklaşıp yeni dengesiyle bizi selamlıyordu.

"Bilinmeyen keşfetmek, yalnızca Sinbad'a, Kızıl Eriğe ya da Kopernik vergi değil. Her insan bir kâğıttır. Her insan, acıyı, tuzluyu, eğikliği, düzlüğü, sertliği, gökkuşağının yedi rengini, alfabe'nin yirmiden fazla harfini keşfetmekle başlar işe; ardından yüzleri, haritaları, hayvanları keşfeder. Sonunda, ya kuşkuyla erişir ya da inanca; ama her seferinde hemen hiç şaşmayan tek bir sonucu, gerçekte ne kadar cahil olduğu sonucuna varır."

- Jorge Luis Borges

İKİ ÇAY BİRİ AÇIK

gölünce sarılar saçılırsın saklılardan sekerek konuşurken keşke hiç bilmesen şu susmayı ellerin üşüyor taşlarını diziorken dünyanın kurallarımız var sevgilim, dondur ve fotoğrafla suizanlarını sen de yasa sen de yürüt sen de yargıla kesen hayvanlarını

sevgilim çay içsek bile yanlış anlaşıyoruz, çağ o çağ algılar komutan çünkü susmuş gönlüllerde çalgılar boş verelim trenler de aslında öküzlere algılar kimine ray çakar Allah kiminin gönlüne yayla düşürür rabbim

aynı anda tek şeyi sevmeler seyrekleştirdi kendini alıp evini ayıranlar olacak iki kızım bir öğlumla beni korkutamaz Allah gönlümüzü genişler evlatla sevmeyi çoğaltır rabbim

adam sırtlamış tanrılarını, her yokuşun başına 'bundan böyle bu şekil ve bu şartla' yazdırıyor haramiler çöde helal seçmede 'cumaya gittim cumartesi gelece'm' erkekler kadınları hatmetmişler evlere çocukları görsen dermanımı serece'm

demi yerinde tadı suyunda, çay o çay alın yazısı gibi çay, elsis bir başına, dumanının altında tabağının üstünde oturuyor kim bilir hangi topraktan ne sır bulaştıracak boğazıma -neyse ki şirkin de en güzeli insana yar deyince oluyor- ah gözler ve kulaklar dönüyor hep ellerin marazına dans ederek demleniyor onunda çay, semaverde ateş şükretmek mümkün değil... şükretmek mümkün değil semenin birazına

KAFES

"S ağıl Mustafa, sen olmasan daha bez keş gider
gelirdim buraya da ettiği halledemezdim.
Bugün git yarın gelicilerden kurtardım beni."

Halil işini halletmekle kalmayıp kendisine SGK'nın
soğuk binasından Fındıklı'nın geniş caddesine kadar
işlik eden Mustafa'ya ettigi teşekkürü de bulmuştu.
Sonra büyük bir paket baklava yaptırmış getiririr,
illa yine şim düşer, diye düşündü. Mustafa'yla
ayrılmak üzere tokalaşıp öpüştüktan sonra ise
baklava fikrinden vazgeçti. Daha doğrusu tokalaşıp
öpmesedikten sonra. Lanet adamla ne zaman
medeni bir biçimde tokalaşacak olsa adam başını
otuz derece yana çevirip kafa tokuşturuyordu. Üstelik
Halil hazırlıksız yakalandığından, her seferinde
elmacık kemiklerine doğru bir kafa yemiş oluyordu.

*Kafa tokuşturmak nedir bu çağa, primitif herifler.
Kaç muzviz bez, geyik miyiz? İnsan olamamış daha
bunlar. Vay mahallenin oturtu Tıttı Mustafası, sen nerede
öğrendin kafa tokuşturmayı, üniversitede mi? Haş
öğrenmesen devlet dairesinde müdürülüğü nereden
kapacaktın. Geyiklerle, koçlarla dolu bu makamlar.
İnsan kalsa altı memurluktan ötesini göremezdi. Neyse
işimizi hallettirdik.*

Karaköy'e doğru yol almak için ışıklardan Fındıklı
sahiline geçerken düşünüyordu bunları Halil.
Kaynağını, niteliğini bilmediği inanılmaz bir öfkeyle
doluydu iki haftadır. SGK işlerini halletmek üzere
holdingteki işinden bir günlük izin almıştı.

*İşine sıçtığından dünyasında hafta içi gündüz vakti
dışları nasıldır unutmusuz.*

Cıvı cıvıdı o dışları. Boğazın üzerinden seken
güneş gözlerini hafifçe kamaştırıyor, bir tür hayatta
iki içilen sigara hoşluğu yaratıyordu kafasında.
Göbeğini güneşe açmış, çimenlerin üzerinde sırtüstü
yatan kara köpeğe baktı. Bir çocuk, altılerden
korka korka köpeğin üzerine dal parçalan atıyor,
rahatsızlık veriyordu. İnsanın büyüğü de küçüğü de bir,
diye geçirdi aklından; Ne başka insanlara, ne kediye
köpeğe, ne ağaca toprağa huzur verirler.

Kaydıktan kayan, salıncakta bir ileri bir geri giden,
anlamsız biçimde bağırın, sağa sola koşuran
çocukların sahiplerine baktı Halil. Altı yedi kadın iki
banka dolmuşmuş bir yandan konuşuyor, bir yandan
çocuklarını gözleri önünde tutuyorlardı. Olacak iş
miydi bu? Onca okumuş yazmış, dünyanın filmini
izlemiş, bin çeşit müzik dinlemiş,
yurtdışı görmüş, yabancı dil
öğrenmiş Halil; güneşli yağmurlu
demedi her gününü cami açılmaz
bir plaza odasında mesai saati
hesaplayarak geçirin, bu penguen
gibi yan yana dizili, günde
kırk-elli kelimeden fazlasını
kullanmadan sürü halinde yaşayıp
giden kadınlar, çocuklar, adamlar sokakların keyfini
çıkarsın.

Halil'in öfkesinin kaynağı bu olabilir miydi? Geldiği
noktadan rahatsızdı Halil. Durduğu yerden. Sinirle
yürümeye başladı sahil yolundan Tophane'ye doğru.
Nargilecilerin önünden geçerken gözü masalara
dadamış topal bir dilenciye takıldı. Bak bu benden
rahattır diye geçirdi içinden; Hem kafası rahattır hem
de zengindir. Görüyoruz haberlerde binaları, arabaları
olan dilenci hikâyelerini. Vardır bunun da bir kenar
mahallede sekiz katlı apartmanı. Peki sen Halil? Her ay
1600 lira kira, vicdan azabı gibi öde dur yıllarca. Ay başı
beş-on gün rahat, ay ortası kartın limitini sıfırlayana
kadar tedirgin, sonra maasa gün say sinir stres içinde.
Hayat mı arkadaş?

Halil Karaköy'e varmaya yakın iyice yavaşladı,
adımlarını seyreтті. Yeni açılan Avrupalı kafelerde
oturanları izledi. Belli ki çoğu üniversite öğrencisindi.
Halil onları da garipsiyordu. Liseli gibi değiller miydi?
Halil, üniversite yıllarını aklına getirdikçe kafelerde
oturan üniversiteli gençler gözünde ufalıyordu.
Eskiden daha mı kart oluyordu insanlar, yeni nesil
gittikçe gençleşiyor muydu yoksa? Masalara üçerli
beşerli dağılmış üniversitellerin sohbetlerine
kulak kabarttı. Kimse kimseyi dinlemiyor, her biri
kendisinden önce konuşandan daha yüksek sesle

başka bir şey söylüyor, dikkati üzerine toplamaya
çalışıyordu. Kahkahalar en çok el şakalarının ardından
yükseliyordu. Garipseme yine öfkeye bıraktı yerini
Halil'de. Kendi üniversite yıllarını düşündü. Anarışt
arkadaş grubuyla oturdukları salaş süsü verilmiş pislik
içinde ama o yıllarda albenisi yüksek gelen çaycılar,
abonesi oldukları usuf esnaf lokantasını, biranın gazlı
sudan hallice verildiği barları, kitap
ve teori tartışılan döndürükleri
dernek lokallerini, kasetten film
izleyip replik incelemeye sinema
okuması yaptıkları öğrenci evini...
Halil hakkını vermişti üniversitenin,
peki bunlar? Bunlar üniversiteli
olmayacak etmiyor.

lyice hızlandı Halil. Karaköy'den Galata Kulesi'nin
önündeki meydana çıkana kadar tek bir yüze bile
bakmadı. Sanki kendisi nereye gideceğini biliyordu da
ayakları biliyor, onu sürükliyordu. Galata Kulesi'nin
önünde dikildi bir müddet. Kapıda bileet kestirip içeri
girdi. Asansörle yedinci kata kadar çıktı, asansörden
sonra hızla son iki katın merdivenlerini tırmandı.
Seyir terasının korkuluklarına tutunup aşağıya baktı.
Altmış metre var, insanın parçası kalmaz, diye düşündü.
Parçası kalmazdı. Halife hayatının en iyi fikri gibi
görünmüştü. Neden kalsındı parçası artı kendine
her anı ızdırıp veren bu dünyada? Parçasız Halil'in
arkasından en fazla maşın ilk haftası birkaç iş arkadaşısı
sıkıcı meyhane muhabbetlerinin arasında adına kadeh
kaldırır. Üniversite için yanlarındın ayrıldığından beri
oğru düğün görmeydi babası bir hafta, anası da
belki iki hafta ağlardı.

Bilin insan için bir tuzaktı işte; açıldıkça geriye
kalan herkesin hayatını kıskanmaktan başka şey
getirmiyordu. Uykudaki bu kadar insan ellerindeki
fırsatları hak etmiyordu. Halil de sıkışıp kaldığı kafesi.
Son kez aşağı baktı. Daha önce kaç kişi Halil gibi böyle
yol olmayı niyetli bakmıştı kim bilir bu terastan?
Kimse bilemezdi. Halil de yavaş yavaş geri çekildi
korkuluklardan. Ertesi gün birim müdürüne vereceği
ihracat raporunun detaylarını düşünerek evine yollandı.

ÇÖPLERDEN SEMT ANALİZİ:

Amasyalı coğrafyacı Strabon bundan iki bin yıl önce küçük timsahların yaşadığı bir pınardan bahsederken Khalkedon'u işaret eder. Anadolu'nun Romalılar tarafından istilasıyla birlikte bazı sivilizasyonların bu pınarda yaşayan timsahlara yem olarak yedirildiği söylenir. Khalkedon yani "Körler Şehri" adıyla anılan Kadıköy malumunuzdur ki artık ne körlerin ne de timsahların meskenidir. Zaten "Körler Şehri" olarak tasvir edilmesi de bir kinayedir. Sonradan gelen Avrupalılarla beraber, semtin eskisi Ermeni, Musevi ve Rum yurttaşların halen yaşamlarını sürdürdüğü Moda, nüfus patlamasından önce yazlık semtlerden biriydi. Yakın tarihin saklı anlamları kokuylaşmış semtin, çöp gerçekliğini sizler için analiz ettik.

Varsa yoksa light

Modalıların çöplerinin büyük kısmı gıda ürünlerinden oluşuyor ve light ürünler daha çok tercih ediliyor. Birçok bakkal ve markette de kolanın, yoğurdun, sütlün light versiyonlarının reyondalar önlerde tutulduğunu görünce semtin kalorisi az ürünleri tüketmeye alışkın olduğuna anlıyoruz. Çöplerdeki ambalaj atıkları da rafların görüntüsünü doğuruyor. Gazlı içecek olarak kola tercih edilirken light ürünler dikkat çekiyor. Süt, yoğurt, çips gibi ürünlerin tüketiminde de az yağlı olanlar dikkat çekiyor. Gelir seviyesi yüksek bütün semtlerde daha önce gözlemlediğim gibi Moda da light ürünler cenneti.

Moda Avrupa'yı seviyor

Semtin Avrupalı tarzından dolayı çok sayıda yabancı yaşamak için Moda'yı tercih etse de, Modalılar da Avrupa'ya karşı boş değil. Burada Avrupa'dan ithal gıda ürünlerinin tüketiminin yerli gıda ürünleri ile yarıştığını söyleyebilirim. İtalya'dan likörlü çikolata, Hollanda'dan Gouda (Peynir), Almanya'dan jambon ve fume, İthal suya çökelegi, İngiltere'den kahvaltılarının vazgeçilmezi fırınlanmış fasulye konservelerinin atıklarına sıklıkla rastladım. Bunlara havallamın free shop mağazalarından alınan sigara kutuları da eklenince, semt sakinlerinin sıklıkla yurtdışı seyahatine çıktığını düşünmek emin oldum.

Akşam yemekleri evlere servis

Sabah kahvaltılarında önem veren semt sakinleri hamur işinden uzak duruyor. Kahvaltıda mısırlı, beyaz peynir, bal gibi ürünler tercih edilirken, mevsiminde olmayan sebzeler öğünlere dahil edilmiyor. Sürekli karışma çıkan evlere servis gıda ambalajları ise daha çok akşam yemeğinde yenilebilecek türden.

Bu sırada aklıma bir tespit düşüverdi işte; bir semtin çöpleri ne kadar kötü kokuysa mutfaktaki tencereler o kadar kaynıyor. Moda'nın çöpleri daha önceki semtlere nazaran ağır bir koku salmıyor. Elime geçen artıklar, akşam yemeklerinde evlere servis fastfood tavuk, suşi ve kebab tercih edildiğini gösteriyor. Daha önce de belirttiğim sağlıklı beslenme hassasiyeti, hazır yemek tüketiminde dahi dikkate değer bir hususa dönüşüyor zihnimde. Semt sakinleri abur cubura mesafeli. Abur cubur meselesi biraz da alım gücünün düşüklüğünden ortaya çıkar. Modalılar abur cubura kanmıyor. Çünkü alım güçleri yüksek. Moda'nın Kadıköy atmosferinin aksine daha sakin bir tavırlar. Alkol tüketiminde kaliteyi ön planda tutan Modalılar, İskoç viskisi, Fransız şarabı ve Tekirdağ rakısı tercih ediyor.

Modalılar, soğuk havalardan ötürü olsa gerek, bu aralar sağlıklıklar ile mücadele ediyor. Çöplerde çok sayıda meyve kabuğu ve ilaç kutularına rastladım. Grip ilaçlarının, öksürük şuruplarının yanında sıklıkla portakal kabukları ve nar kabukları elimi attığım her konteynerde karışma çıktı. Coğrafi konumundan ötürü denize komşu olmak, mevsim rüzgârlarıyla yakın ilişkisi de beraberinde getiriyor. Dolayısıyla soğuk algınlığı semtin belini büyüyor. Bir de sıkça karşılaştığım kan sulandırıcı haplar, reflü ve gastrit ilaçları semtin yaz ortalamasının yüksek olduğunu düşündürdü. Semt sakinleri göz, kalp, damar ve kemik sağlığının koruyucusu mudur tüketiminde istisna! Demleme çay artıkları kenarda köşede de olsa her konteynerin olmazsa olmazı. Demleme çaya yer yer rastlasam da beklediğim gibi değildi. Demlik temizlemekle geçirecekləri zamanı limon dilimine ayırmıyorlar gibi görünüyor.

Kuruyemiş ve cerez yerine çikolata'yı tercih eden semt sakinlerinin çöplerinde sıklıkla kuru mısır paketleri ve kavanozları çıktı. Önce mısırların varlığına mana vermesem de diğer konteynerleri inceledikçe gözüme daha çok takılmaya başladı. Moda halkı evde kendi sinemasını kuruyor olsa gerek. Bu makul tercihin sağlanmasında da birkaç pencereden göz ucuyla bakarak yapıyorum. Evet, evde sinema keyfi Modalıların makul bir alışkanlığıymış.

Kozmetik alanında ise ithal ürünlerin tüketildiği net bir şekilde belli oluyor. Avrupa menşelli organik ürün özlü kremler, sütlü duş jelleri, misvak özlü diş macunları semt sakinlerince tutulan ürünler. Makyaj malzemelerine hiç rastlamamış olmam, kış mevsimi veya hastalıklara bağlanılabilir. Semte dair eklemek istediğim son şey, çöplerden çökenlerden bağımsız. Gördüğüm kadarıyla Moda kırık ama nazık Türkiye'ye miras kalan azınlıkların bir arada yaşadığı sakin bir semt olma vasfını her yönüyle koruyor, bu da semte değer katıyor gibi görünüyor.

KİM DAHA HIZLI?

Bi' iki hafta ortalıkta gözükmedi. Sonra altında '88 model, gıcırından bi' BMW ile mahalleye geliverdi. Pati çekirtmeler, şoför kapısını açıp sekiz çizmeler...

Misket oynarken dahi kazanmak için türlü numaralar çeviren Muhiittin'in çocukluğumuz Ankara Seyranbağları yakınındaki Kızıltoprak'ta geçti. Okumadı. Biz lisedeyken İncesu'daki tombalacıya müşteri bulurdu. Kahveye kuruluk, milleti tek tek alolardı. Müşteri potansiyeli yüksekti. Ktır üstüne ktır, yem üstüne yem atıp cümle âlemi oltaya getirirdi. Misal: "Abi akşam oyun var, gel bak! Senin uğurlu sayılar boşta hem, biralr da buz gibi, tandır yaptık, kuzuuu... Var yaa parmakların yersin, Konya usulü!"

Böyle böyle bağladır insanları. Tombala işinden kazancı azalınca Türközü'nde, Kelpeçik Köy Derneği Lokali tabelasıyla kamufle bi' kumarhanede profesyonel dördüncülüğe sarırdı. Hem oyunun dömesini sağlıyor hem de mekândaki masa sayısını çoğaltıyordu. Günlük temizinden elli kaat cukkalardı. Çayı, çorbası da cabası.

Kazandıklarının tümünü İsmetpaşa'da bi' pavyonda eritiyordu. Bi' gün beni de götürdü. Sanki başka bi' dünya kardeşim! Mini etekli kadınlardan göğüs dekolterelerinden içeri düşücem resmen. Garson, "Yılmaz abi birazdan damlar," dedi Muhiittin'e. Çöktük. Kim lan bu Yılmaz? Masamıza bi' kadın geldi. Bi' izzet, bi' ikram. "Nu'aaber Hayat?" dedi Muhiittin. "Müşteri mi cinliyon kuz?" Kadın sağ gözünün kenarını siler gibi yaptı. "Yok be anam, sahte gözyaşı numaraları işte."

O sıra pavyona yengeç yürüyüşlü, façalı bi' tip girdi. Peşindeki adam omzundaki paltoyu özene bezene aldı. Bizim masaya dümen kırdıklarında Muhiittin ayaklanırdı. Façalı herif tokalaşırken göz ucuyla beni gösterdi: "Kim bu?" Ödüm bokuma karışacak; avını peşterlerine sıkıştırmış kartal gibi bakıyor, gözler damarlı damarlı.

"Mahalleden bi' arkadaş Yılmaz abi," dedi Muhiittin. "Yabancı değil yanlı"

Masa bi' anda kadınlı doldu. Adam, bi' ara işaret parmağını karşındaki Muhiittin'e doğrulttu. "O iş haftaya haal!" dedi. Muhiittin, o akşam zurnadan beter oldu resmen. Dönüşte, benim Hacı Murat'a kurulduk. "Angara pavyonlarını var ya," dedi ağzını yayarak. "Arap hatunlarla dolduramaz!" Hee, hee, diyorum. Eee, cin bu kardeşim, şişede durduğu gibi durmuyor!

Bi' iki hafta ortalıkta gözükmedi. Sonra altında '88 model, gıcırından bi' BMW ile mahalleye geliverdi. Pati çekirtmeler, şoför kapısını açıp sekiz çizmeler... Tam kahvenin önünde arabadan indi. Üst baş o biçim; gömlek ile saatın parası benim Hacı Murat'a iki kere umre yaptırır, o kadar yani.

Kahveye girerken, bi' elinde kontak anahtarı, diğer eliyle benim arabayı gösterdi. "Ben mi hızlıym, sen mi hızlısın lan?" dedi. Tek kaşı kaldırıp "Birader," dedim. "Değirmenin suyu nerden geliyor, bilelim de ona göre söyleyelim!" Ses etmedi.

Bi' süre sonra bizimki yine sırı kadem bastı. Bi' akşam haberleri seyrediyorum. Bi' kaç fotoğraftan sonra Muhiittin'in fotoğrafını görünce ayaklanıp televizyona yaklaştım. Sunucu, Hatay'da mülteci kampından beş bin liraya aldıkları kadınları çeşitli illere sattığı tespit edilen, Faça Yılmaz lakaplı Yılmaz Pençe ve iki adamı, kamp yakınında enselerine tek kursun sıkılmış olarak bulundu deyiverdi. Haydaa! Ellerime başımı avuçlayıp televizyona bakakaldım. Derken, üçünün fotoğrafı ekrana geldi. Elleri arkadan bağlıydı. Kafaları mozaiklelenmişti ama ağzılarındaki paraların kana bulandığı seçilebiliyordu.

KUYULAR VE BİLİNÇALTIM

kuyusunda seviştigimiz yusuFu'n görmüşüm ben bir rüya arkada ağlayan yâkup uyanana kadarmış meğer illegal birlikteliğimiz yusuF vezir yâkupâma kuyuyu ve civarını satın alıp avm yapmış mısır'lı bir müteahhit

hiç istemezdim ama uyandım tam ortada uyandım çünkü ne zaman bir yerlerde alarm çalsa Feodal bir refleksle açılıyor gözlerim rüyalarım da senin kuyularca sevişsek de bilinçaltımın bir kısmı devlet memuru benim

bir günü daha geberttim gölgemdeki kravatta sen bunları boş ver ama kuyuları düşün rahatla sen belki bulut olurum azıcık daha içersen seni yanıma aldrıramam biliyorsun durumum yok ben gelirim desem şimdi rakının gazına gelip gelemem uyandığımda mahcup olurum gerek yok ama belki bulut olurum bu ara hava müsait

cam kenarında yat bu gece n'olur bütün ışıkları kapat göğü bak

Deliliğin Delili Yoktur

ALİ DENİZCİ

Ali Denizci, Cihangir ve Balat'ta şubeleri bulunan "Derviş Baba, Deliler, Abdallar, Meczuplar ve Aşklar Kahvehanesi"nin işletmecisi. Delilere, esizlere ve yardıma ihtiyacı olan hemen herkesle sahip çıkan bu kahvehanelerde, çeşitli eğitim çalışmaları ve yardım projeleri yürütüyor. Ali Denizci ilk olarak yirmili yaşlarının başlarında kendisine konulan "psikopatik kişilik" teşhisi ile Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi görmeye başlamış ve sonraki yıllarda dönem dönem Bakırköy'de yatarak tedavi görmeye devam etmiş. Hikâyesin başı ise şöyle: 1964'te Yeniköy'de bir yalıda doğup büyüyen Ali Denizci, koleje okuması, lise'de mimarlık eğitimi almış ve henüz yirmi altı yaşında, ilk milyon dolarını kazanmışken bir gün tüm sahip olduklarından vazgeçerek sokaklarda yaşamaya başlamış.

"Toplum sana bir şekilde kaybetme korkusu yüküyor. Sahip olduğum parayı harcamamıyordum. Bir gün evimden çıkıp sahildeki balıkçı tekneme giderek içmeye başladım, sadece düşünüyordum. Bu yaklaşıp üç ay böyle devam etti. Ailem ve dostlarım gelip beni işe dönmem için ikna etmeye çalıştılar. Onlara izimi kaybettirmek için tekneyi terk ettim ve yürüreye Kumkapı'ya gittim. Bir mağazada yaşamaya başladım. Koppus durmadım. Sokakın kendine göre kuralları vardı, Kumkapı sert bir yerdi. İki benim uyum sağlamamı kolaylaştırıyordu. Ben normalde sineği bile öldüremem ama orada birini biçiklamam gerektiğinde biçkiyordum. Mesela biri hata yaptığında kulağının kesilmesi gerekiyordu ve kesiyorduk."

Mezarda yaşamak

Ali Denizci sokakının sertliğine uyum sağlamak için alkolle ilişkisini derinleştirirken bir yandan da ailesiyle ve hayatta kalma meselesiyle uğraşmaya devam etmiş. Babasının gönderdiği polislerle defalarca karakola aldırılmış ve o dönem hayatta kalabilmek için sokakta gördüğü insanlardan para istemeye başlamış. Sokakta görup para aldığı isimlerin arasında Sakıp Sabancı bile var. İki buçuk yıl boyunca izini kaybettirecek yaşamayı sürdürdükten sonra bir gün kardeşi tarafından bulunup hastaneye götürülmüş. Hastanede kendisine "siroz" teşhisi konularak bir yıl sonra öleceği söylenmiş. Öleceğini düşünen Ali Denizci, eski ortağından ona bir mezar almasını istemiş ve gömülmesi beklemediği mezarın içinde yaşamaya başlamış.

Mehmet Ali & Akşamsefası

"Mezarda kaldığım süre boyunca içtim, yemeğim, gazetem ve kitaplarım gelmeye devam etti. Bir gün yorgun bir kar yağışı oldu, kar uzun süre erimedi, yirmi gün kadar yerde kaldı. Yirmi günün sonunda yerimden kalktığımda, yaklaşık yirmi metrelik bir mesafeyi görebiliyordum ve o mesafede ayak izi yoktu. Yirmi gün boyunca ayak izi yok ve bana ihtiyaçlarım gelmeye devam ediyordu! Sonra bir gün ak sakallı bir dede geldi, bana, 'Git oğlunu son kez gör,' dedi. Atüst olarak girdiğim mezarlıktan Sufi olarak çıktım. Başka şeyler de gördüm. Ölümü de gördüm, öteki dünyaya da gittim."

Ali Denizci, ilk evliliği yirmi iki yaşında olmak üzere hayatı boyunca toplam sekiz evlilik yapmış. Şu anda ise "Bu son," dediği sekizinci evliliğini sürdürüyor. Evlendiği kadınlar arasında sanatçılar, alkolikler ve bir de öğretimin görevlisi bulunan Denizci, eski günlerini hatırlayınca bize, kendi tabiri ile "yaptığı delilikleri" anlatmaya başlıyor.

"Çiller'in evinin önünden çıplak geçtim"

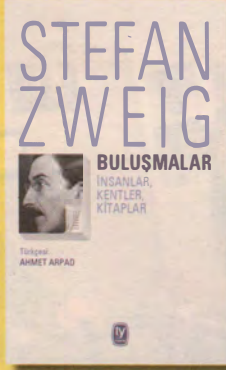
"Bir keresinde çirli çıplak soyunup İstinye İskelesi'nden Yeniköy İskelesi'ne kadar yürümüşüm. Arkadaşlarım kimse bana müdahale etmedin diye yolun sağına ve soluna dizilmiştin. Yürüdükten yolun üstünde Tansu Çiller'in yalısı vardı ve Tansu Çiller o zaman başbakandı. Başbakan falan kimin umrunda, benim amacım 'elâlem ne der' baskısından kurtulmamı aileme tepki vermekti. Mesela başka bir gün, Tansu Çiller'in banımda yeni baskısını yapmış, ailem sürekli bana kızılmaya başlayıyordu. Tamam,

dedim 'hayatımın kadını buldum'. Bizim Ömer abi var, travesti, 'Evleneceğim hatun budur,' diyerek Ömer abiyi alıp eve götürdüm. Annem düştü bayıldı, babam çıktı gitti. O günden sonra bana kız aramadılar. Sonra bir gün kahve zincirlerinden birinin açılışı vardı, çok susamıştım, içeri girip bir su alayım dedim, bana bir kahve uzatıp, 'Bunu deneyin, yorumunuza merak ediyoruz,' dediler. 'Bakin ben anarşistim yorumum sert olur,' dedim. Kahveden bir yudum aldım, sonra onu tükürdüm, fermuarımı indirdim, kahvenin içine içedim ve kahveyi geri verip, 'Yorumum budur,' dedim. Sonra bir gün Kumkapı Balık Halı'ni sattım. Balık halını sattığım adam Mardin'den geldiği İstanbul'da ilk bana rastlamıştı. Ben ona hayatının dersini verdim ve o adam bir yıl sonra kendini arabaların önüne atıp ayağımla kırıldı diye haraç almaya başladı. Meslek sahibi yaptım adamı."

Yalıda doğup sokakta büyüyen, zaman zaman cezaevleri ve tımarhaneleri de ziyaret eden Ali Denizci'nin delilik ve bilgelik arasında gidip gelen hayatını dinledikten sonra "Derviş Baba Kahvehanesi'nin gönüllülere açık olup olmadığını" soruyorum, katkı sağlamak isteyen herkesi beklediklerini söylüyor. Bize verdiği soyadının gerçek soyadı olmadığını biliyor ve sohbetimiz boyunca gerçek soyadını öğrenmek için ısrar ediyoruz ancak o, "Bir gün bunların hepsi bitecek ve ben gerçek hayatıma geri döneceğim" diyerek gerçek soyadını asla söylemiyor. Sohbetimiz sona erdiğinde beni, girişinde "Sigara içmeyen giremez" yazan asılı olan odasından, "Sen buralara gelip gitmeye başla bakalım," diyerek uğurluyor.

"Bu yazılar gençliğimde beni yüreklendirmiş olayların, mutluluğun, kazancın ve deneyimlerin birikimidir. İnsanlarla, kentlerle, kitaplarla, resimlerle ve müzikle buluşmalardan kalanlardır."

Stefan Zweig

TÜRKİYE'DE
YARGIÇLAR
VAR!

"Bugün, hukuk ve yargının içinde değiliz. Dışındayız. Ve hepimiz bir hukuk ve yargı mücadelesi veriyoruz." Orhan Gazi Ertekin

"Sahip olduğumuz tek sermaye alın terimiz. Satabileceğimiz tek şey zamanımız. Bizler çalışmak zorunda bırakılanlarız. Toplum, bizim emeğimiz üzerinde yükseliyor."

Yazı makinesi lakaplı
Ahmet Mithat
Efendi'den...

Eğlenceli bir dil, tarihi bilgiler, ilgi çekici bir üslup ve efsanelerle bezeli bir anlatım...

YENİDEN
BASIMI
YAPILANLAR

ZARARSIZ TEK İMHA

İmha denince akla karışıklık, hengâme ve kaos gelir. En başta da büyük çaplı bir yok ediş. Doğanın yok oluşu da her geçen gün hızlanırken, onu yavaşlatmak isteyenler ve konunun kendileriyle bir alakası olmadığını düşünenler arasında, kimi zaman yüzünü perde arkasından gösteren kimi zaman da sahneye dökülen bir mücadele devam eder. Ağaçlar duble yollar için öldürülüp, nehirler tutsak alınırken doğa sinsice imha eder aslında. Bir diğer yandan doğayı özgürlüğe kavuşturmak için çeşitli çözümler uygulanmaya çalışılır. Geri dönüşüm de bunu sağlamak adına yapılan işlerden biri. Doğada en zor kaybolan plastiğin tekrar hammaddeye dönüştürülmesi ile en azından bir nefes fazla alınabiliyor mesela. Biz de bu yüzden satış sözleşmesi biten müzik ve film CD'lerini toplu şekilde imha ederek tekrar plastik üretime kazandırarak Abdullah Eraslan ile Yenibosna'da geri dönüşümü ve CD imhasını konuştuk.

"Kağıt işi ayırdır, plastik ayrı, hurda ayrı"

Gerisi geri dönüşüm içinde herkesin bir uzmanlık alanı olduğunu söyleyen Abdullah Bey her işin ayrı bir sektör olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurguluyor. Plastik toplayanlardan kağıt toplayanlara kadar, işin sahiplerini anıyor. "Kağıt, plastik işi yapan ayırdır, metal işi, maden işi yapan ayırdır. Plastik işini en iyi çingeneler bildirdi eskiden. Şehir dışına çıkarırlar onları, at arabaları filan yok şimdi, çekildiler. Çöpten her şey çıkar. Kağıt toplayan çocuklar elektrik süpürgelemlerin torbalarını açar; küpeniz, yüzüğünüz düşmüş olabilir çünkü. Bu çok büyük bir sektör. Şimdi o çocuklara da iş yaptırmayacaklar. Çünkü bu işi yasal olarak yapan yandaş firmalar var."

Önemli olan doğru ayırıştırma

Doğan Grubu'nun hurdasını alırken kendisine gelen bir teklifle yönelmiş bu işe Eraslan. Satış sözleşmeleri biten müzik albümlerinin ve filmlerin yok edilmesi gerekiyormuş açılan. İş kabul eden Abdullah Bey, gelen ilk 150 bin CD ve DVD'yi makine ile kırıdığını, ancak birbirine karışan maddeler yüzünden geri dönüşüme kazandıramadıklarını söylüyor. Malzemenin heba olduğunu görünce ikinci partiyi elle kırma kararı alan Abdullah Bey, kırma işinin ayırıştırma nasıl etkilendiğini anlatıyor.

"İki tür CD imha yapıyor; biri makine biri de elde balyozlarla kırma. Makine kırmada ürünün hepsini

makineye atıyorsun. Orada parçalanıyor. Ama sana bir getirisi olmuyor. Çünkü poşeti de, plastiği de, kağıdı da karıştırıyor. Ayırıştırmadığın malı da geri dönüşüme kazandıramıyorsun."

Yeter ki yeniden üretilsin, doğa bir daha zarar görmesin

Yaptığı işin meşakkatli ama keyifli bir meslek olduğunu söylerken, "En çevreci biziz," diyor. İkinci yöntem olan elle kırmayı daha zor olmasına rağmen tercih etmelerinin nedeni de bu zaten. Çalışma yöntemlerinde geri dönüşümdeki verimi esas alırken ayırıştırma da anlatıyor. "Gelen ürünleri önce kollarının içinde elde balyozlarla kırarak. Sadece satılmayacak hale gelsin diye. Ama tabii ki kırılmayanlar da oluyor. Öyle olunca içlerini açıp kontrol ettik. Kağıdını, plastiğini, naylonunu hepsini ayırdık. Polikarbonu poşetle karıştırırsanız bütün mal bozarsınız. Bunu ayırıp içinden çıkarıyorsunuz. Bandrolü bile tek tek tel fırçayla siliyorusuz mal bozulmasını diye. Kullanacağınız hiçbir üründe etiket olmamalı," diyor.

CD ve DVD kapaklarının en kaliteli plastiklerden olduğunu söyleyen Abdullah Bey, plastiğin ayırıştırılmasını şöyle anlatıyor: "CD'ler birinci kalite hammaddedir. Renksiz olanına natürel denir. Renklinin kalitesi de fiyatı da daha düşüktür. Eğer makine ile kırđıyorsanız yoğunluk bakımından su ile ayırđtırıyorsunuz. CD plastiğine polikarbon diyoruz, dışı da moblen. Elle kırđıysanız moblen yüzüyor, batmıyor. Üstten onu topluyorsunuz. Ama polikarbon batıyor mesela. Ayrılan malzemeleri de hammaddede olarak kullanın yerlere veriyorsunuz."

CD'den sürahiye

Paralanıp granür makinesinde işlemden geçen atıkların yeniden hammaddede olarak kullandığını söylüyor. Mesela granür makinesinden makarna gibi şeritler halinde çıkan CD kristalleri daha sonra satılarak kristal sürahi ve bardaklara dönüştürülüyor. Yüzde sekseni ambalaj atığı olan çöplerin kaynağında yani evde ayrıştırıldığı zaman geri dönüşümünün daha pratik ve masrafsız olduğunu belirtiyor.

"Doğadan hangi canlını kaldırırnsanız kaldırın denge bozulur, insan hariç."

Doğaya zararlı tek canlı insan

"Bu işte sürekli bir sirkülasyon vardır. Hiçbir şey ziyan olmaz," diyor Abdullah Eraslan geri dönüşüm ile doğaya verilen zarar minimuma indirilebileceğini söylüyor. İnsanın doğadaki yeri için ise, "Doğadan hangi canlını kaldırırnsanız kaldırın denge bozulur, insan hariç. Kartalı kaldırırnsanız her taraf fare, yılan olur. Yılanı kaldırırnsanız fare artar. Fareyi öldürürseniz bir başka canlı zarar görür. Ama insanı kaldırırnsanız denge yerine gelir," diyor.

Yüksel Aksu:

“GELECEK GEÇMİŞE SAKLIDIR”

Filmlerinize küçük esnafın büyük şirketlere karşı ayakta kalma çabalarının hikâyelerini işliyorsunuz. Dondurmam Gaymak ve İftarlık Gazoz'da karşılaştığımız bu temanın sizin için özel bir önemi var mı?

Küreselleşen kapitalizmin yükselişi, hayatlara hızla ve sezdirmeden sızışı, büyük sermaye karşısında küçük üretici esnafın yok oluşu, küçük imalatçıların yok oluşuna filmlerimde ana tema ya da alt tema olarak yer veriyorum. Küçük esnafın küçük dünyalarında büyük kartellerle savaşı, simdilerde yenik düşümlü olsa da önemli benim açısından. Dondurmam Gaymak'ta daha baskın sosyolojik bir inceleme gibi yer etti, İftarlık Gazoz'da ise teğet gerekçek ucundan dokundurdum.

İftarlık Gazoz'da bize Ege'de geçen bir Ramazan yazını anlattınız. Siz çocukluğunuzun Ramazanlarına dair neler hatırlıyorsunuz?

Filmde gördüklerinizin birebir aynısını hatırlıyorum. Leblebi tozları, açık hava sinemalarında bitmek bilmeyen çekirdek sesleri, gazoz kokusu, sabah ezanının ameleleriyle bütünleşen uhrevi havası, camilerde hocadan öğrendiğimiz Adem olma meselesi, kalabalık ama fakir iftar sofraları, tekne orucunu bırakıp yetkin olduğunuza ispatlamak için büyük orucu tutma sevdası... Bunların herkesi o yıllarda çocukluk geçirmiş herkesin yaşadığı ortak duygular. Benim için de tam anlamıyla bu.

Filmlerinize profesyonel oyuncularla birlikte amatör oyuncularla da çalışmayı tercih ediyorsunuz. Amatör oyuncularla çalışmanın avantajları ve dezavantajları nelerdir?

Benim için amatör de ya profesyonel hiç fark etmez. Ben filmimde o rol için doğru resme bakarım. Oyuncu o role yaşıyor, inandığını olunsun. Yerel oyuncuların sahiliçiliği beni yönetmen olarak cezbediyor. Belki için profesyonelliyle çalışsam 1. saatte çekeceğim sahneyi amatör oyuncularla

günde çekerim. Zaman ve enerji kaybı da olabilir çoğu zaman, ama önemli değil, gerçek olsun tek derdim bu. Onların hevesleri ve doğallıkları beni daha da motive ediyor. Neticeye baktığımda da gayet memnunuz. Oyuncu konusunda seyriden hep tam not aldık. Zorlukları da var elbette. Set disiplini, ezber, devamlılık vs. Bunlarda çekim süresi içinde öğreniliyor zaten.

Gülmekle ağlamak arasında soğan zarı kadar ince bir çizgi vardır.

İftarlık Gazoz'daki küçük Adem sizin çocukluğunuzdan izler taşıyor mu?

O çocuk "benim" de diyorum çoğu zaman, "bana çok benziyor" da... Bu film benim çocukluğumdan izler taşıyor. Tütün tarlalarında derslerin içinde lüks lambalarıyla derslerime çalırdım, benim de bir devrimci 'Hakim' abim vardı. Her gün hocaya giderdim. Sonra sokaklarda gazoz da sattım dondurma da. Çocukken o bir günlük orucu herkesten gizli tutmuştum ben, sonra 80'li yıllarda üniversitede öğrendi hareketinin açık grevlerine de katıldım. Çok komik olduğu kadar çok trajik ve trajikomik anılarım da oldu. Kendi biriktirdiklerimi anlatmayı seviyorum ben, bunu egoistçe bir yönetmen bakışıyla yapıyor muyum sofistike bir hazla yazıyorum. Sokak aralarındaki hikâyeleri anlatmayı seviyorum.

İftarlık Gazoz'da Adem'e yemek yedirmeye çalışan Egeyle teyzesi çok sevildi. Herkesi kahkahalara boğan o sahneyi nasıl geliştirdiniz?

Senaryoda birebir o sahne vardı zaten. O teyzeyi bulmak meselesiydi. Çünkü bu toprakların neresine giderseniz gidin kendi sofrasındakini bir çocukla paylaşacak, hatta ona zorla yedirecek bir yaşlı kadını mutlaka karşılaşırsınız. Ya annenizdir, ya teyzeniz, ya komşunuz. O isran gösterecek hem karabasın gibi çocuğu bunaltacak hem de sahnenin esprisi çıkarcak bir yaşlı kadın aradık. Yine profesyonel oyuncular da vardı adaylar arasında, ama provalarımız esnasında birden Nadire abla

diyaloglar doğaçlama çıktı. Ve en az tekrar alının sahneyi sanırım.

Ege insanının sıcaklığı, samimiyeti ve genel olarak Türkiye'deki mahalle kültürü filmlerinize önemli bir yer tutuyor. Sizce bu mahalle kültürü yaşadığımız dönemde devam ediyor mu, yoksa çeşitli dönüşümler mi yaşıyor?

Devam eden yerler var memleketinde hala öyle ayrıca İstanbul'da da kendi mahallesini yaşıyorum. Çengelköy'de esnafla, insanlarla sıcak mahalle ilişkisi içindeyiz mesela ama genel olarak taşra da, büyük şehirlerde tabii ki dönüşüme uğramış durumda... Mahallenin yerini siteler aldı ve aynı sosyoekonomik yapıya sahip insanlardan oluşan prototip gettolar oluştu. Siteler renksiz, mahalle renklidir. Mahalle kendi diyaloglarıyla oluşur, zamana ve yaşama dayanarak, kadimleşerek zengin konağının yanı başında fakir evi olabilir. Gariban çocuğu ile zengin'in çocuğu aynı minyatür kalededir. Delisi vardır, velisi vardır, ihtiyarı vardır, genci vardır, yosması da delikanlı da... Her şeyin oturmuş, hareket halinde bir grameri vardır, raconu vardır. Çocukları security değil mahallenin ağabeyleri ablaları korur. Siteler donuk ve ayrılmış yerler. Uzatmayayım, Michael Foucault hatırlamak lazım bu mevzularda.

Benim filmim 70'lerde geçtiği için ve o sıcak samimi mahalle havasını yansıttığından bu sorgulamaya itiyor insanları. Unutuyoruz, unutturuluyor. Çocuklar gazoz kapaklarıyla oynalar ürettiği simdi çocuk büyük herkesin elinde akıllı telefonlar. Kader heyelleri kitaptan elektronik aletlere döndü. Bizler bile esiri olduk. Tabii bu o duyguların yok olduğu anlamına gelmiyor, evriliyor, dönüşüyor. Bana sorarsanız çok can sıkıcı bir hal aldı. Ama biz hatırladıklarımızı filmlerimizle kitaplarımızla anlatacağız ki bizden sonrakilere tamamen bu kültürden kopmasın. Biz ne dersek diyalim mahalli olun kendi kültürünü kaybetme, metropol kültüründe kendine yer bulmaya

Cem Yılmaz'a, Ege'de naif, kendi halinde bir gazozcu rolünü canlandırmasını teklif ederken starlık algısını kırıp kırmayacağı ile ilgili endişeler yaşadınız mı?

Cem'i yıllardır tanıyorum, o starlık kümesinin altında ne kadar naif bir adam olduğunu biliyordum. Öyle bir endişeye hiç kapılmadım. Bugüne kadar yaptığım işlere baktığımda başarılı bir oyuncu ve yönetmen, aynı zamanda disiplinli bir insan olduğunu görüyorsunuz. Çekim süresi boyunca da oradaki yerli oyuncu partnerleriyle ilişkisinde de hiçbir sıkıntı yaşanmadı. Aksine birbirlerini düştürüp besleyen ve üreten bir atmosfer kurdular.

Cem Yılmaz'la çalışmak nasıl bir deneyimdi? Sette dingeç anlar yaşadınız mı?

Onun deneyimlerini ve sanatçı gözünden çok faydalandım. Sadece sette değil kurgu montaj aşamasında da filmin her anında desteği büyük oldu. Benim yaratıcı karakteri aldığı ete kemige büründü. Çekerken de izlerken de çok keyif aldım. Benim hiç aklıma gelmeyen laflar söylettik karaktere, camideki Arap Necdet'ten alacağını istemesi onun eseridir mesela. Tesadüf o sahnedi tam önüne oturtmuş. 'Ben bundan borcunu ödemesini isterim' dedi, doğaçladı. Çok ta yerinde bir hamle oldu. Seyirciden güzel reaksiyon aldığımız bir oyun oldu. Gibi gibi, beni çok memnun eden birçok Cem Yılmaz dokunuşu var filimde.

"Entelköy Efeköy'e Karşı" filminizde aslen şehirlili olan insanların köylülerle karşı karşıya geldikleri bir hikaye işleminizdir. Sızca kırsal ve kentliler hayatın farklılıklarını nelerdir? Kırsalda ya da kentte büyümüş olmanın karakter oluşumu üstünde nasıl bir etkisi olur?

Geleneksel köylülükten, kırsallıktan bahsetmek artık biraz zor. Onlar otantik yerelliklerini kaybedip metropollerde varos kültürüne eklenlendi. Kentli olan da, entel hayat tecrübesiyle yerelde kendine yer bulma çabasında. Ortada büyük bir yozlaşma ve kültürlüzlük. Kırsal olan dönüşüme uğramadan kentlerde var olamıyor. Özdeki hümanizmi yakaladığınız noktada kafası karışık olmayan karaktere ulaşabiliyorsunuz. Kürselleşme insan sevgisini karşısına alarak yapar eylemini ama asıl kıymetli

ve kadim olan bu sevgidir. Onu temel aldığınız noktada saf, köylü, kırsal olana ulaşabilirsiniz. Oralarda gezinirken yapılandığınız karakter oluşur, gelişir, büyür. İş özü yakalayabilmekte.

Şehir hayatı, insanı yozlaştırır mı?

O kadar iriyarı, köşeli bir saptama yapamam. Eski Türk sineması kışeleri ya da Türkiye solu kışelerindeki şehir-yozlaşma denklemine pek katılmıyorum. Şehrini bağlı, döneme bağlı, sosyal politikalara bağlı bir sürü insan var. Şehirlerde insanların alışkanlıklar değişti artık. Mahalle kavramı yerini AVMLere bıraktı. Oralar yeni mahalleler. Eş dost artık oralarda görüşür yer içer oldu. Sokak çorbacıları azaldı,

gişelerde memurlar yok artık, makineye anlatıyorsunuz derdini, ya da anlatamıyorsunuz. Cüzdanı evde unuttuğunda, 'gideceğin yere bırakacak' tanıdığın ya da tanımadığın bir sesle zor karşılaşıyorsunuz. Semt pazarlarında uğrayacak, sokakta ayaküstü esnafıla sohbet edecek ne vaktimiz ne sabrımız kaldı. Elbette yozlaşıyoruz. Bana sorarsan ben İstanbul'un güzel eski mahallelerinden birinde, tüm esnafı tanıyarak, komşuma güneyadını mı esirgemen, 'yozlaşmadan' yaşamaya gayret ediyorum. Ama yeni dünya biz istemek te istememek te bu.

Sarıkeçili Yürükleri'nin hayatını anlatan "Anadolu'nun Son Göçerleri Sarıkeçiler" adlı bir belgesel çektiniz. Belgeselin uzun metrajlı filmlere göre daha güçlü olduğunu düşünüyor musunuz?

Belgesel gelecek nesillere bırakılmazsa zorunlu bir miras. Bu sorumlulukla yola çıktığımda yaptığınız iş, sadece iş olmakta çıkıyor sanatısal haz alabileceğiniz bir belge koyuyorsunuz ortaya. Müzelerle sergileyebileceğiniz, derslerde öğretebileceğiniz bir belge. Sızden sonra da kalacak bir eser. Sinema filminde ise bir hayali sunuyorsunuz. Aralarında güce dayalı bir "karşılaştırma" yapmıyorum. Bilimsel ve sanatısal bir belge olma açısından belgesellere çok kıymet veriyorum.

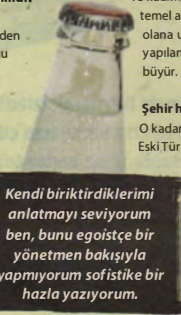
Sinemada hem güldürmeyi hem ağlatmayı başarabilen bir yönetmensiniz. Bu duyguları seyirciye geçirmek için nasıl bir yöntem işliyorsunuz?

Gülmekle ağlamak arasında soğan zann kadar ince bir çizgi vardır. Güldürmekle ağlatmak da öyle. Bir adam sokak ortasında düşerse bu komedidir gülersiniz, ama adamın kolu kırılırsa trajediye döner ağlatır. Bu ikilemin çok farkında olarak yazıyorum senaryolarımı ve hep sahici olanın peşinden gidiyorum. Yoksa güldüreyim ya da ağlatayım diye bir çaba içine girmiyorum. O zaten hissedilirdi her şeyi, sevdimiz. Ne kadar gerçek hayata dayandırırsanız karakterleriniz ve hikayenizi o kadar kabullendirirsiniz.

Size iyi bir film nasıl olmalı?

İyi senaryo, doğru kast, alanında uzman işinin ehli bir ekip... Bunlar bir araya geldiğinde bir filmin kötü olma ihtimali neredeseyse sıfıra yakındır. İşin bütçe kısmı da önemli elbette...

Filmlerinizde bize sıcak, samimi, doğallığı bozulmamış bir Türkiye anlatıyorsunuz. Sizin hayalinizdeki Türkiye böyle bir Türkiye mi? Bu Türkiye'yi biz yaşadık sevdik. Zaman çok şeyi evirdi çevirdi dönüştürdü ama özünden bir şey kaybettirmede. Biraz kazımak hatıraları canlı tutmak gerekli sanırım. Birlik ve beraberlik içinde, imceyle her şeyin altında kalkan bir toplumdun geliyoruz. Bu Türkiye, gençken, çocukken hayalimizdi, hala da hayalimiz. Bazen de gelecek geçmişte saklıdır.

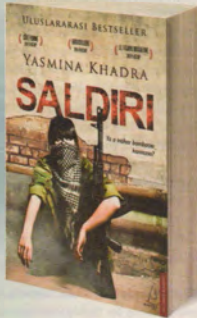
“Şehrin Sancısı” kalabalıkların içerisine sıkışmış, çevresiyle, sistemle, insanlarla ve en çok da kendisiyle anlaşılamayan, hayata başkaldırmış, uyumsuz insanların romanı...

Mesud Topal
ŞEHİRİN SANCISI

Dizilerde bayılarak izlediğimiz aşklar gerçek hayatta karşımıza çıksa ne yaparız? Sandığımız kadar tozpembe mi olur yoksa kaçacak delik mi ararız?

Tuna Kiremitçi
KENDİ SEVEN AĞLAMAZ

Ya hiçbir şey görüldüğü gibi değilse?
Ya o intihar bombacısı karınızsa?

Yasmina Khadra
SALDIRI

Annem de bilir biriktirdiklerimi.
Ses etmez, anlar, susar.
Konuşsa acıtır, bilir.

Özgür Bacaksız
MUTSUZ ÇOCUKLAR ÜLKESİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://irantey.org>

Sosyal Demokrat Kağan Hikâyeleri: 5 Kız mı Kaplan mı? *

"Bazen bilmezsin işte," dedi Yasalarbaşı. "Açaarsın kapılardan birini. Ya sevgilinin gösterdiği kapıyı ya tersini. Açaarsın ve kim olduğun ortaya çıkar."

Kağan ve Yasalarbaşı, otağın önündeki ateşin başında oturuyorlardı. Gece ilerlemişti, ahalinin neredeyse hepsi uykuyla geçmişti. Zifir gece karanlığında nöbet değiştiren yasavulların bağışmaları ve köpek havlamalarından başka ses duyulmuyordu.

Kağan az biraz bunluordu. Gündüz yapılan görüş canını sıkımsı etnikonu. Kendisinden beklenen bilgeliği, doğru karar verme becerisini tam olarak sağlayemediğini düşünüyordu. Arada sırada böyle olurdu. Derdini üç çamçak şarapta boğmak istemiş, iç sıkıntısı azalacağına çoğalmıştı.

Yasalarbaşı aralarındaki sessizliği yumuşak bir sesle bozdu.

"Sana bir hikâye anlatıyım Kağan," dedi.

"Anlatma!" dedi Kağan.

"Anlatayım," dedi Yasalarbaşı.

"Peki, anlat."

Yasalarbaşı elindeki uzun sopayla ateşi karıştırarak konuştu.

"Bir zamanlar uzak bir ülkede tuhaf bir adalet anlayışı olan bir hükümdar varmış," diye başladı. "Birisinin suçlu olup olmadığı anlamak için o kimselyi, bir çukura koyarmış. Çukurun çevresinde toplanan ahalî olan biteni seyredermiş. Çukurda iki kapı varmış. Zanlıdan bu iki kapıdan birini seçmesini istermiş hükümdar. Kapıların birinin ardında aç bir kaplan, diğerinin ardında hükümdarın zanlıyla evlenmesi için uygun bulunduğu soyul bir kız olurmuş."

"Ya kızla evlenecek ya kaplanın karnına inecek..." dedi Kağan.

"Evet," dedi Yasalarbaşı.

"Devam," dedi Kağan.

"Gel zaman git zaman, bu hükümdarın kendi kızıyla, yakışıklı, cesur ve fakat kara budundan bir aileden gelen bir delikanlı birbirlerine âşık olmuşlar. Hükümdar durumu öğrenince çok kızmış. Delikanlıyı o adalet çukuruna attırmış. Kapının birinin arkasında akıllı, güzel ve yine memleketin soyul ailelerinin"

birinin kızı varmış. Diğerinde her zamanki gibi aç kaplan."

"Ahali seyrediyor..." dedi Kağan.

"Ahali seyrediyor," diye devam etti Yasalarbaşı.

"Gelgelelim, hükümdarın kızı, hükümdarın kızı olduğu için hangi kapının arkasında delikanlıyı neyi beklediğini öğrenmişmiş meğerse. Delikanlı seçim ani gelince âşık olduğu kızın gözlerine bakmış yardım istercesine. Hükümdarın kızı çıkartmadan bakışlarıyla sağdaki kapıyı işaret etmiş. Delikanlı hiç ikircik göstermeden gidip sağdaki kapıyı açmış."

"Kız mı çıkmış kapının ardından, kaplan mı?" dedi Kağan hakiki bir merakla.

"Ne bileyim?" dedi Yasalarbaşı.

"Ne demek ne bileyim?"

"Hikâyeyi bana anlatan söylemedi," dedi Yasalarbaşı.

"Son sözü şu oldu: İşin sonunu belirlemeyi dinleyenlere bırakıyorum. Ne çıktı kapının ardından? Kız mı kaplan mı?"

"Kız mı kaplan mı?" dedi Kağan.

"Kız mı kaplan mı?" dedi Yasalarbaşı.

"Kız delikanlıyı ne kadar çok seviyor?" dedi Kağan.

"Mesele bu."

"Ne kadar çok seviyor?" dedi Yasalarbaşı.

"Bilmiyoruz," dedi Kağan.

"Bilmiyoruz," dedi Yasalarbaşı.

"Ben olsam ne yapardım?" dedi Kağan. "Kapıların önünde..."

"Güzel bir soru," dedi Yasalarbaşı. "Bu hikâyeyi duyan her delikanlı sorar kendine. Ben olsam ne yapardım?"

"Bilmiyorum," dedi Kağan.

"Bazen bilmezsin işte," dedi Yasalarbaşı. "Açaarsın kapılardan birini. Ya sevgilinin gösterdiği kapıyı ya tersini. Açaarsın ve kim olduğun ortaya çıkar."

"İyi hikâyeymiş," dedi kağan.

"İyi hikâyedir," dedi Yasalarbaşı. Sustu. Sopayla sönmeye niyetlenen ateşi karıştırmaya devam etti. Uzaktan bir köpek daha uludu.

SON OYUN

Felsefe bölümünde okuyordu. Çok konuşur, çok çabuk sinirlenir, düşüncelerini ateşli savunurdu. Onun için sahnenin üstünde bulunmaktan çok neyi, nasıl işledikimiz, tiyatro metninin içindeki düşünceyi nasıl ele aldığımızın daha çok önemi vardı. Kesinlikle hakyıld.

Beş altı kişinin geldiği oyunlarda bile çocuksu bir heyecanla sahneye çıkardı. İlk gördüğüm günden beri onun farklı olduğunu biliyordum. Bir gün elinde bir tomar kağıtta yanıma geldi. "Hocam, bir oyun yazdım. Eğer beğenirseniz henüz erken biliyorum ama başrole de talibim," dedi.

O gece, yazdığı oyunu bir nefeste okudum. Beş yaşında babasını kaybetmiş tiyatro sevdalısı bir genci anlatıyordu. Yetiştirme yurdu dayken, ilk aşkı televizyondaki bir oyuncuyu seviyor diye oyuncululuğa merak salmıştı. Sonra bu merak tiyatro aşkına dönüşmüş ve piyesler, figüranlık derken kendini devlet tiyatrolarında bulmuştu. Bu genç için tiyatro, zamanla bir meslek ya da sevda olmaktan çıkıp saplantıya dönüşmüştü. Ömrü, anne baba sevgisini tadmadan, bir kadını severmeden geçiyordu ama o şikâyet etmiyordu. Yine beş altı kişinin geldiği bir oyundayken sahnede gerçek silahı kafasına dayayıp "Nereye gittiğimi bilmiyorum ama sıkıcı olmayacağına söz veriyorum," diyerek kendini en huzurlu hissettiği yerde, yani sahnede inthar ediyordu.

Oyunu çok beğenmiştim.

Ona başrol verdim ve oyunu sahneledik.

Son sahne,

Gerçek bir silahla kafasına sıkıtı.

Bu yazı geçen sayıda Cengiz Bozkurt'un yazdığı bir sende köşesine gönderilenler arasından seçilmiştir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rante.org/>

uyarlanmıştır.

FEMİNİST KAPANIŞ

Erkek egemen dünyaya boyun eğmeyen, özgür olmayı, var olmayı amaçlayan kadınlar mücadeleye devam ediyor.

Adam olmak, adam gibi adam olmak ne çağırıyor size? Herhangi bir Türkçe sözlükte görebilirsiniz adam olmak fiziksel bir şey çağırılmayan, doğru-dürüst bir insan olmakla bağdaştırılan bir deyimdir. Adam gibi konuş denir, düzgün konuşması istenen birine. Adam olsun diye bir ustanın yanına çırak verilir çocuklar. Bazı sosyal medya afizmalarında adamlık meselesinin cinsiyette ilgili olmadığı vurgulanır ama "adam" kelimesi bir cinsiyete işaret etmektedir. Peki, kadın gibi kadın olmak diye bir şey var mıdır? Kadın gibi otur derler mi bir yerlerde çocuklara? Kadın gibi kadın olmak için makyaaj yapmak, topuklu ayakkabılar ve çiçekli, uçuş uçuş eteklerle salınmak mı gerekir? Altında spor ayakkabıları, eşofmanı, tepeden toplanmış saçları ve makyaajsız yüzü ile bir kadın daha mı az kadındır? Sadece kadın olmak öldürülmemize, yok sayılmamıza yeterken kadın gibi kadın olmak da nereden çıkıyor? Evet, mini etek, dar pantolon, kırmızı ruj tahrik indirimi sağlıyor. Gülümsemek de öyle, hatta konuşmak da, bir soruya cevap vermek de öyle. Buradan yola çıkarak, erkeklerin benliğidi kadın gibi kadın olma çerçevesine kendimizi koymaya çalışmak ne kadar doğru?

Tabii kadın olma durumu erkeklerce belirlenirken kadını bir şeylere benzetmek de kullanılan bir yöntemdi. Narin, kırılğan, iltiham bekleyen şeyler kadına benzetildi hep. Ne diyor yazarımız: "Narin bir kadındır aslında üzüm bağı". Narin bir erkek de olabilir miydi? Hayır efendim, erkekler narin olmaz, kadınlar olur. Üstüne titrenmesi gereken bir üzüm bağıdır kadın. Bir erkeğin iltidar alınaına girmeden köşesinde bize güzellikler, meyveler sunar. Bunları sunduğu için de nazlıdır. Aynı

zamanda yine yazıyoruz ki "Çok özeldir. Her kadının erkeğine, her erkeğin kadınına özel olması gibidir". Daha önceki aylarda da bahsetmişim her kadın diye bağayan cümlelerle kadınlar bir kaliba sokmaya çalışmak kadınlar ataerkilli toplumun gözündeki yerine tekrar oturmaktr. Özellikle her kadının erkeğine özel olduğunu söylemek öncelikle heteroseksisttir.

Mart sayısının son olarak feminist kapanığa giren yazısı "tomurcuk memeli kızlar"la takılan yazımızdan geliyor. Bisikleti olmayan küçük bir erkek çocuğunun kendine yaptığı aracı anlatan yazıda, erkek çocuğun bir çok özelliğini görebilirken onun izleyip, gülen kızların çokça tekrarlanan tek özelliği tomurcuk memeli olmaları. Anladığımız şu ki her yaştan erkeğin, kadınlar hakkında, bu kadınlar çocuk denecek yaşta da olsalar, aklında kalan ve yazıda geçirmeye değer bulduğu, defalarca tekrarlamak gereği hissettirdiği özellik tomurcuk memeli olmak oluyor.

Bu ya bahsetmeden geçmek istediğim bir şey daha var. Her yıl mart ayının sekizinde kutlanan Kadınlar Günü. Yıllardır direnen, onu köleleştirmeye çalışan sisteme başkaldıran kadının simgesi bir gün. Ve kadınlar bu direnişe, özgürlüğümüzü, hayatımızı kazanmaya olan inanca b'u sene de kadın mücadelesini daha ileri taşımaya çalışacaklar. Erkek egemen dünyaya boyun eğmeyen, özgür olmayı, var olmayı amaçlayan kadınlar mücadeleye devam ediyor.

Uzun uğraşlardan sonra nihayet Cihangir'de bir bodrum katı bulabilmışti. Girişteki odaya yerleşti. Ev rutubetten ve pislikten kırılsa da, ev sahibi Zeynep'in köpeği her yere işese de, yine de mutluordu. Odanın kapısı için bir anahtar yaptırdı ve derhal sevmeye başladı. Öniine geleni eve atıyordu.

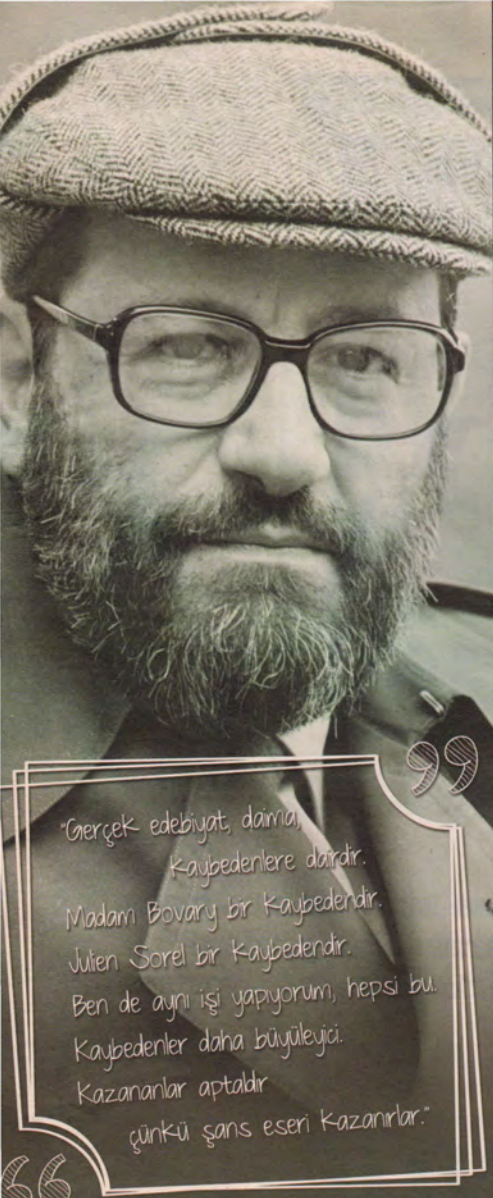
Yazan: Mabel Matiz ve

Seçilen öykü gelecek ay dergimizde yayınlanacaktır.

İmtiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam Adına Ümit Bektaş
Yayın Yönetmeni: Önder Abay
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kayar
Görsel Yönetmen: Doğan Alay Editörler: Emrah Serbes, Barış Ince, Esra Tannırlı, Zihni Başsaray, Duygu Temel,
Can Binali Aydın Kardeş İllüstrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
Feminist Sönsöz: Gizem Çitak İletişim: iletisim@bavuldergi.com
reklame@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
Baskı: APA UNIPRINT Basım San. ve Tic. A.Ş.
Tel: 90212 796 28 40 / Faks : 902 12 796 20 63
Adres: Hadimköy Mahallesi 434 Sokak No:6 34555 Arnavutköy
İstanbul /TÜRKİYE Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

0149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

f /bavuldergi t /bavuldergi v /bavuldergi

Önder: Kızlar ben kahvehane kültüründen geliyorum, zamanla alışacağım. Mozart'sa sorunun onu da dinlerim.

Zihni: Pikachu'nun Raichu olmayı reddettiği anı hatırlıyor musunuz?

Can Binali: Ben önceki hayatımda Kürt böreğiydim.

Zihni: Mehdilik, Nobellik, filozofluk iddiam yok. Yalnızca bıçkın ve hayat dolu bir delikanlıyım.

Duygu: Bir gün hep beraber astral seyahate mi çıksak, sıcak ülkelere?

Pınar: Bir martı tanıdığım var isterseniz, bağlantı kurmanıza yardımcı olurum ama yazmıyor her zaman.

Onur: Kemal'in de bir martı tanıdığı vardı hani şu Dolapdere'de naylon fatura yapan martı.

Kemal: Onur senin fotoğraflardaki yüz ifadesi bir filmde falan mı, kendin mi buldun?

Umut: Çok canım acıyor İsmail.

Can Binali: Arkadaşlar kahvede adam arkadaşına "Lan senin mezar da amma iyi oldu he," dedi. Yalnız olsam kimseyi inandıramam.

Efe: Bunlar kuru fasulyeyi küçümser Gizem, bunlar haşlanmış yumurtayı küçümser. Bunlar bizim insanımız değil.

Esra: Kahveyi sütlü içen insanlardan uzak duracaksın. Önder Abay gibi konuştum Allah'ım.

Önder: Bu ekiple bir suç çetesi de bir tarikat da kurulabilirdi, ben dergi çıkarmayı tercih ettim.

Servet: Ben bir kere suça sürüklenen çocuk olarak savcılığa ifade vermişim.

Hande: Biz de kendi çapımızda anarşistlik yapıyoruz işte.

Önder: Silahın şiddetle ne alakası var?

Yeşim: Bir şiir yazdım ama umarım daha önce kimsenin aklına gelmemiştir. İsmi: Ben Mecburum Sana.

Esra: Sizden güzel olmasın, hava çok güzel arkadaşlar.

Onur: Ben birey miyim bilmiyorum.

Pınar: Şaka bir yana, kimse beni sevmiyor.

Umut: İlaç kaçakçısı telefonlarıma cevap vermiyor.

Doğukan: Ben aslında yokum.

Gizem: Bu dergiye serh koyuyorum.

Gerçek edebiyat, daima,
Kaybedenlere aittir.
Madam Bovary bir Kaybedendir.
Julien Sorel bir Kaybedendir.
Ben de aynı işi yapıyorum, hepsi bu.
Kaybedenler daha büyüleyici.
Kazananlar aptaldır
çünkü şans eseri kazanırlar."

Çiçekli şiirler yazmama kızılıyorsunuz bayım
Bilmiyorsunuz darmadağın gövdemi
Çiçekli perdelerin arkasında saklıyorum.

DİDEM MADAK

BAVUL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası